

Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2012-2015 sekä tulossuunnitelma 2011

Hallinto

SISÄASIAINMINISTERIÖN JULKAISUJA35/2010

SISÄASIAINMINISTERIÖ
Hallinto

Sisäasiainministeriön hallin- nonalan toiminta- ja talous- suunnitelma 2012–2015 sekä tulossuunnitelma 2011

Helsinki 2010

Sisäasiainministeriö
Monistamo
Helsinki 2010

ISSN 1236-2840
ISBN 978-952-491-625-7 (nid.)
ISBN 978-952-491-626-4 (PDF)

SISÄASIAINMINISTERIÖ

KUVAILELEHTI

Julkaisun päivämäärä
21.12.2010

Tekijät (toimielimestä, toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Sisäasiainministeriö	Julkaisun laji			
	Toimeksiantaja Sisäasiainministeriö			
	Toimielimen asettamispäivä			
Julkaisun nimi Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2012–2015 sekä tulossuunnitelma 2011				
Julkaisun osat				
Tiivistelmä Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2012-2015 sisältää: 1) Ministeriön hallinnonalan toimintaympäristön kuvauksen, toimintalinjat, toiminnan painopisteet ja päämäärät 4-vuotiskaudelle. 2) Tärkeimmät tavoitteet toiminnan ja rahoituksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden kehitykselle ministeriön hallinnonalalla suunnittelukaudelle. 3) Hallituksen tulevan varainhoitovuoden talousarvioesityksen perusteella laaditun menojen peruslaskelman. 4) Arvion hallinnonalan tuloista. Sisäasiainministeriön hallinnonalan tulossuunnitelma 2011 sisältää tuloskeskustelujen ja –neuvottelujen pohjalta asetetut tuloksellisuustavoitteet. Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2012-2015 sekä tulossuunnitelma 2011 on vahvistettu sisäasiainministeriön johtoryhmässä 9.12.2010.				
Avainsanat (asiasanat) Sisäasiainministeriö, toiminta- ja tulossuunnitelma				
Muut tiedot Sähköisen julkaisun ISBN 978-952-491-626-4 (PDF), osoite www.intermin.fi/julkaisut				
Sarjan nimi ja numero Sisäasiainministeriön julkaisut 35/2010	ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-625-7		
Kokonaissivumäärä 131	Kieli suomi	Hinta 25,-+alv		
Jakaja Sisäasiainministeriö	Kustantaja/julkaisija Sisäasiainministeriö			

INRIKESMINISTERIET		PRESENTATIONSBLAD	
		Utgivningsdatum 21.12.2010	
Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Inrikesministeriet		Typ av publikation	
		Uppdragsgivare Inrikesministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet	
Publikation (även den finska titeln) Verksamhets- och ekonomiplan 2012–2015 och resultatplan 2011 för inrikesministeriets förvaltningsområde			
Publikationens delar			
Referat Verksamhets- och ekonomiplan 2012-2015 för inrikesministeriets förvaltningsområde innehåller:			
<p>1) En beskrivning av förhållandena inom ministeriets förvaltningsområde, riktlinjerna för verksamheten, prioriteringar i verksamheten och målen för fyraårsperioden.</p> <p>2) De viktigaste målen för utvecklingen av den samhälleliga effekten av verksamheten och finansieringen samt av resultaten av verksamheten inom ministeriets förvaltningsområde under planeringsperioden.</p> <p>3) En baskalkyl över utgifterna uppgjord på basis av regeringens budgetproposition för inkommande budgetår.</p> <p>4) En kalkyl över inkomsterna.</p>			
Resultatplanen 2011 för inrikesministeriets förvaltningsområde innehåller resultatmål som ställts upp på grundval av resultatdiskussioner och –förhandlingar.			
Verksamhets- och ekonomiplanen 2012-2015 och resultatplanen 2011 för inrikesministeriets förvaltningsområde fastställdes i inrikesministeriets ledningsgrupp 9.12.2010			
Nyckelord Inrikesministeriet, verksamhets- och resultatplan			
Övriga uppgifter Elektronisk version, ISBN 978-952-491-626-4 (PDF), www.intermin.fi/publikationer			
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation 35/2010		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-625-7
Sidoantal 131	Språk finska	Pris 25,-moms	Sekretessgrad
Distribution Inrikesministeriet		Förläggare/utgivare Inrikesministeriet	

Sisällys

1 Johdon katsaus.....	1
2 Lähtökohdat suunnittelukauden toiminnalle	3
2.1 Toimintaympäristön analyysi	3
2.2 Visio	5
2.3 Toiminnan strategiset tavoite- linjaukset suunnittelukaudella.....	5
3 Poliisitoimi	6
3.1 Strategiset tavoite- linjaukset suunnittelukaudella.....	6
3.2 Lainsäädäntöhankkeet	7
3.3 Poliisitoimi - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	9
3.4 Poliisitoimi - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta.....	9
3.4.1 Valvonta- ja hälytystoiminta.....	10
3.4.2 Rikostorjunta.....	15
3.4.3 Lupahallinto	18
3.4.4 Kansainvälinen toiminta.....	22
3.4.5 Poliisitoimi - yhteiset palvelut	22
3.4.6 Poliisin ICT-palvelut	23
3.4.7 Materiaalipalvelut ja toimitilat.....	24
3.4.8 Viestintä.....	25
3.4.9 Laillisuusvalvonta	25
3.4.10 Organisaatioturvallisuus	26
3.4.11 Sisäinen tarkastus.....	26
3.4.12 Organisaation kehittäminen	26
3.5 Poliisitoimi - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	27
4 Rajavartiolaitos	30
4.1 Strategiset tavoite- linjaukset suunnittelukaudella.....	30
4.2 Lainsäädäntöhankkeet	33
4.3 Rajavartiolaitos - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	33
4.4 Rajavartiolaitos - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	35
4.4.1 Rajojen valvonta	35
4.4.2 Rajatarkastukset	37
4.4.3 Rikostorjunta, hallinnolliset maksuseuraamukset ja valvontatoimenpiteet.....	39
4.4.4 Meriturvallisuus ja pelastustoimi.....	41
4.4.5 Sotilaallinen maanpuolustus	44
4.5 Rajavartiolaitos - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	46
5 Pelastustoimi.....	47
5.1 Strategiset tavoite- linjaukset suunnittelukaudella.....	47
5.2 Lainsäädäntöhankkeet	48
5.3 Pelastustoimi - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet.....	49
5.4 Pelastustoimi - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	50
5.4.1 Onnettomuuksien ehkäisy	50
5.4.2 Pelastustoiminta	52
5.4.3 Varautuminen.....	54
5.4.4 Pelastustoimen tukipalvelut.....	55

5.4.5 Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot.....	58
5.4.6 Aluehallintovirastot.....	58
5.5 Pelastustoimi - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	59
5.5.1 Pelastustoimen alueet	59
5.5.2 Pelastusopisto	60
6 Hätäkeskuslaitos	61
6.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella.....	61
6.2 Hätäkeskuslaitos - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	62
6.3 Hätäkeskuslaitos - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta.....	62
6.4 Hätäkeskuslaitos - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	65
7 Maahanmuuttohallinto	66
7.2 Lainsäädäntöhankkeet	67
7.3 Maahanmuutto -yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	68
7.4 Poliisitoimen tavoitteet - maahanmuuttohallinto.....	70
7.5 Maahanmuutto - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta ..	70
7.6 Maahanmuuttovirasto - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	75
7.7 Maahanmuuttovirasto - palvelukyky ja laatu	76
7.8 Maahanmuuttohallinto - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	77
7.9 Vastaanottotoiminta – toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	80
7.10 Vastaanottokeskukset – henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	83
7.11 Elinkeino, Liikenne ja Ympäristökeskusten (ELY) maahanmuuton tehtäväalue – strategiset ja toiminnalliset tavoitteet	84
8 Siviilikriisinhallinta.....	87
8.1 Siviilikriisinhallinta - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	87
9 Yhteinen konsernihallinto - yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja toiminnallinen tuloksellisuus	88
9.1 Keskeiset toimenpiteet	88
9.2 Hallinnonalan tietotekniikkakeskus (HALTIK)	92
9.3 Sisäasiainministeriö: henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen ..	95
10 Sisäasiainhallinnon menojen peruslaskelmat 2011 - 2014.....	97
11 Liitteet	102
11.1 Sisäasiainministeriön hallinnonalan tulot.....	102
11.2 Valtuuksien käytöstä aiheutuva määrärahan tarve.....	103
11.3 Palosuojelurahaston suunnitelmat.....	104
11.4 Tietojärjestelmä- sekä perustietotekniikka- ja tietotekniset infrastruktuurihankkeet	106
11.5 Hankintastrategiat sekä hankintojen toteuttamismenettelyt vuonna 2011.....	107
12 Tuottavuustoimenpiteet	124

1 Johdon katsaus

Sisäasiainhallinto huolehtii osaltaan kansalaisille tarjottavien palveluiden korkeasta laadusta, palveluiden saatavuudesta sekä toimialoittain asetettujen alueellisten palvelutavoitteiden toteutumisesta. Sisäasiainhallinto toimeenpanee suunnittelukaudella sisäisen turvallisuuden ohjelmaa laajassa yhteistyössä muiden ministeriöiden ja keskeisten toimijoiden kanssa.

Poliisin ennaltaehkäisevää toimintaa tehostetaan luomalla ennalta estävän toiminnan kokonaisstrategia sekä mahdollistetaan poliisin ja muiden turvallisuusalan toimijoiden tiiviimpi yhteistyö muun muassa lainsäädäntöä kehittämällä. Kehitetään alueellista ja paikallista turvallisuussuunnittelua sisällöllisesti monialaisempaan suuntaan.

Tehostetaan poliisilaitosten ja hätäkeskusten yhteistyötä asettamalla poliisin toimintavalmiudelle ja palvelukyvyille palvelutasotavoitteet. Huolehditaan poliisitoiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta hätäkeskusuudistuksen toimeenpanossa.

Kohdennetaan poliisin henkilöstön työpanosta entistä enemmän rikollisuutta ennalta estävään toimintaan sekä monialaiseen viranomaistoimintaan. Kehitetään poliisin lupahallintoa muun muassa sähköisin palveluin ja menetelmin.

Rajavartiolaitoksen tehtävissä tarvittava tekniikka pidetään toimintakykyisenä. Rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestelmän, partioveneiden, ja yksimoottoristen helikoptereiden uusiminen sekä lentokoneiden valvontatekniikan uudistaminen ovat käynnissä. Rajavartiolaitos kehittää Suomen oloihin soveltuvan automaattisen rajatarkastuksen. Merialueen ja itärajan tekniset valvontajärjestelmät uudistetaan. Rajavartiolaitoksen käyttöön hankitaan 1-2 uutta suorituskykyistä ulkovartiolaivaa, mikä parantaa rajavartiolaitoksen kykyä erityisesti öljyntorjunnassa ja monialaonnettomuuksien hallinnassa avomerellä. Kaksimoottoristen AB/B 412 helikoptereiden korvaaminen toimeenpannaan ja keskiraskaan meripelastushelikopterin korvaaminen valmistellaan suunnittelukaudella.

Pelastustoimi huolehtii väestön ja yhteiskunnan turvallisuudesta tavoitteena kaikkien saatavilla olevat pelastustoimen palvelut sekä tehokas toiminta onnettomuus- ja muissa häiriötilanteissa. Tavoitteena on myös se, että jokainen tuntee vastuunsa omasta, läheistensä ja yhteiskunnan turvallisuudesta sekä osaa toimia eri häiriö- ja uhkatilanteissa. Pelastustoimen uusi pitkän aikavälin strategia otetaan käyttöön suunnittelukauden alussa. Osana sisäisen turvallisuuden ohjelmaa pelastustoimi parantaa asumisen paloturvallisuutta ja tehostaa onnettomuuksien ehkäisyä sekä parantaa suuronnettomuusvalmiuksia.

Hätäkeskustoiminta ja tietojärjestelmät uudistetaan vuoteen 2015 mennessä siten, että verkottuneet hätäkeskukset voivat tukea toisiaan ruuhka- ja häiriötilanteissa. Hätäkeskuslaitoksen toimintamallit yhdenmukaistetaan valtakunnallisesti. Kiireettömien neuvontapuheluiden määrän vähentämiseksi tehdään yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa.

Hätäkeskusuudistus toteutetaan vaiheittain siten, että suunnittelukauden loppuun mennessä kaikki keskuskeskukset toimivat sisäasiainministeriön sijoituspäätöksen mukaisilla paikkakunnilla. Hätäkeskuspalveluiden ja henkilökunnan saatavuus varmistetaan rakennemuutoksen yhteydessä.

Maahanmuuton kasvun ennakoitaan jatkuvan. Muutto Suomeen perhesiteiden ja opiskelun perusteella on kasvussa. Turvapaikanhakijoiden määrän kehitystä on hankalaa ennakoita, mutta nykyisten konfliktien jatkuessa hakijamäärän ennakoitaan säilyvän vähintään nykyisellä tasolla. Myös työvoiman maahanmuuton ennakoidaan lisääntyvän lähitulevaisuudessa.

Toteutetaan aktiivista ja vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa lainsäädäntöä uudistamalla suomalaisen yhteiskunnan tarpeiden, maahanmuuttajien moninaisten lähtökohtien sekä kansainväliset velvoitteiden puitteissa.

Hallittua maahanmuuttoa edistetään ottaen huomioon väestökehitys ja siitä aiheutuva työvoiman tarve. Vahvistetaan laittoman maahanmuuton ja ihmiskaupan vastaista toimintaa laaja-alaisen viranomaisyhteistyön ja verkostoitumisen kautta. Vapaaehtoisen paluun mallia kehitetään. Takaisinottosopimukset ja niihin liittyvät pöytäkirjat ovat keskeinen osa laittoman maahantulon vastaista toimintaa.

Varmistetaan kansainvälisen suojelun ja ihmisoikeuksien toteutuminen turvapaikamenettelyssä, vastaanotossa ja ihmiskaupan vastaisessa toiminnassa. Tehostetaan turvapaikkaprosessin läpivirtaavuutta.

Sisäasiainhallinnonalalla pyritään edelleen lisäämään uusien laadukkaiden ja vuorovaikutteisten sähköisten palveluiden käyttöönottoa. Hallinnonalalla siirrytään verkossa tapahtuvaan aitoon vuorovaikutukseen kansalaisten ja sidosryhmien kanssa. Tässä yhteydessä luodaan mekanismit ja tekniset keinot, joilla tuetaan verkonkäyttäjien turvallisuutta ja vastuullista internetin käyttöä.

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla tavoitteena on, että henkilöstövoimavarojen johtaminen on ammattimaista, ennakkollista ja että kunkin toimintayksikön henkilöstö vastaa sekä määrältään että laadultaan yksikön toiminnallisia tarpeita.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelman 2012 - 2015 valmistelu ja toimeenpano on kytketty kiinteästi hallitusohjelman ja hallituksen strategia-asiakirjan tavoitteisiin. Perustana ovat myös hallinnonalan strategia, ministeriön ja hallinnonalan virastojen väliset tulosneuvottelut ja -sopimukset, ministeriön sisäiset tuloskeskustelut, valtioneuvoston menokehyspäätös sekä eduskunnan hyväksymä valtion talousarvio.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan 2012 - 2015 toiminta- ja taloussuunnitelma sekä tulossuunnitelma 2011, mukaan lukien vuoden 2011 hankintojen toteuttamismenettelyt, vahvistettiin sisäasiainministeriön johtoryhmässä 9.12.2010.

2 Lähtökohdat suunnittelukauden toiminnalle

2.1 Toimintaympäristön analyysi

Suomen sisäisen turvallisuuden ennakoidaan säilyvän vakaana ja hyvänä myös lähivuosina. Sisäasiainministeriön hallinnonalalla viime vuosina käynnistetyt ja osin myös jo päättyneet rakenteelliset uudistukset antavat koko hallinnonalalle hyvät lähtökohdat vastata nopeasti muuttuvan maailman haasteisiin. Uudistusten vakiinnuttaminen ja hyödyntäminen edellyttää lähivuosina määrätietoisia ja voimavaroja vaativia jatkotoimia. Poliisin, Rajavartiolaitoksen ja pelastustoimen sijoitus erilaisissa arvostusmittauksissa on korkealla, ja tämä lisää osaltaan hallinnonalan menestymismahdollisuuksia mm. työvoimasta kilpailtaessa.

Arjen turvallisuuden kannalta keskeisiin syrjäytymisen ja syrjinnän ehkäisyyn, koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin, tulipaloihin ja muihin yksittäistapauksina pieniin onnettomuuksiin sekä massarikoksiin voidaan laaja-alaisia uhkia paremmin vaikuttaa kansallisin ja sisäasiainministeriön hallinnonalan sisäisin toimenpitein. Tämä edellyttää myös tulevana vuosina eri toimijoiden tehokasta yhteistyötä, toimintaympäristön muutosten ennakointia ja esimerkiksi kehittyvän teknologian antamien mahdollisuuksien hyödyntämistä.

Viranomaisyhteistyön merkitys korostuu entisestään ja sitä tulee kyetä toteuttamaan perinteiset sektorirajat ylittävin toimenpitein.

Kansainvälisesti eletään murroskautta. Käynnissä on maailmanlaajuinen globaalin talousrakenteiden ja poliittisen vaikutusvallan uusjako, ja maailmannäyttämölle on astunut uusia suuria toimijoita. Maailmantalouden taantumassa on ohitettu aallonpohja, mutta vahvaa näyttöä uudesta nousukaudesta ei ole.

Euroopan unionin ja rahaliiton alueella julkisten talouksien vaikeudet ovat kasvamassa. Myös Suomen julkinen talous elää velkaantumisvaihetta. Euroopan unionin merkitys kaikilla yhteiskunnan sektoreilla säilyy kuitenkin huomattavana myös jatkossa. Taloudellisten vaikutusten ohella esimerkiksi uusi oikeus- ja sisäasioiden monivuotinen ohjelma vuosille 2010–2014 vaikuttaa EU:n perussopimuksia uudistaneen Lissabonin sopimuksen ohella eniten EU:n oikeus- ja sisäasioiden lähivuosien kehitykseen.

Suomen lähialueet ja erityisesti Venäjä muodostavat keskeisen elementin, jolla on merkittävä vaikutus myös sisäiseen turvallisuuteen. Venäjän kehitys on ennustettavaa ja sen kykyä vastata esimerkiksi rajaturvallisuudestaan voidaan pitää hyvänä. Itämeren kaasuputki kytkee Keski-Euroopan aiempaa tiiviimmin Venäjän energiajakeluverkkoon ja siitä seurannee myös muuta taloudellista yhteistyötä. Suomen merkitys Venäjälle suuntautuvan transitoliikenteen kautta kulkumaana näyttää säilyvän.

Venäjän taloudellisen aktiivisuuden myötä Suomenlahti altistuu ahtaana ja vilkkaasti liikennöitynä merialueena vakavasti otettavalle suuronnettomuusriskille. Sisäasiainhallinnon näkökulmasta haastavimmat tilanteet liittyvät öljykul-

jetuksiin ja matkustaja-alusliikenteeseen. Erilaiset yhdistelmäriskit ovat toteutessaan niin laajavaikutteisia, että niihin on vaikeaa täysimittaisesti varautua.

Vain alueen valtioiden laajapohjaisella yhteistyöllä saavutetaan riittävä valmiustaso.

Myös muiden laajavaikutteisten ja yllättävien luonnonilmiöistä, monimutkaisista järjestelmistä tai ihmisten toiminnasta aiheutuvien suuronnettomuus- ja häiriötilanteiden mahdollisuus on otettava huomioon.

Siviilikriisinhallinnan merkitys kansainvälisten konfliktien ratkaisemisen yhteydessä korostuu entisestään. Siviilikriisinhallinnan kansallinen strategia antaa Suomelle hyvät valmiudet kehittää kansallisia valmiuksia vastaamaan yhä monimuotoisempiin haasteisiin globalisoituvassa maailmassa. Viimeaikaiset luonnonmullistukset maailmalla edellyttävät Suomen valmiutta antaa pelastuspalvelua kansainvälisten sitoumusten edellyttämällä tavalla pitäen tavoitteena myös yhteensovittamista muuhun kansainväliseen avustustoimintaan erityisesti kriisinhallinnan ja humanitaarisen avunannon alalla.

Monikulttuurisuuden voidaan ennakoida lisääntyvän erittäin nopeasti erityisesti kasvukeskuksissa. Maahanmuuton avulla voidaan paikata mahdollista tulevaa työvoiman niukkuutta ja vahvistaa myös osaamispohjaa, jota väestön ikääntyminen maan eri alueilla voisi muuten kaventaa. Työperusteinen maahanmuutto tulee lisääntymään edelleen ja monilla toimialoilla maahanmuutolla on huomattava merkitys työvoiman saatavuuden kannalta.

Kotoutuminen, joka edellyttää sekä maahan muuttaneiden että kantaväestön ja koko yhteiskunnan mukautumista, on ratkaisevassa roolissa kaikille turvallisen ja tasapainoisen yhteiskunnan ylläpitämiseksi. Sen edellytyksenä on rasismin ja syrjinnän ehkäisy sekä yhdenvertaisten mahdollisuuksien toteutuminen koko yhteiskunnassa. Työllistyminen on maahanmuuttajien kotoutumisen kannalta ratkaisevassa asemassa. Maahanmuuttajien työllistyminen edistää myös valtaväestön asenteiden muuttumista myönteisemmiksi maahanmuuttoa kohtaan. Maahanmuuttajien syrjäytymisriski kohdistuu erityisesti niihin maahanmuuttajiin, joiden kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan jää puutteelliseksi.

Väestön ikääntyminen, yksinasuvien vanhusten määrä ja väestön keskittyminen kasvukeskuksiin asettavat haasteita sisäasiainministeriön hallinnonalan tuottamille turvallisuuspalveluille. Palvelutarpeiden ennustetaan kasvavan ja palvelutaso tulee kyetä ylläpitämään myös harvaanasutuilla alueilla, joiden väestörakenne painottuu ikäihmisiin. Ikääntymisen myötä myös onnettomuusriskit kasvavat.

Sähköiset palvelut lisääntyvät edelleen kaikilla yhteiskunnan alueilla ja yhä enemmän arjen asioita toimintoja voidaan hoitaa tietoverkoissa. Kehitys on monella tavalla myönteistä. Palvelut ovat laajemmin ja tasapuolisemmin kaikkien saatavilla riippumatta asuinpaikasta.

Teknillisiä ratkaisuja voidaan hyödyntää entistä enemmän apuvälineenä useammalla elämän osa-alueella. Samalla eriytyy asiakaskunta, joka ei pysy mukana teknologiakehityksen vauhdissa ja jolle on tarjottava palveluja perinteisillä muodoilla.

Uudet kommunikoinnin muodot tuottavat myönteisten mahdollisuuksien ohella myös kielteistä kehitystä esimerkiksi tietoverkkorikollisuuden muodossa. Sa-

mallalla tavallisen kansalaisen riski joutua tietoverkoissa tapahtuvan rikoksen uhriksi on kasvanut.

2.2 Visio

Sisäasiainministeriön hallinnonalan visio

Suomi on Euroopan turvallisimaa, jossa ihmiset ja eri väestöryhmät kokevat yhteiskunnan yhdenvertaisena ja oikeudenmukaisena

2.3 Toiminnan strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella

- Tehostetaan ennaltaehkäisevää toimintaa
- Huolehditaan ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta muuttuvissa oloissa
- Toteutetaan aktiivista ja vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa
- Varmistetaan ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö

3 Poliisitoimi

3.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella

Poliisin ennaltaehkäisevää toimintaa tehostetaan luomalla ennalta estävän toiminnan kokonaisstrategia sekä mahdollistetaan poliisin ja muiden turvallisuusalan toimijoiden tiiviimpi yhteistyö muun muassa lainsäädäntöä kehittämällä. Kehitetään alueellista ja paikallista turvallisuussuunnittelua sisällöllisesti monialaisempaan suuntaan. Uudistetaan täydennyspoliisijärjestelmä ja vahvistetaan poliisin sekä kansalaisjärjestöjen ja kansalaisten välistä yhteistyötä.

Turvallisuuden tavoitetilän määrittely on lähtökohtana ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta huolehtimisessa ja turvallisuussuunnittelussa. Kiinnitetään huomiota erityisesti lapsiin, naisiin ja nuoriin kohdistuvaan väkivaltarikollisuuteen, rasismiin ja syrjintään sekä syrjäytymiseen. Tehostetaan poliisilaitosten ja hätäkeskusten yhteistyötä asettamalla poliisin toimintavalmiudelle ja palvelukyvyille palvelutasotavoitteet. Huolehditaan poliisitoiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta hätäkeskusuudistuksen toimeenpanossa. Varmistetaan poliisin toimintavalmius suuronnettomuus- ja muissa vakavissa häiriötilanteissa suunnittelun ja harjoitusten avulla.

Liikennevalvontaa tehostetaan ja liikenneturvallisuuden parantamiseen vaikutetaan aktiivisella yhteistyöllä muiden toimijoiden kanssa. Tehostetaan liikenneturvallisuutta edistävää viestintää sekä huomioidaan ajo-oikeuden haltijoiden ajoterveysasiat kaikessa poliisin toiminnassa.

Järjestäytyneen ja vakavan rikollisuuden sekä terrorismin torjunnassa tehostetaan viranomaisyhteistyötä sekä kehitetään lainsäädäntöä. Laaditaan järjestäytyneen rikollisuuden kansallinen haittaamisstrategia, jonka tavoitteena on rikosoikeudellisin ja hallinnollisin keinoin vaikeuttaa järjestäytyneen rikollisuuden toimintaa. Kehitetään PTR -yhteistyössä tehtävää analyysitoimintaa. Vähennetään järjestäytyneen rikollisuuden mahdollisuuksia soluttautua elinkeinoelämän rakenteisiin puuttumalla pimeän työvoiman käyttöön. Varaudutaan tietotekniikkarikoksiin ja tietoverkkoihin kohdistuviin uhkiin olemalla mukana kehittämässä turvallisempia tietojärjestelmiä. Poliisin mukanaoloa tietoverkoissa lisätään.

Vaikutetaan aktiivisesti EU:ssa, kansainvälisissä poliisialan virastoissa ja järjestöissä (kuten Interpol) ja lähialueyhteistyössä poliisin kansainvälisen tiedonvaihdon ja rajat ylittävän operatiivisen yhteistyön tehostamiseksi sekä kehitetään valmiuksia poliisin kansainväliselle yhteistyölle.

Hyödynnetään tehokkaasti EU-yhteistyön mahdollisuudet poliisin operatiivisen yhteistyön ja tietojen vaihdon kehittämiseksi muiden jäsenvaltioiden kanssa.

Yhtenäistetään turvapaikkamenettelyä laajalla yhteistyöllä, luodaan yhteyksiä maahanmuuttajayhteisöihin sekä kehitetään valvonnallinen tilannekuva. Ulko-maalaislupien osalta varmistetaan lupaprosessin joutuisuus ja yhdenmukaisuus.

Kohdennetaan poliisin henkilöstön työpanosta entistä enemmän rikollisuutta ennalta estävään toimintaan sekä monialaiseen viranomaistoimintaan. Kehitetään poliisin lupahallintoa muun muassa sähköisin palveluin ja menetelmin. Uudistetaan poliisin koulutusstrategia, vahvistetaan poliisin tutkimus- ja kehittämistoimintaa ja lisätään poliisin kansainvälistä ja tietoteknistä osaamista.

Kiinnitetään viestintä osaksi johtamista jotta sen avulla voidaan vaikuttaa suunnitellusti ja ennakoivasti kansalaisten tietoihin, asenteisiin ja käyttäytymiseen. Ylläpidetään ja lisätään poliisin näkyvyyttä, tarjotaan mahdollisuus vuorovaikutukseen ja pyritään siten estämään rikoksia ennalta esimerkiksi koulupoliisitoiminnalla.

Toteutetaan poliisin hallintorakenneuudistuksen seuranta arvioimalla kokonaisvaltaisesti uudistuksen ulkoista vaikuttavuutta ja poliisin henkilöstön asemaa muutoksessa. Parannetaan valmiuksia toteuttaa valtion tuottavuusohjelman mukaiset henkilöstövähennykset tehostamalla poliisitoimintaa ja tuottamalla selkeä toimenpidesuunnitelma tuottavuustavoitteiden saavuttamiseksi. Vahvistetaan poliisin koko henkilöstön osallistumista toiminnan ja talouden suunnitteluun. Luodaan edellytykset talousarvioehdotuksen ulkopuolisen rahoituksen hyödyntämiselle. Kehitetään hankeprosessia ja hankkeiden priorisointia.

Poliisitoimi sitoutuu toteuttamaan sille määritellyt tuottavuusvähennysvelvoitteet tässä suunnittelumääräyksessä linjattujen periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti.

Laaditaan esiselvitykset kansallisen lainsäädännön muutostarpeista ja valmistellaan tarvittavat hallituksen esitykset. Esiselvitystyö sovitetaan yhteen poliisitoimen painopistealueella käsiteltävien asiakokonaisuuksien kanssa. Arvioitaviksi otettavia ja mahdollisesti toteutettavia lakihankkeita ovat ainakin identiteettiohjelmaan, järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjuntaan, täydennyspoliisijärjestelmän kehittämiseen ja henkilönsuojelukeinojen tehostamiseen liittyvät sekä yksityisen turvallisuusalan uudistamista koskevat lainsäädäntöhankkeet. Lisäksi valmistellaan kansainvälisistä velvoitteista johtuvat kansalliset säädösmuutokset ja täytäntöönpanotoimet.

Poliisitoimi osallistuu hallituksen EU:n ja yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kehittämispanostuksiin lähettämällä palveluksessaan olevia asiantuntijoita käytettäväksi kriisinhallintaoperaatioissa.

3.2 Lainsäädäntöhankkeet

Laaditaan tarvittavat esiselvitykset kansallisen lainsäädännön muutostarpeista ja valmistellaan tarvittavat hallituksen esitykset. Huolehditaan poliisin säädösvalmistelun tasosta sekä aikataulujen pitämisestä. Vuonna 2010 käynnissä olevat lainsäädäntöhankkeet jatkuvat suunnittelukaudella.

Vuonna 2010 käynnissä olevia lainsäädäntöhankkeita

- Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttaminen (eduskunnassa)
- Arpajaislain uudistamisen II vaihe (eduskunnassa)
- Poliisilain kokonaisuudistus (eduskunnassa)
- Europol-laki (eduskunnassa)
- Suomen ja Yhdysvaltojen välinen rikostorjuntasopimus (eduskunnassa)
- Aselainsäädännön ja eräiden siihen liittyvien säädösten uudistamista koskeva hanke, II vaihe
- EU:n neuvoston päätös rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi
- Neuvoston puitepätös/direktiivi lentomatkustajarekisterin tietojen (PNR-tietojen) käyttämisestä lainvalvontaan
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus ammattimaisista eurorahan maantiekuljetuksista jäsenvaltioiden rajojen yli euroalueella
- Järjestyslain muutos (kerjäämiseen liittyvät muutokset)

Vuoden 2010 lopussa ja vuonna 2011 käynnistyviä lainsäädäntöhankkeita

- Yksityisen turvallisuusalan lainsäädäntöuudistuksen toinen vaihe
- Henkilökorttilain muutos: biometristen tunnisteiden lisääminen henkilökortteihin

Vuosina 2012–2015 käynnistyviä esiselvitys- ja lainsäädäntöhankkeita

Poliisin hallinnonalan lainmuutostarpeista laaditaan esiselvitykset. Sisäasiainministeriön poliisiosasto sopii esiselvityksen toteuttamisesta ja aihealueesta Poliisihallituksen ja sen alaisen hallinnon kanssa erikseen. Lainsäädäntöhankkeiden asettamispäätökset harkitaan erikseen. Erillisiä selvityksiä mahdollisesti edellyttäviä ovat ainakin seuraavat asiakokonaisuudet:

- Poliisin erityistoimintayksikön kansallisen ja kansainvälisen toimintavalmiuden kehittäminen (sisäasiainministeriön poliisiosastolla työryhmä, jonka toimikausi päättyy 31.12.2010)
- Poliisin tiedonsaantioikeus muilta viranomaisilta (sisäasiainministeriön poliisiosastolla työryhmä, jonka toimikausi päättyy 31.12.2010)
- Selvitys passin sormenjälkitietojen hyödyntämisestä rikostorjunnassa, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 16 a §:n muuttaminen (sisäasiainministeriön poliisiosastolla työryhmä, jonka toimikausi päättyy 30.3.2011)
- Poliisimiesvirkojen eroamisikähanke (sisäasiainministeriön poliisiosastolla työryhmä, jonka toimikausi päättyy 31.5.2011)
- Täydennyspoliisijärjestelmän kehittäminen
- Poliisin hallintolain tarkistaminen
- Järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin ja vakavimman uusimuotoisen rikollisuuden torjunta sekä väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäiseminen
- Erityiset poliisivaltuudet
- Tietoverkkorikollisuuden tehokas torjuminen
- Arpajaislain uudistamistarpeet
- Aseturvallisuuden kehitysnäkymät

3.3 Poliisitoimi - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Poliisi turvaa oikeus- ja yhteiskuntajärjestystä, ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta sekä estää ennalta rikoksia, selvittää niitä ja saattaa ne syyteharkintaan.

Yleisen turvallisuuden tunne säilyy hyvänä ja kansalaiset luottavat poliisiin ja sen kykyyn estää ennalta rikoksia sekä paljastaa ja selvittää rikoksia. Rikosten selvitystaso pysyy hyvällä tasolla.

Poliisi edistää hyvän maahanmuuttopolitiikan toteutumista ottamalla huomioon maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen asemasta johtuva turvallisuuspalvelujen tarve sekä torjumalla laitonta maahanmuuttoa.

Poliisitoimen yhteiskunnallista vaikuttavuutta arvioidaan seuraavissa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen avulla.

Poliisin yhteiskunnallinen vaikuttavuus	toteuma 2008	toteuma 2009	arvio 2010	TAE 2011	TTS-kauden tavoitteet			
					2012	2013	2014	2015
Rikoslakirikosten määrä, enintään ¹	539 319	522 851	535 000	530 000	530 000	530 000	530 000	530 000
Katuturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100)	82,9	89,7	94,0	94,0	94,0	94,0	94,0	94,0
Liikenneturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100)	125,1	128,5	138,0	138,0	138,0	138,0	138,0	138,0

3.4 Poliisitoimi - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Sisäasiainministeriö asettaa poliisin toiminnalliselle tuloksellisuudelle seuraavat poliisitoimen kaikkia osa-alueita koskevat yhteiset tulostavoitteet sekä tulosaluekohtaiset tulostavoitteet suunnittelukaudella 2011–2015.

1. Määritellään poliisipalveluiden tavoitetila.
2. Huolehditaan sisäisen turvallisuuden ohjelman sekä muiden poliisin toimintaan kohdistuvien valtioneuvostotasoisten ohjelmien toimeenpanosta.
3. Kehitetään lupahallinnon, valvonta- ja hälytystoiminnan sekä rikostorjunnan yhteistyötä ulkomaalaisvalvonnassa, liikennevalvonnassa ja ampumaseiden valvonnassa.
4. Vaikutetaan ennalta estävään moniviranomaistoimintaan eri ikäryhmiin kohdistuvan syrjäytymisen ehkäisemiseksi.
5. Järjestetään poliisin neuvontapalvelut valtakunnallisesti sekä hyödynnetään sosiaalisen median käyttömahdollisuuksia.
6. Hyödynnetään johtamisessa ja suunnittelussa tietojohtoisen poliisitoiminnan mahdollisuuksia.

¹ Poikkeaa TAE 2011 esityksestä (arviota tarkistettu)

7. Varmistetaan kielilainsäädännön mukaisten poliisin palveluiden ja toimintojen saatavuus ja toimivuus.
8. Varmistetaan operatiivisen tiedon sujuva oikea-aikainen vaihto Suomeen ja Suomesta suuntautuvan rikollisuuden ehkäisemiseksi ennalta.

3.4.1 Valvonta- ja hälytystoiminta

Yleisen turvallisuuden taso ja ihmisten kokema turvallisuuden tunne sekä hälytyspalveluiden saatavuus eivät heikkene ja liikenteen riskikäyttäytyminen vähenee. Poliisi pystyy yhdessä muiden turvallisuusalan toimijoiden kanssa ennakoimaan tulevaisuutta ja kohdistamaan ennakoivat toimet ja voimavarat turvallisuuden kannalta kriittisiin kohtiin. Sisämaan ulkomaalaisvalvontaa kehitetään osana peruspoliisitoimintaa ja analyysiin perustuvana teemavalvontana.

Vuoden 2011 tavoitteet

Ennalta ehkäisevä toiminta:

- Laaditaan ennalta estävän toiminnan kokonaisstrategia.
- Lisätään ja kehitetään ennalta estävän työn eri muotoja päivitetyn lähipoliisistrategian mukaisesti yhteistyössä sidosryhmien kanssa sisäisen turvallisuuden ohjelman linjausten mukaisesti.
- Lähipoliisitoiminnassa huomioidaan maahanmuuttajavaltaiset lähiöt
- Toteutetaan terrorismin torjunnan strategiaa.
- Sovelletaan tietojohdosta poliisitoimintaa kansallisesti ja kansainvälisesti.
- Luodaan turvallisuuden reaaliaikainen ja ympärivuorokautinen poliisin tilannekuvajärjestelmä.
- Käynnistetään turvallisuuden kannalta kriittisten kohteiden määrittely.
- Kehitetään turvallisuussuunnittelua sisällöllisesti monialaisempaan suuntaan. Alueellisissa turvallisuussuunnitelmissa luodaan toimivia yhteistyömuotoja etenkin perhe- ja läheisväkivallan estämiseksi sekä alkoholihaittojen vähentämiseksi.
- Päivitetään poliisin liikenneturvallisuussuunnitelma sekä vaikutetaan liikenneturvallisuutta edistävän valvonta- ja informaatioteknologian kehittämiseen ja käyttöönottoon. Keskeisiä painopisteitä ovat ajoterveyden ja ikääntyneiden kuljettajien asiat.
- Uudistetaan täydennyspoliisijärjestelmä ja aloitetaan siitä aiheutuvien toimenpiteiden toteutus.
- Selvitetään mahdollisuudet liikenneturvallisuuskeskusten keskittämiseen.

Ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta huolehtiminen:

- Parannetaan hälytyspalveluiden laatua ja vähennetään hälytysketjun viiveitä yhteistyössä hätäkeskuslaitoksen kanssa.
- Varmistetaan poliisihallinnon osuus hätäkeskusuudistuksen toimeenpanossa.
- Parannetaan poliisin näkyvyyttä ja valvonnan kattavuutta tietojohdoisen poliisitoiminnan keinoin ja kehittämällä uusia valvontatapoja.
- Huomioidaan ennalta estävän toiminnan vaatimukset hälytystehtävien suorittamisessa.
- Parannetaan rikostorjunnan suorituskykyä tekemällä tutkinnan ensitoimet yhden kosketuksen periaatteella.
- Kehitetään yleisten paikkojen teknistä valvontaa yhdessä kuntien ja alan toimijoiden kanssa. Tiukennetaan päihteisiin liittyvää valvontaa. Tehostetaan yhteistyötä yksityisen turvallisuusalan kanssa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä.
- Hyödynnetään Itä- ja Pohjois-Suomessa toteutettujen yhteistoimintahankkeiden kokemuksia harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen varmistamiseksi.
- Varmistetaan poliisin kansallinen ja kansainvälinen toimintavalmius suuronnettomuus- ja muissa vakavissa häiriötilanteissa suunnittelun ja harjoitusten avulla. Kytetään tietoverkkotiedustelu osaksi vaativien poliisitoiminnallisten tilanteiden hallintaa.
- Tehostetaan liikennevalvontaa lisäämällä teknisen valvonnan osuutta kohdentaen sitä nopeusvalvonnan lisäksi myös muiden liikennetikosten valvontaan sekä tehostetaan liikenneturvallisuutta edistävää viestintää henkilövahinkoihin johtavien johtavien liikenneonnettomuuksien vähentämiseksi.
- Aloitetaan poliisin ja yksityisen turva-alan välisen tehtäväjaon kehittäminen.

Vastuullisen ja aktiivisen maahanmuuttopolitiikan toteuttaminen:

- Lisätään poikkihallinnollista yhteistyötä ulkomaalaisvalvonnassa ja kehitetään sisämaan ulkomaalaisvalvontaa.
- Suoritetaan sisämaan ulkomaalaisvalvontaa osana peruspoliisitoimintaa ja analyysiin perustuvana teemavalvontana.
- Kehitetään turvapaikkatutkinnan prosesseja turvapaikkapoliittisen selvityksen (2009) toimenpide-ehdotusten mukaisesti.
- Kehitetään yhteistyötä lupahallinnon ja rikostorjunnan kanssa laittoman maahantulon torjumiseksi ja ulkomaalaisvalvonnan tehostamiseksi.
- Tehostetaan tietojenvaihtoa poliisitoiminnan kaikkien sektorien välillä.
- Tehostetaan maastapoistamisten toteuttamista sekä lisätään laittoman maahantulon torjuntaa lähtömaissa.

Varmistetaan ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö

- Varmistetaan henkilöstön osaamisen ja erikoistumista vaativien toimenpiteiden taso huomioimalla myös hallintorakennemuutoksen toteutumisen arvioinnin ja poliisin henkilöstöbarometrien johtopäätökset.
- Mahdollistetaan “yhden kosketuksen periaate”- toimintamallin edellyttämiä valmiuksia.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

- Ennalta estävän toiminnan kokonaisstrategiassa esitettyjä toimenpiteitä on toteutettu (muun muassa ennalta estävän toiminnan organisointi, ennalta estävä tiedottaminen ja ennalta estävän toiminnan resursointi).
- Uudistettua täydennyspoliisijärjestelmää on toteutettu.
- Päihtyneiden kuljettamista sekä säilytystä ja hoitoonohjausta selvittäneen työryhmän esitysten pohjalta on käynnistetty tarvittavat toimenpiteet.
- Sisämaan ulkomaalaisvalvontaa osana peruspoliisitoimintaa ja analyysiin perustuvana teemavalvontana on toteutettu.
- Yhteistyötä lupahallinnon ja rikostorjunnan kanssa laittoman maahantulon torjumiseksi ja ulkomaalaisvalvonnan tehostamiseksi on toteutettu.
- Rajapinnat poliisin ja yksityisen turva-alan välisessä yhteistyössä on selvitetty.
- Liikenneturvallisuuksuunitelmassa ja älyliikennestrategiassa esitettyjä toimenpiteitä on toteutettu.
- Poliisin “yhden kosketuksen periaate”- toimintamallin käytäntöjä ja uuden teknologian antamia mahdollisuuksia on sovitettu yhteen.

Poliisin valvonta- ja hälytystoiminnan tuloksellisuutta arvioidaan seuraavissa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen avulla.

Valvonta

Toiminnallinen tehokkuus, laadunhallinta ja tuotokset	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS-kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tuottavuus								
Yjt-tehtävät/henkilötyövuodet	347	320	345	357	378	375	365	363
Taloudellisuus								
Toimintamenomääräraha, 1 000 euroa	178 530	189 656	215 160	216 580	213 643	212 394	209 831	209 831
Henkilötyövuodet	3 048	3 124	3 130	3 100	2 910	2 910	2 956	2 946
Valvonnan kustannukset, 1 000 euroa	219 876	233 450	230 680	234 257	234 016	232 568	229 595	229 595
Valvonnan kustannukset/yjt-tehtävät, euroa	208	233	214	211	213	213	213	215
Palvelukyky ja laatu²								
Katuturvallisuusindeksin arvo, 1999=100	83,00	90,00	94,00	94,00	94,00	94,00	94,00	94,00
Liikenneturvallisuusindeksin arvo, 2001=100	127,00	140,00	138,00	138,00	138,00	138,00	138,00	138,00
Onnistuminen kotiväkivaltaan puuttumisessa, arvosana 4-10	7,60	-	7,95	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Onnistuminen liikennevalvonnassa, arvosana 4-10	7,68	-	8,13	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1
Poliisin partiointi, arvosana 4-10	7,41	-	8,07	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1
Tuotokset								
Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden (yjt) tehtävämäärä, kpl	1 058 041	1 000 518	1 080 000	1 108 000	1 100 000	1 090 000	1 080 000	1 070 000
Oma-aloitteellisuus (%) eräissä taajamavalvontaan liittyvissä tehtävissä (uusi mittari)				12	14	15	15	15
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen, tapausten määrä	4 634	4 240	4 200	4 200	4 200	4 200	4 200	4 200
Henkilövahinkoon johtaneet liikenneonnettomuudet, määrä	6 845	6 414	6 400	6 300	6 200	6 100	6 000	6 000
Rattijuopumusrikosten määrä (tavallinen, törkeä, muu ja luovuttaminen)	27 827	25 051	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Laittamasti maassa tavattujen ulkomaalaisten määrä (KRP/lama -rekisteri)	5404	6888	4000	3500	3000	3000	3000	3000
Ulkomaalaisvalvontaan käytetty työaika htv/vuosi	9,5	9,5	12,0	12,0	15,0	16,0	16,0	16,0
Turvapaikkatutkinnan tutkinta-aika, päätetyt jutut, keskiarvio, kpl	37	66	30	30 ³	14	14	14	14

² Onnistumista koskeviin kohtiin lisätään Julkisten palvelujen laatubarometrista saatavat luvut. Barometria ei tehty vuonna 2009.

³ Poikkeaa TAE 2011 esityksestä (arviota tarkistettu)

Hälytystoiminta

Toiminnallinen tehokkuus, laadunhallinta ja tuotokset	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS-kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tuottavuus								
Hälytystehtävät/henkilötyövuodet	1 007	1 061	1 027	1 053	1 064	1 044	1 121	1 103
Taloudellisuus								
Toimintamenomääräraha, 1 000 euroa	58 456	54 987	66 907	65 327	64 452	64 076	63 302	63 000
Henkilötyövuodet	1 051	943	1 052	1 052	996	996	910	907
Hälytystoiminnan kustannukset, 1 000 euroa	72 052	67 194	79 930	70 671	70 599	70 162	69 265	69 265
Hälytystoiminnan kustannukset/hälytystehtävät A+B, euroa	82,5	79,6	88,8	78,0	78,8	79,1	78,7	79,2
Palvelukyky ja laatu⁴								
Toimintavalmiusaika A-luokan tehtävissä, minuuttia	12,3	12,4	12,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Toimintavalmiusaika A- ja B -luokan tehtävissä, minuuttia	22,2	22,5	21,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0
Onnistuminen kiireellisissä hälytystehtävissä, arvosana 4-10	7,6	-	8,09	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1
Tuotokset								
Hälytystehtävien määrä, enintään	1 058 041	1 000 518	1 080 000	1 107 900	1 060 000	1 040 000	1 020 000	1 000 000
Perheväkivaltaan liittyvät hälytystehtävät, määrä	18 963	19 781	18 000	18 000	17 850	17 700	17 550	17 400
Yleisten paikkojen järjestyshäiriöt: häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta (35 yleinen + yksityinen)	86 615	102 089	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Yleisten paikkojen järjestyshäiriöt: pahoinpitelyt (03 yleinen + yksityinen), määrä	24 682	28 529	29 000	29 000	28 800	28 600	28 400	28 200
Lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivalta (asianomistaja ikäryhmittäin), määrä								
- 15-17 vuotiaat	3 003	2 793	2 800	2 800	2 700	2 600	2 500	2 400
- 18-20 vuotiaat	658	4 237	4 000	4 000	3 900	3 800	3 700	3 600
A ja B hälytystehtävien määrä, kpl, enintään	873 567	843 663	900 000	906 000	896 000	887 000	880 000	875 000
A, B ja C hälytystehtävien määrä, kpl	1 057 767	1 000 373	1 080 000	1 107 900	1 050 000	1 000 000	995 000	990 000

⁴ Julkisten palvelujen laatubarometri 2010

3.4.2 Rikostorjunta

Rikostorjunnassa sovelletaan kansallisesti ja kansainvälisesti tietojohtoista poliisitoimintaa ja etenkin juttujen sarjoittamisessa hyödynnetään tietojen analysointia. Rikostorjunta vastaa toimintaympäristön muutoksiin ja kykenee estämään ennalta rikoksia, paljastamaan piilossa olevaa rikollisuutta sekä toteuttamaan rikosvastuuta.

Vuoden 2011 tavoitteet

Ennalta ehkäisevä toiminta:

- Tehostetaan rikosten ennalta estämistä ja parannetaan tutkinnan laatua. Lisätään poliisiyksiköiden välistä yhteistyötä vaativassa rikostorjunnassa.
- Toteutetaan rikollisuutta ja tutkinnan tilaa kuvaava reaaliaikainen ja ympärivuorokautinen poliisin tilannekuvajärjestelmä.

Ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta huolehtiminen:

- Pidetään yllä omaisuusrikosten selvitystasoa tehostamalla rikosten selvittämistä edistävien menetelmien käyttöä.
- Paljastetaan läheisväkivaltaan liittyvää piilorikollisuutta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa korostamalla läheisväkivallan tunnistamista ja varhaista puuttumista.
- Hyödynnetään yhteistoimintaverkostojen synergiaetuja harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnassa suuntaamalla resursseja tarkoituksenmukaisesti muun muassa kiireellisiä toimenpiteitä edellyttävien juttujen tutkinnassa.
- Torjutaan järjestäytyneiden rikollisryhmien pääsyä elinkeinoelämän rakenteisiin hyödyntämällä kattavasti PTR-rikostiedustelu- ja analyysitoimintoa.
- Selvitetään passien ja henkilökorttien sormenjälkien käyttöä vakavien rikosten torjunnassa.
- Selvitetään Palermon sopimuksen mukainen järjestäytyneiden rikollisryhmien uusimuotoisen määrittelyn käyttöönotto.
- Toteutetaan huumausainepoliittista toimintaohjelmaa huumausaineiden kysynnän ja tarjonnan vähentämiseksi sekä hoitoonohjauksen tehostamiseksi.
- Tunnistetaan tietoverkkorikoksia ja lisätään poliisin läsnäoloa tietoverkoissa. Toteutetaan sisäisen turvallisuuden ohjelman tietoverkkorikollisuutta koskevat suositukset ja yhdenmukaistetaan tietotekniikkatutkintaa ja siihen liittyviä valtakunnallisia palveluja.
- Kehitetään viranomaisuhkien torjuntaa ja todistajansuojelua. Selvitetään erityisen toimivaltalainsäädännön tarve todistajan suojelun ja anonyymien todistelun osalta.

- Toteutetaan kansallisen terrorismin torjunnan strategiaa. Selvitetään erityisen toimivaltalainsäädännön tarve järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisen torjunnan osalta.
- Nopeutetaan rikosprosessia poliisin ja syyttäjän välisellä yhteistyöllä kiinnittämällä huomiota esitutinnan alkuvaiheeseen sekä hyödyntämällä tehokkaasti tarkoituksenmukaista esitutinnan rajoittamista.
- Turvataan rikosvastuun toteutuminen tekijän kotimaassa toimivalla kansainvälisellä yhteistyöllä ja tunnistamalla uusia rikosilmiöitä ja torjuntatoimia.

Vastuullisen ja aktiivisen maahanmuuttopolitiikan toteuttaminen:

- Ehkäistään ennalta rasistisia ja muita viharikoksia sidosryhmäyhteistyöllä ja tehostetaan näiden rikosten tunnistamista.
- Kehitetään rikostorjunnan, valvonta- ja hälytystoiminnan sekä lupahallinnon yhteistyötä ulkomaalaisvalvonnassa.
- Kehitetään ennaltaestäviä toimenpiteitä maastapoistamisten tehostamiseksi ja rikoksentekijöiden maahan pääsyn estämiseksi.

Varmistetaan ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö

- Varmistetaan tietoverkkorikollisuuden torjunnan ja tutkinnan sekä tietoverkkoihin kohdistuvien uhkien torjunnan osaaminen.
- Parannetaan poliisin valmiuksia tunnistaa syrjäytymiseen, väkivaltaan, rasistisiin ja muihin viharikoksiin sekä ihmisoikeus- ja tasa-arvokysymyksiin liittyviä syy- ja seuraussuhteita.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

- Väkivaltarikosten määrää on vähennetty ennalta estävällä toiminnalla ja väkivaltatapausten paremmalla tunnistamisella.
- Ennaltaestävän toiminnan strategiaa on toteutettu lisäämällä rikostorjunnan moniviranomaisyhteistyötä ja kolmannen sektorin toimijoiden mukanaoloa
- Ihmisten oma varautuminen rikosuhkiin ja vastuu rikostorjunnassa on lisääntynyt.
- Rikostorjuntaviranomaisten työnjako on selkeytynyt muun muassa päällekkäisten toimintojen kartoittamisella (esim. kuuntelu, koulutus)
- Rikoslakirikosten selvittäminen on laadukasta.
- Järjestäytyneiden rikollisryhmien toimintaedellytykset ovat heikentyneet muun muassa hallinnollisten häiritsemistoimien seurauksena.
- Rikostorjunnan ja lupahallinnon yhteistyötä ulkomaalaisvalvonnassa on kehitetty.
- Harmaan talouden ja talousrikollisuuden sekä tietoverkkorikollisuuden torjuntastrategian toteuttaminen on aloitettu.
- Rikoshyödyn poisottamista on tehostettu kaikkien rikoslajien osalta.

Rikostorjunnan tuloksellisuutta arvioidaan seuraavassa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen avulla.

Rikostorjunta

Toiminnallinen tehokkuus, laadunhallinta ja tuotokset	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS-kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tuottavuus								
Selvitetyt rikoslakirikokset/henkilötyövuodet	86	84	88	88	93	95	97	99
Taloudellisuus								
Toimintamenomääräraha, 1 000 euroa	252 737	264 232	281 542	283 349	279 557	277 922	274 568	274 568
Henkilötyövuodet	4 113	4 087	4 080	4 050	3 753	3 753	3 715	3 702
Rikostorjunnan kustannukset, 1000 euroa	309 268	321 716	309 996	306 529	306 215	304 320	300 429	300 429
Rikostorjunnan kustannukset/selvitetyt rikoslakirikokset, euroa	870	935	861	863	875	857	835	823
Takaisin saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto), milj. euroa	59	37	40	50	50	50	50	50
Takaisin saatu rikoshyöty, kaikki rikoslajit (netto), milj. euroa ⁵				55	55	55	55	55
Palvelukyky ja laatu								
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikennerikokset), %, vähintään	49,3	50,4	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Rikoslakirikosten tutkinta-aika (pl. liikennerikokset), keskiarvo, vrk	79	86	78	90	90	90	90	90
Omaisuusrikosten selvitystaso, prosenttia, vähintään	37,8	38,9	39,0	38,0	39,0	39,0	39,0	39,0
Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten selvitystaso, %, vähintään	78,5	79,5	80,0	82,0 ⁶	83,0	84,0	85,0	85,0
Päätettyjen talousrikosten tutkinta-aika, keskiarvo, vrk, enintään	309	295	270	295	270	260	250	250
Onnistuminen väkivaltarikosten selvittämisessä/paljastamisessa, arvosana (1-10)	7,54		8,01	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Onnistuminen huumorikosten selvittämisessä/paljastamisessa, arvosana (1-10)	7,47		8,10	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1
Onnistuminen asunomurtojen selvittämisessä, arvosana (1-10)	7,28		8,12	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1
Onnistuminen autovarkauksien selvittämisessä, arvosana (1-10)	7,03		8,15	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2
Tuotokset								
Kaikki selvitetty rikokset, määrä	684 598	731 648	700 000	700 000	710 000	715 000	720 000	725 000
Selvitetyt rikoslakirikokset, määrä	355 453	343 921	360 000	355 000 ⁷	350 000	355 000	360 000	365 000

⁵ Uusi tunnusluku, jonka arviointia kehitetään.

⁶ Poikkeaa TAE 2011 luvusta.

⁷ Poikkeaa TAE 2011 luvusta.

Takaisin saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto), milj. euroa	59	37	40	50	50	50	50	50
Päätettyjen talousrikosten määrä	1 555	1 516	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900
Avoimena olevien talousrikosten määrä	1 754	2 145	2 100	2 500	1 900	1 900	1 900	1 900
Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä	37 704	35 853	36 000	36 000	38 000	38 000	38 000	38 000
Poliisin tietoon tulleet törkeät huumausainerikokset, määrä	790	784	800	800	800	800	800	800

3.4.3 Lupahallinto

Poliisin oma palveluverkosto, sähköiset palvelut, liikkuvat palvelut sekä yhteispalvelu muodostavat yhdessä poliisin lupahallinnon palvelukokonaisuuden. Uudet lupapalveluprosessit tukevat päätösten yhdenmukaisuutta, hyvän hallinnon toteutumista sekä päätösten asiallista lainmukaisuutta ja asiakkaiden oikeudenmukaista kohtelua. Palvelujen laatu pysyy hyvällä tasolla.

Lupahallinnon ennalta estävä merkitys kasvaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä, rikostorjunnassa sekä liikenneturvallisuudessa. Lupatoiminta vaikuttaa osaltaan siihen, että yksityisen turva-alan toiminta on yhteiskunnallisesti luotettavaa.

Vuoden 2011 tavoitteet

Ennaltaehkäisevä toiminta:

- Vaikutetaan rikosten ennalta estämiseen ja yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen lupahallinnon ennakollisilla toimenpiteillä ja jälkikäteisellä lupavalvonnalla: lupa myönnetään vain kun sen edellytykset täyttyvät ja lupa evätään aina kun edellytykset eivät täyty.
- Lisätään poliisin antamien henkilön tunnistamista ja henkilöllisyyttä osoittavien asiakirjojen luotettavuutta yhdenmukaistamalla tunnistamista koskevat käytännöt. Jatketaan biometristen tunnistamismenetelmien hyödyntämistä ja varmistetaan Suomen myöntämien matkustusasiakirjojen ja oleskelulupien sekä toimialaan liittyvän osaamisen korkea taso kansainvälisessä vertailussa.
- Torjutaan laitonta maahantuloa lupahallinnon keinoin.

Ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta huolehtiminen

- Laaditaan poliisin lupahallintostrategia.
- Jatketaan lupamenettelyiden uudistamista ja kehitetään lupahallintoa kokonaisvaltaisesti. Vakiinnutetaan uudet palveluprosessit osaksi toimintaa.
- Parannetaan aseturvallisuutta lainsäädännön keinoin sekä tarvittavalla ohjeistuksella ja koulutuksella. Tehostetaan ampuma-

aseiden valvontaa ja noudatetaan aselupa-asioissa yhdenmukaista käytäntöä keskenään samanlaisissa asioissa.

- Parannetaan yksityisen turvallisuusalan valvontaa erityisesti vartioimisliikkeiden toiminnan osalta huomioimalla rikostorjunnalliset näkökulmat.
- Toteutetaan rahapeliyhteisöjen nopearytmisten pelien tekninen valvontajärjestelmä sekä hyödynnetään arpajaislain muutoksessa tulevia valvontakeinoja.
- Vaikutetaan liikenneturvallisuuteen yhdenmukaistamalla liikenteeseen liittyvien lupien myöntö-, peruuttamis- ja määräämisprosesseja sekä tehostamalla peruuttamis- ja määräämismenettelyiden välittömyyttä. Tehostetaan ajoterveyden täyttymisen seurantaa sekä etu- että jälkikäteisessä lupavalvonnassa.
- Varmistetaan kansalaisille lupahallinnon palveluiden tasapuolinen saatavuus kehittämällä palvelukokonaisuuksia ja palveluverkosta (kiinteä palveluverkosto, yhteispalvelu, liikkuvat palvelut ja sähköiset palvelut). Tehostetaan sähköisten palveluiden kehittämistä ja käyttöönottoa (ml. ajanvaraus).
- Huolehditaan ja varmistetaan lupahallinnosta laaditun raportin kehittämisehdotusten toimeenpano (mm. ns. ylimääräiset luvat)
- Selvitetään identiteettihjelmasta johtuvat lainsäädäntötarpeet.

Vastuullisen ja aktiivisen maahanmuuttopolitiikan toteuttaminen:

- Edistetään laillista maahanmuuttoa ja ehkäistään laittoman maahantulon kasvua kehittämällä ja yhdenmukaistamalla lupamenettelyitä sekä varmistamalla lupahallinto henkilöstön osaamisen taso.
- Varmistetaan lupaprosessin joutuisuus ja yhdenmukaisuus ulkomaalaislupien osalta sekä omaksutaan UMA-tietojärjestelmään määritellyt menettelyt.
- Parannetaan ulkomaalaislupiin liittyvää tiedonvaihtoa.

Varmistetaan ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö

- Kiinnitetään erityistä huomiota lupahallinnon henkilöstön osaamiseen ja koulutuksen kehittämiseen sekä työkuormituksen tasaamiseen.
- Laaditaan lupahallinnon henkilöstöä koskeva koulutussuunnitelma.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

- Lupamenettelyitä on uudistettu ja lupahallintoa kehitetty kokonaisvaltaisesti. Uudet palveluprosessit on vakiinnutettu osaksi toimintaa.
- Lupahallinnon ydintehtävät on määritelty selkeästi.
- Sähköisen asioinnin käyttöä laajennettu ja vakiinnutettu. Merkittävä osa poliisin lupaprosesseista on siirretty sähköisten palvelujen piiriin ja sähköinen asioinnin palveluvalikoimaan.
- Sähköinen tiedonvaihto lupahallinnossa on vakiinnutettu.
- Lupahallinnon uudistetut tietojärjestelmät ovat tehokkaassa ja taroituksenmukaisessa käytössä.
- Lupahallinnon henkilöstön koulutussuunnitelma on täysimittaisesti käytössä ja lupahallinnon henkilökunnan osaamiseen ja työssä jaksamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Poliisin lupahallinnon tuloksellisuutta arvioidaan seuraavassa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen avulla.

Toiminnallinen tehokkuus, laadunhallinta ja tuotokset	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS-kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tuottavuus								
Kaikki myönnettyt luvat/lupahallinnon henkilötyövuodet	1 416	1 297	1 323	1 423	1 342	1 342	1 526	1 577
Maksulliset suoritteet/lupahallinnon henkilötyövuodet	2 027	1 763	1 837	1 959	1 864	1 864	2 119	2 190
Maksuttomat luvat/lupahallinnon henkilötyövuodet	-	309	339	333	333	333	333	333
Taloudellisuus								
Henkilötyövuodet	774	838	775	780	780	780	780	780
Lupapalvelujen kustannukset, 1 000 euroa	37 724	43 775	39 857	40 344	39 857	39 857	43 843	45 158
Lupahallinnon kustannukset/poliisin myöntämät luvat, euroa	34	40	39	36	38	38	37	37
Lupahallinnon kustannusvastaavuus, prosenttia	107	95	100	100	100	100	100	100
Lupahallinnon tuottotavoite, 1000 euroa	40 346	41 460	39 854	40 344	39 857	39 857	43 843	45 158
Palvelukyky ja laatu⁸								
Koulutustunnit/lupahallinnon henkilötyövuodet	20,9	22,2	22	36	36	36	36	36
Käsittelyaika, kansalaisuushakemus (vrk)	-	-	60	60	60	60	60	60
Käsittelyaika, I vaiheen ajokorttilupa (vrk)	-	-	6	6	6	6	6	6
Aseiden hallussapitolupiin kohdistuvat peruutukset ja varoitukset	-	3125	4000	3200	3200	3200	3200	3200
Ajo-oikeuspäätökset	68 943	66 319	69 000	69 000	69 000	69 000	69 000	69 000
Järjestyksenvalvojakorttien peruutukset ja varoitukset (kpl)	-	336	400	400	400	400	400	400
Vartijakorttien peruutukset ja varoitukset (kpl)	-	88	88	88	88	88	88	88
Onnistuminen lupapalveluissa, arvosana 4-10	8,20	-	8,15	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2
Tuotokset								
Poliisin myöntämät luvat yhteensä, kpl	1 095 953	1 086 761	1 025 000	1 110 000	1 047 000	1 047 000	1 190 000	1 230 000
Passit	433 522	427 580	400 000	500 000	500 000	500 000	550 000	600 000
Henkilökortit	71 347	77 666	60 000	60 000	40 000	40 000	70 000	70 000
Ajolut	357 091	366 952	350 000	350 000	300 000	300 000	350 000	350 000
Aseluvat	82 629	71 515	70 000	60 000 ⁹	70 000	70 000	70 000	60 000
Ulkomaalaisluvut	60 140	60 460	60 000	55 000	52 000	52 000	65 000	65 000
Muut luvat	91 224	82 588	85 000	85 000	85 000	85 000	85 000	85 000

⁸ Onnistumista koskeviin kohtiin lisätään Julkisten palvelujen laatubarometrista saatavat luvut. Barometria ei tehty vuonna 2009.

⁹ Poikkeaa TAE 2011 luvusta.

3.4.4 Kansainvälinen toiminta

Vuoden 2011 tavoitteet

- Poliisilla on reaaliaikainen tilannekuva poliisin kansainvälisestä toiminnasta ja siihen liittyvistä toiminnallisista tarpeista.
- Toimitaan aktiivisesti ja aloitteellisesti EU:ssa ja muissa poliisin toimialaan liittyvissä ja kansainvälisillä poliisin foorumeilla.
- Kehitetään poliisin operatiivista yhteistyötä ja tietojen vaihtoa muiden EU-jäsenvaltioiden kanssa hyödyntämällä aktiivisesti Europolia, Eurojustia ja muita EU:n lainvalvonta- ja oikeudellisen yhteistyön välineitä, mukaan lukien yhteiset tutkintaryhmät (Joint Investigation Team, JIT)
- Osallistutaan EU:n Venäjä-ohjelmiin, käytännön yhteistyön edistämiseen Suomen ja Venäjän välillä rikostorjunta- ja muihin kansainvälisen yhteistyön sopimuksiin perustuen sekä poliisiyhteistyöhön Venäjän lähialueiden ja EU:n uusien rajanaapurivaltioiden kanssa.
- Edistetään Itämeren alueen, erityisesti Baltian maiden poliisiyhteistyötä osana lähialueyhteistyötä ja EU:n Itämeristrategian täytäntöönpanoa.
- Syvennetään Pohjoismaista poliisiyhteistyötä perinteisen rikostorjunnan lisäksi valvonta- ja hälytystoiminnan sektorilla.

Vuoden 2012 - 2015 tavoitteet

- Poliisin kansainvälisen toiminnan ohjaus ja koordinaatio toimii eri tason toimijoiden kesken tehokkaasti ja saumattomasti.
- Tarpeet poliisin kahden- ja monenvälisten kansainvälisten sopimusten ja yhteistyökäytäntöjen kehittämiseksi poliisitoiminnan kannalta keskeisten maiden ja alueilleiden kanssa on selvitetty.

3.4.5 Poliisitoimi - yhteiset palvelut

Poliisin yhteisiin palveluihin kuuluvat poliisin ICT-palvelut, materiaali- ja toimitilat, viestintä, laillisuusvalvonta, tietoturvallisuuden ja tietosuojan valvonta sekä sisäinen tarkastus. Poliisikoulutusta ja osaamisen kehittämistä koskevat tavoitteet ja tunnusluvut on esitetty osiossa ”Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen”.

3.4.6 Poliisin ICT-palvelut

Vuoden 2011 tavoitteet

- Ase- ja turvallisuusalan sekä rahankeräysten valvontarekisteri otetaan käyttöön.
- Rikesakon ja rangaistusvaatimuksen autossa tapatuvan kertakirjaamisen ja tulostamisen mahdollistava ratkaisu (POLO) otetaan käyttöön.
- Poliisin asianhallinnan (ASPO) toinen vaihe toteutetaan.
- TUVE hankkeen infrastruktuuriratkaisut otetaan käyttöön.
- Huolehditaan, että ICT -hankkeissa tehtävät ratkaisut ovat hallinnonalalla sovittujen yhteisten arkkitehtuurilinjausten mukaisia.
- Selvitetään mahdollisuudet tilausvaltuuden käyttöönottoon suurissa hankkeissa.

Vuoden 2012 - 2015 tavoitteet

- Poliisin tietojärjestelmien kokonaisuudistus (Halti – Vitja) on toteutettu kokonaisuudessaan suunnittelukauden aikana. Sähköinen asiointi on tehty mahdolliseksi integroimalla kokonaisuudistus taustajärjestelmiin.
- Poliisin ja oikeuslaitoksen tiedonvaihto muodostaa katkeamattoman kaksisuuntaisen sähköisen prosessin. Toteutus on kytketty Vitja hankkeeseen.
- Häätäkeskuksen tietojärjestelmäudistus on kytketty kiinteäksi osaksi poliisin tietojärjestelmien kokonaisuudistusta.
- Kieku (SAP) - järjestelmä on otettu käyttöön koko poliisihallinnossa henkilöstö- ja taloushallinnon sekä työajan osalta.
- Viranomaisten kenttäjärjestelmä (KEJO) on otettu poliisin kenttäjärjestelmän (POKE) korvaavana ratkaisuna käyttöön. Samassa yhteydessä on toteutettu tietojärjestelmien kokonaisuudistuksen tarvitsemat mobiilipalvelut ja viranomaisten yhteinen resurssien suunnittelu- ja tilannekuva.
- Sisäasiainministeriön yhteinen julkaisujärjestelmä on otettu Seitin korvaavana ratkaisuna käyttöön.
- Poliisi osallistuu EU:n tietojärjestelmäarkkitehtuurin ja tietojärjestelmien suunnitteluun tarkoituksena varmistaa tietojärjestelmien yhteensopivuus ja tietojenvaihdon tekniset edellytykset.
- EU:n Solid -rahastojen (kotouttamis-, paluu-, pakolais- ja ulkorajarahastot) rahoituksen käyttöä on tehostettu poliisin tietojärjestelmien ja menetelmien kehittämisessä.
- Poliisi on ottanut käyttöön lainvalvontaviranomaisille tarkoitettuja kansainvälisiä tietokantoja.

- Lupahallinnon uudistetut tietojärjestelmät ovat käyttäjäystävällisiä ja toimintoja tukevia.
- @450 verkon lopettamisen aiheuttamista katve-alueista johtuvat ongelmat on ratkaistu yhteistyössä PTR- ja pelatusviranomaisten kanssa.
- Poliisin tietosuoja- ja tietoturvastrategiat on päivitetty yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa turvallisemman tietojärjestelmän luomiseksi ja ne ovat osa päivittäistä toimintaa.
- Schengen tietojärjestelmä (SIS II) on otettu käyttöön.
- Huolehditaan lentomatkustajarekisterin (EU-PNR) tietojen hyödyntämiseen liittyvistä kansallisista tehtävistä.
- Huolehditaan, että ICT -hankkeissa tehtävät ratkaisut ovat hallinnonalalla sovittujen yhteisten arkkitehtuurilinjausten mukaisia

3.4.7 Materiaalipalvelut ja toimitilat

Vuoden 2011 tavoitteet

- Poliisitalon toimitilakonsepti laaditaan.
- Toimitilojen tilatarpeet kartoitetaan vastaamaan nykyisen organisaation taloudellista ja tehokasta toimitilahallintaa.
- Poliisimoottoriajoneuvokaluston varustusta kehitetään vastaamaan ja tukemaan uudistuvaa operatiivista toimintaa.
- Poliisin tekniikkakeskuksen tarjoamien asiantuntija- ja materiaalipalveluiden käyttöä selvitetään.
- Materiaalialan tietojärjestelmien kehittämistavoitteet määritellään.
- Valtiohallinnon periaatepäätöksen mukaisesti edistetään Hansel Oy:n puutejärjestelyiden käyttöä poliisihallinnossa.
- Otetaan käyttöön Senaatin tarjoama toimitilajärjestelmä

Vuoden 2012 - 2015 tavoitteet

- Materiaalitoiminnot ja toimitilavuokraukset on hoidettu taloudellisesti, tehokkaasti ja joustavasti.
- Poliisin tekniikkakeskuksen asiantuntija- ja materiaalipalvelut on järjestetty suunnitellulla tavalla.
- Irtaimen omaisuuden hallinnointia on kehitetty tavoitteena poliisin materiaalitalannekuvan tuottaminen suunnittelun ja operatiivisen toiminnan tueksi.
- Poliisiajoneuvojen elinkaaren hallintaa on kehitetty ja kaluston ikärakennetta korjattu.
- Poliisiajoneuvojen vakavia liikennevahinkoja on vähennetty koulutusta ja kalustoa kehittämällä.

3.4.8 Viestintä

Vuoden 2011 tavoitteet

- Hyödynnetään poliisin viestintästrategiassa määriteltyjä toimenpiteitä ennalta estävän toiminnan tehostamiseksi.

Vuoden 2012 - 2015 tavoitteet

- Viestintä on kiinteä osa johtamista ja sen avulla vaikutetaan suunnitellusti ja ennakoivasti kansalaisten tietoihin, asenteisiin ja käyttäytymiseen.
- Poliisilla on ammattitaitoinen ja palveleva viestintäorganisaatio, jolla on yhteiset toimintatavat ja riittävät resurssit normaalioloissa ja tehostettua viestintää vaativissa erityistilanteissa.
- Poliisin viestintästrategiassa määritetyt muut toimenpiteet on toteutettu.

3.4.9 Laillisuusvalvonta

Vuoden 2011 tavoitteet

- Varmistetaan, että laillisuusvalvontaa ja oikeudellinen päätöksenteon laadunvalvontaa kehitetään niin, että kaikki asianosaiset saavat hallintomenettelyssä, hallintolain käytössä ja rikosten esitutkinnassa tasapuolisen kohtelun sukupuoleen, ikään, rotuun, kansalaisuuteen ja etniseen taustaan katsomatta.
- Huolehditaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ja ylimpien laillisuusvalvontaviranomaisten päätösten täytäntöönpanosta
- Varmistetaan, että poliisihallinnossa on kattava ja toimiva laillisuusvalvontajärjestelmä.
- Kanteluratkaisut, ratkaisut vahingonkorvausvaatimuksiin ja lausunnot annetaan viivytyksettä hyvin perusteltuina.
- Laillisuusvalvonta kohdistuu suunnitelmallisesti kaikkeen poliisihallinnon toimintaan mahdollisimman reaaliaikaisesti.

Vuoden 2012 - 2015 tavoitteet

- Laillisuusvalvonnalla on edistetty hyviä käytäntöjä ja toiminnan laatua.
- Laillisuusvalvonta on päivittäinen osa johtamista ja esimiestoimintaa.

3.4.10 Organisaatioturvallisuus

Vuoden 2011 tavoitteet

- Poliisihallinnossa otetaan käyttöön yhteiset turvallisuutta ohjaavat ja mittaamisen mahdollistavat normistot.
- Poliisiyksiköiden turvallisuushenkilöstö koulutetaan ja poliisihallinnossa otetaan käyttöön turvallisuuden järjestelmälliset mittaamis- ja kehittämistyökalut.

Vuoden 2012 - 2015 tavoitteet

- Turvallisuuden kehittäminen on jatkuva, yhtenäinen ja mitattava prosessi.

3.4.11 Sisäinen tarkastus

Vuoden 2011 tavoitteet

- Poliisin sisäinen tarkastus on suunnitelmallista ja toimintaa kehittävää.
- Poliisin sisäiseen tarkastustoimintaan osallistuvalla henkilöstöllä on asianmukainen koulutus.

Vuoden 2012 - 2015 tavoitteet

- Poliisin sisäinen tarkastus on laadukasta.

3.4.12 Organisaation kehittäminen

Vuoden 2011 tavoitteet

- Selvitetään ja tehdään hallintorakenneuudistuksen kokonaisarvion johtopäätökset.
- Poliisin talous- ja henkilöstöhallinnon toimintatapoja, prosesseja ja tietorakenteita yhdenmukaistetaan Kieku-hankkeessa.
- Huolehditaan palvelukeskuksiin ja Haltikiin ulkoistettujen tehtävien toimivuudesta ja tehokkuudesta.
- Työskennellään kustannustehokkaasti hyödyntäen teknisiä apuvälineitä.
- Arvioidaan riskit ja käynnistetään riskienhallinnan edellyttämät toimenpiteet.
- Selkeytetään poliisin siviilikriisinhallintaan osallistuvien tahojen välistä vastuujakoa ja toteutetaan siviilikriisinhallinnan tilannekuva.

Vuoden 2012 - 2015 tavoitteet

- Kieku-tietojärjestelmä on otettu käyttöön ja prosessien muutostarvetta on tuettu.
- Poliisin hajautettua organisaatiomallia on kehitetty työnteon muotoja sekä taloudellista ja tarkoituksenmukaista virkamatkustusta ja kokouskäytäntöjä tukevaksi.
- Poliisin hallintorakenneuudistuksessa asetetut tavoitteet on saatettu loppuun.

3.5 Poliisitoimi - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Poliisin henkilöstöresursseja kohdennetaan ennalta estävää toimintaan Poliisi 2020 -suunnitelmassa esitettyjen pitkän aikavälin kehittämistavoitteiden mukaisesti. Poliisin henkilöstöstrategian mukaisesti koko henkilöstön urakehitystä ja sijoittumista eri tehtäviin edistetään. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tulos- ja kehityskeskustelut käydään koko henkilöstöä koskien. Keskustelujen perusteella laadittavien kehityssuunnitelmien avulla voidaan luoda muun muassa horisontaalista uralla etenemistä edistäviä toimenpiteitä. Työhyvinvoinnin varmistamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Poliisikoulutettavien määrä vastaa poliisin henkilöstötarvetta.

Vuoden 2011 tavoitteet

- Poliisin henkilöstöstrategian uudistaminen aloitetaan. Henkilöstöstrategialla varmistetaan poliisin eri strategioissa ja painopisteissä määriteltyjen ydintehtävien toteutuminen.
- Päivitetään yhdenvertaisuus- ja henkilöstöpoliittiset tasa-arvosuunnitelmat, aloitetaan ohjaavat toimenpiteet suunnitelman mukaisesti ja huolehditaan seurannan välineiden kehittämisestä sisäasiainministeriön linjausten mukaisesti.
- Poliisin resurssisuunnittelu noudattaa valtiontalouden kehyksiä ja tuottavuusohjelman edellyttämiä vähennysvelvoitteita
- Tehdään suunnitelmat tuottavuusvähennysten toisen kauden vähennysten toteuttamiseksi ja aloitetaan suunnitelman toteuttaminen.
- Työkykyä ylläpidetään ja edistetään jatkuvasti erillisen toimenpideohjelman mukaisesti.
- Koko henkilöstön osaamisen kehittämistä ja urakehitystä tuetaan käymällä kaikkien kanssa tulos- ja kehityskeskustelut ja laatimalla kehityssuunnitelmat.
- Huolehditaan poliisin yhteisten arvojen toteutumisesta jokapäiväisessä toiminnassa.
- Laaditaan virastokohtaiset henkilöstösuunnitelmat sisäasiainministeriön hallinnonalan strategisten linjausten mukaisesti.

- Otetaan käyttöön johtamisen 360-palaute- ja arviointijärjestelmä.
- Laaditaan selvitys hallitusohjelmaa varten pitkän aikavälin henkilöstötarpeesta ja toteutetaan hallituksen antamat linjaukset poliisin henkilöstömääristä.
- Selvitetään poliisin eroamisikään liittyvät erityiskysymykset.

Vuoden 2012 - 2015 tavoitteet

- Poliisin henkilöstöstrategia on uudistettu ja toimeenpantu.
- Mahdolliset uuden hallitusohjelman mukaiset henkilöstöresurssilinjaukset on toteutettu.
- Annettujen linjausten mukaiset tuottavuusvähennykset sekä tuottavuuden lisäämiseen tähtäävät toimenpiteet on toteutettu.
- Virastokohtaisten henkilöstösuunnitelmien on laadittu sisäasiainministeriön hallinnonalan strategisten linjausten mukaisesti.
- Poliisikoulutus vastaa poliisin henkilöstötarpeeseen ja lupahallinnon henkilöstön koulutusta on kehitetty.
- Osaamisen kehittämisen ohjausryhmän koordinaatiomenettely on vakiintunut kehittyneeksi toimintatavaksi osaamisen kehittämisen hallinnassa.
- Työhyvinvointi- ja työsuojelutoiminta on suunnitelmallista
- Poliisin palkkausjärjestelmä on uudistettu vastaamaan valtion työmarkkinalaitoksen palkkausjärjestelmille asetettuja tavoitteita.
- Poliisin palkkausta ja palvelussuhteen ehtoja on kehitetty joustavaksi organisaation ja yksilön tarpeet huomioiden.
- Poliisin tutkimusta on suunnattu poliisin toiminnan, kehittämisen ja arvioinnin kannalta merkittäviin asioihin ja tutkimusyhteistyötä on kehitetty alan kansallisten ja kansainvälisten tutkimuslaitosten ja toimijoiden kanssa.
- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotoimenpiteitä on toteutettu annettujen linjausten mukaisesti
- Poliisin yhteisten arvojen toteutumisesta jokapäiväisessä toiminnassa on huolehdittu ja toteutumista on arvioitu.
- Johtamisen 360 -palaute- ja arviointijärjestelmän käyttö on vakiinnutettu.

Henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen tuloksellisuutta arvioidaan seuraavassa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen avulla.

Henkiset voimavarat	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS-kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Henkilöstömäärä ja rakenne								
Henkilötyövuodet	10 773	10 703	10 694	10 693	10 542	10 439	10 343	10 217
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta, %	-	73,6	74,0	74,0	74,0	74,0	74,0	74,0
Poliisimiehet, htv	7 591	7 778	7 728	7 718	7 659	7 659	7 581	7 555
Naisia, %-osuus	11,7	12,8	12,2	13,0	13,5	13,5	13,8	14,0
Opiskelijat, htv	569	340	286	390	312	312	312	312
Naisia, %-osuus	17,1	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Muu henkilöstö, htv	2 772	2 585	2 610	2 585	2 571	2 468	2 450	2 350
Naisia, %-osuus	67,5	71,2	71,0	71,0	66,0	66,0	66,0	66,0
Naisten %-osuus alipäälystössä, päällystössä ja päällikkötasolla	6,4	7,3	7,5	7,7	7,7	7,8	7,9	7,9
Työhyvinvointi								
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	11,3	10,4	10,8	10,5	10,8	10,8	10,8	10,8
Työtyytyväisyysindeksi	-	-	3,42	-	3,45	3,45	3,45	3,45
Osaamisen kehittäminen ja koulutus								
Tulos- ja kehityskeskustelujen käynnien (% henkilöstöstä käynyt)	87	-	83	-	100	100	100	100
Kehittymissuunnitelmien laatiminen (laadittu %:lle tulos- ja kehityskeskustelun käyneistä)	51	-	60	-	90	95	100	100
Poliisikoulutuksen kokonaiskustannukset, 1000 euroa	26 786	26883	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Perustutkintokoulutuksen koulutuspäivän hinta, euroa, enintään	167	207	149	149	149	149	149	149
Poliisipäälystötutkinnon koulutuspäivän hinta, euroa, enintään	270	250	290	290	290	290	290	290
Perustutkintokoulutukseen hakijoiden lukumäärä aloituspaikkaa kohden	4,3	8,1	5,7	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1
Perustutkintokoulutuksen aloittaneiden määrä	218	250	384	312 ¹⁰	312	312	312	312
Perustutkintokoulutuksesta valmistuneiden määrä	472	325	273	250	330	385	312	312
Työttömien poliisien lukumäärä vuoden lopussa	170	65	70	20	20	20	20	20

¹⁰ Poikkeaa TAE 2011 luvusta

4 Rajavartiolaitos

4.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella

Tehostetaan ennaltaehkäisevää toimintaa

Rajavartiolaitoksen toiminnalla ennaltaehkäistään ja torjutaan laitonta maahantuloa ja muuta rajat ylittävää rikollisuutta valtakunnan rajojen ulkopuolella. Tätä tarkoitusta ylläpidetään ja kehitetään kahdenvälisiä ja monikantaisia yhteistyöjärjestelyjä Suomen rajaturvallisuuteen suoranaisesti tai välillisesti liittyvien muiden maiden rajaturvallisuusviranomaisten kanssa. Venäjä on tärkein maa kahdenvälisessä yhteistyössä. Venäjän rajaviranomaisten kanssa ylläpidetään toimiva ja tiivis yhteistyö organisaation kaikilla tasoilla rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi itärajalla. EU:n rajapolitiikan ja yhdenmetyt rajaturvallisuusjärjestelmän kehittämiseen vaikutetaan aktiivisesti. Rajavartiolaitos ylläpitää EU:n nopeiden rajainterventiojoukkojen sekä Frontex'in rajaturvallisuusoperaatioihin osallistumisen edellyttämää riittävää kansainvälistä valmiusjoukkoa. Tavoitteena on taata ulkorajojen korkea turvallisuustaso niin nykyisissä kuin tulevaisakin jäsenmaissa tukemalla EU:ssa Schengenin rajasäännösten mukaista raja- valvonnan kehittämistä.

Rajavartiolaitos ylläpitää valmiuttaan osallistua YK:n ja EU:n rajapoliisi- ja siviilikriisinhallintatehtäviin. Yhdysmiesverkosto ylläpidetään tärkeimmissä laittoman maahantulon lähtömaissa.

Edistetään EU:n meripolitiikan kansallisen valmistelun ja päätöksenteon tehostamista sekä ns. rannikkovartiostotoimintojen kansallisen ohjauksen ja hallinnon kehittymistä. Monialaista ja koordinoitua viranomaisyhteistyötä ympäristöriskien ennakoinniseksi sekä vakavien onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja torjumiseksi kehitetään kansallisesti, alueellisesti Itämeren maiden kesken sekä Euroopan unionissa. Selvitetään mahdollisuudet syventää rajavartiolaitoksen, tullin, liikenneviraston sekä Suomen ympäristökeskuksen yhteistyötä sekä keskittää laaja-alaisten merellisten turvallisuustehtävien operatiivinen johtaminen ns. siviilitehtävien osalta kahteen johtamiskeskukseen.

Huolehditaan ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta muuttuvissa oloissa

Rajavartiolaitos tuottaa turvallisuuspalveluja rajamaakuntien ja saariston väestölle yhteistyössä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa. Rajavartiolaitos osallistuu aktiivisesti harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen ylläpitämiseen tähtäävään hankkeeseen. Keskeisenä tavoitteena on kehittää vakioitu menettely viranomaisten resurssi- ja tilannetietojen välittämiseksi. Rajavartiolaitoksen rikostorjuntaa kehitetään painottaen kykyä ja valmiuksia laittoman maahantulon ja ihmiskaupan torjuntaan. Rajavartiolaitoksen laillisuusvalvontaa kehitetään.

Varautuminen EU:n ja Venäjän välillä solmittavan viisumivapaussopimukseen aloitetaan selvittämällä muutoksen vaikutukset rajainfrastruktuuriin, henkilöstövoimavaroihin, laitteisiin ja liikenneväyliin sekä viranomaisten yhteistyöhön.

Rajatarkastusten sujuvuus ja turvallisuus varmistetaan. Henkilöiden rajatarkastusten automatisointia jatketaan. Vaalimaan ja Imatran rajanylityspaikkojen läpäisykykyä parannetaan eriyttämällä henkilöliikenne ja tavaraliikenne. Itärajalla ylläpidetään riskianalyysiä vastaava rajavalvonta painopisteen ollessa kaakkoisrajalla. Muualla itärajalla toimintamallia kehitetään rauhallisen ja harvaanasutun raja-alueen olosuhteita vastaavalla tavalla.

Rajavartiolaitos ylläpitää valmiuden erityistilanteiden hallintaan ja valvonnan tehostamiseen sekä kyvyn reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin. Valmiusjoukkueiden kykyä osallistua terrorismin torjuntaan parannetaan. Rajavartiolaitos osallistuu Suomen puolustamiseen ja on tärkeä osa puolustusjärjestelmää. Rajavartiolaitoksen joukkojen kokoonpanoja, käytöperiaatteita ja puolustusmateriaalia kehitetään yhteistyössä puolustusvoimien kanssa.

Rajavartiolaitos ylläpitää merialueella kykyä aloittaa pelastustoimet välittömästi vaativassa monialaonnettomuudessa Suomen lähialueilla osana kansainvälistä viranomaisyhteistyötä. Meripelastuksen johtamisen edellytyksiä parannetaan yhdistämällä Vaasassa sijaitseva meripelastuksen lohkokeskus Turun johtokeskukseen. Rajavartiolaitos antaa merkittävän panoksen ympäristön suojelemiseksi. Rajavartiolaitos ylläpitää hyvää öljyntorjuntakykyä alus- ja ilma-aluskalustollaan avomerellä.

Rajavartiolaitoksen tehtävissä tarvittava tekniikka pidetään toimintakykyisenä. Rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestelmän, partioveneiden, ja yksimoottoristen helikoptereiden uusiminen sekä lentokoneiden valvontatekniikan uudistaminen ovat käynnissä. Rajavartiolaitos kehittää Suomen oloihin soveltuvan automaattisen rajatarkastuksen. Merialueen ja itärajan tekniset valvontajärjestelmät uudistetaan. Rajavartiolaitoksen käyttöön hankitaan 1-2 uutta suorituskykyistä ulkovartiolaivaa, mikä parantaa rajavartiolaitoksen kykyä erityisesti öljyntorjunnassa ja monialaonnettomuuksien hallinnassa avomerellä. Kaksimoottoristen AB/B 412 helikoptereiden korvaaminen toimeenpannaan ja keskiraskaan meripelastushelikopterin korvaaminen valmistellaan suunnittelukaudella.

Varmistetaan ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö

Ammattitaitoinen henkilöstö on rajavartiolaitoksen tärkein voimavara. Rajavartiolaitoksen oma koulutusjärjestelmä on erikoistunut rajaturvallisuus- ja meripelastustehtävien kansalliset ja kansainväliset vaatimukset täyttävään perus- jatko- ja täydennyskoulutukseen. Tutkimustoiminta ja tietopalvelu tukevat päätöksentekoa sekä organisaation, taktiikan, tekniikan ja henkilöstön kehittämistä. Koulutuksen, osaamisen ja tutkimuksen

voimavaroja vahvistetaan suunnittelukauden aikana. Osaamisen kehittämiseksi rajavartiolaitos on verkostoitunut kansallisesti ja kansainvälisesti. Omaehtoista kouluttautumista tuetaan ja siihen kannustetaan. Jokaisella on mahdollisuus kehittää ja monipuolistaa osaamistaan, mutta myös velvollisuus huolehtia ammattitaidostaan ja kehittymisestään.

Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus edetä rajavartiolaitoksen tarpeiden mukaisesti kenttä- ja perustehtävistä suunnittelu-, asiantuntija- ja esimiestehtäviin. Työssään menestyneille ja kehittymishaluisille virkamiehille pyritään tarjoamaan mahdollisuus edetä yhä haasteellisempiin tehtäviin. Vuosittaiset tavoite- ja kehityskeskustelut antavat perusteet henkilöstösuunnittelulle, jonka avulla luodaan edellytyksiä vaihtelevaan ja mielenkiintoiseen työuraan. Palvelussuhteiden ehtojen ja henkilöstöetuuksien kehittämisessä otetaan huomioon yhdenvertaisuus ja tasa-arvo sekä henkilöstön tukeminen muutostilanteissa.

Kokemukseen ja työssä menestymiseen perustuva nousujohtoinen palvelus on keskeinen kilpailukykyä ylläpitävä tekijä. Selkeät johtosuhteet ja työjärjestelyt sekä mahdollisuus kehittyä työssä samoin kuin mielenkiintoinen työ tukevat kilpailukyvyn säilymistä. Kehittyneiden palkitsemisjärjestelmien ja -muotojen kehittäminen sekä henkilöstön vaikutusmahdollisuudet omaan työhönsä ylläpitävät niin ikään rajavartiolaitoksen kilpailukykyä työnantajana. Palkkausjärjestelmää kehitetään yhdessä henkilöstöjärjestöjen kanssa. Tavoitteena ovat oikeat palkkasuhteet, kannustavuus ja työssä oppimisen tukeminen.

Rajavartiolaitoksessa johtaminen on ammattimaista ja määrätietoista toimintaa rajavartiolaitokselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Johtajien ja esimiesten valintamenettelyjä kehitetään. Johtamispalauttejärjestelmiä otetaan käyttöön johtamisen onnistumisen mittaamiseksi. Ratkaisuoikeuksia delegoidaan johtamisen kehittämiseksi ja hallinnon keventämiseksi.

Rajavartiolaitoksen henkilöstörakennetta ja virkanimikkeitä yksinkertaistetaan. Rekrytointipohjaa laajennetaan tarvittaessa sopivan ja osaavan työvoiman saannin turvaamiseksi. Henkilöstörakenteen kehittämisessä noudatetaan valtion henkilöstöä koskevia hyvän henkilöstöpolitiikan periaatteita ja hyödynnetään luonnollista poistumaa.

4.2 Lainsäädäntöhankkeet

Vuosina 2011–2015 käynnistyviä kansallisia säädöshankkeita

- Rajavartiolainsäädännön vuoden 2005 kokonaisuudistuksen täytäntöönpanoa koskevan arvioinnin II vaihe

EU-säädöshankkeita 2010–2014

- Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston (Frontex) perustamisesta annetun neuvoston asetuksen muuttaminen
- Eurooppalaisen rajanylitysrekisterin (entry/exit) luominen
- Luotettavien matkustajien ohjelmaa koskeva asetus (Registered Travellers Programme)

4.3 Rajavartiolaitos - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Rajavartiolaitos osallistuu omalta osaltaan kansallisen kilpailukyvyn kannalta tärkeän sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseen tavoitteena, että Suomi on Euroopan turvallisimaa maa.

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on

1. Suomen rajaturvallisuus on parhaalla tasolla Euroopassa. Turvallisimmat ja sujuvimmat liikenneyhteydet Venäjän ja Euroopan unionin välillä kulkevat Suomen rajojen kautta. Rajavartiolaitoksen panos Euroopan unionin ulkorajastrategian kehittämisessä ja eurooppalaisen yhteisvastuun toteuttamisessa on vahva.
2. Rajavartiolaitoksen toiminta lisää monipuolisesti ihmisten jokapäiväistä turvallisuutta, erityisesti rajaseudulla ja saaristossa.
3. Suomen meripelastusjärjestelmä on Itämeren luotettavin. Johtamis- ja toimintavalmius on merellisten monialaonnettomuuksien varalta hyvä. Rajavartiolaitoksen panos EU:n meripolitiikan toimeenpanossa ja merellisen ympäristöturvallisuuden edistämiseksi on vahva.
4. Rajavartiolaitos kykenee toimimaan yhteiskunnan turvaamiseksi kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, myös sodan aikana. Rajavartiolaitos toimii maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin luonnonoloissa.

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitearvot on määritelty ensimmäistä kertaa vuoden 2009 talousarvioesitykseen. Vuoden 2009 toteuma indeksoidaan arvoksi 100. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden osa-alueiden vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden raportointi tehdään valtion tulostietojärjestelmässä (Netra).

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS – kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rajavartiolaitos								
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus (ind)	-	100	98	102	104	106	108	110
Vaikuttavuus (ind)	-	100	96	100	100	101	101	101
Kustannusvaikuttavuus (ind)	-	100	101	105	108	112	116	120

4.4 Rajavartiolaitos - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

4.4.1 Rajojen valvonta

Rajavalvonta kohdennetaan ja valmiutta ylläpidetään siten, että tärkeimmillä alueilla luvattomat rajanylitykset estetään tai havaitaan välittömästi. Muilla alueilla luvattomat rajanylitykset paljastetaan.

Vuoden 2011 tavoitteet

- Valtakunnan turvallisuusasioista vastaava johto pidetään tietoisena rajatilanteesta niin, että poliittiset, taloudelliset ja operatiiviset ratkaisut kyetään tekemään oikea-aikaisesti.
- Rajatilanteen muutokset havaitaan ja rajatapahtumiin kyetään vaikuttamaan tärkeillä alueilla välittömästi. Muilla alueilla rajatapahtumat paljastetaan. Rajatapahtumista selvitetään jatkotoimenpiteitä varten tarvittavat tiedot kolmen vuorokauden kuluessa havainnosta.
- Muodostetaan tilannekuva sisärajojen kautta suuntautuvasta laittomasta maahantulosta, ja valmistellaan ulkomaalaisvalvonnan tehostamiseen liittyvät toimet EU:n rajanylitysasetuksen puitteissa yhteistoiminnassa muiden viranomaisten kanssa.
- Rajatilanteen jyrkkiinkin muutoksiin kyetään vaikuttamaan nopeasti ja tehokkaasti koko Rajavartiolaitoksen toiminta-alueella.
- Kansainvälisellä yhteistyöllä tuetaan rajavalvonnan päämäärien toteuttamista. Naapurimaiden ja EU:n keskeisiin rajoilla toimiviin viranomaisiin pidetään yllä toimivat yhteydet. EU:n rajaturvallisuuden kehittämistyöhön osallistutaan aktiivisesti.
- Valtakunnan rajoja koskevat asiat hoidetaan kansainvälisten sopimusten mukaisesti.
- Vaikutetaan siihen, että EU:n ulkorajalla on yhtenevä ja tehokas rajavalvontajärjestelmä.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

- Kehitetään Rajavartiolaitoksen hallintorakennetta. Yhdistetään pieniä raja- ja merivartioasemia suuremmiksi rajaturvallisuusyksiköiksi Sisäasiainministerin tekemien päätösten mukaisesti sekä selvitetään lisämahdollisuudet yhdistää pieniä asemia suuremmiksi yksiköiksi.
- Jatketaan rajojen valvonnan kehittämistä. Painopisteenä on tilannekustusten ja tilannekuvatoiminnan sekä johtamisjärjestelmän kehittäminen huomioiden viranomaisyhteistyö ja turvallisuustehtävät harvaan asutulla alueella.
- Kehitetään kykyä hallita vaativat rajavartiotilanteet sekä rajavartiolaitoksen erityisosaamisen ja -kaluston käyttöä ja käyttövalmiutta terrorismin torjuntaan ja muihin erityistilanteisiin liittyvissä, poliisin johtovastuulla olevissa operaatioissa. Käynnistetään valmiusjoukkueiden kehittäminen strategian tavoitteiden mukaisesti.

- Kehitetään kahdenvälisesti Viron kanssa ja kolmikantaisesti Viron ja Venäjän kanssa sovittuja toimenpiteitä mm. merellisessä tilannekuva- ja riskianalyysiyhteistyössä.
- Valmistaudutaan suunnittelemaan ja mahdollisesti perustamaan rajaturvallisuuden kansallinen koordinaatiokeskus osana EUROSUR -konseptia huomioiden kansalliset tilanteenseurannan ja yhteyspiste-toiminnan yhdistämismahdollisuudet.
- Kehitetään merivartiointitaktiikka kokonaissuunnitelman mukaisesti huomioiden hallinto- ja organisaatiomuutokset ja kalustohankinnat.
- Otetaan operatiiviseen käyttöön uusi partiovenekalusto, 1-2 uutta ulkovartiolaivaa sekä uusi yksimoottorinen ja kaksimoottorinen helikopterikalusto

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rajavalvonta – taloudellisuus								
Taloudellisuus ind	98	100	104	110	116	122	127	133
Rajavalvonta – tuottavuus								
Tuottavuus ind	100	100	110	113	117	120	123	128
Rajavalvonta – palvelukyky ja laatu	-	4,2	4,3	4,5	4,5	4,5	4,5	4,6
Rajatapahtumien estä- minen (%)	80	95	98	98	98	98	98	98
Rajatapahtumien pal- jastaminen (%)	86	88	89	96	96	96	96	96
Tilannekuvan laatu	-	3,6	3,6	3,8	3,8	3,8	3,8	3,9
Rajavalvonta – suoritteet								
Partiointi (h)	336000	309000	287000	287000	281000	275000	271000	273000
josta itärajalla	248000	228000	210000	208000	204000	198000	194000	193000
Tekninen valvonta	885000	866000	849000	873000	873000	882000	883000	886000
Tarkastukset	25000	26700	25100	28600	26000	27000	27000	27000
Rajavyöhykeluvat	12200	12100	9500	8900	8900	8400	8400	8400
Turvallisuuspalvelut harva-alueella (poliisi- ja virka-aputehtävät)	530	470	490	490	490	500	510	510

4.4.2 Rajatarkastukset

Kaikki Schengen-alueen ulkorajan ylittävät henkilöt tarkastetaan. EU/ETA-kansalaisille tehdään vähimmäistarkastus ja muille perusteellinen tarkastus. Schengen-alueen sisärajoilla ylläpidetään valmius rajatarkastusten palauttamiseen. Maahantulo ja maastalähtö vastoin säädettyä järjestystä paljastetaan turvaten sujuva rajanylitysliikenne. Rajatarkastuksissa ja niihin liittyvissä tutkinnoissa ja hallintopäätöksissä huolehditaan henkilöiden oikeusturvasta.

Vuoden 2011 tavoitteet

- Kaikille Schengenin ulkorajan ylittävälle henkilölle tehdään Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetty rajatarkastus. Valmius sisärajatarkastusten palauttamiseen pidetään yllä.
- Matkustajien keskimääräiset odotusajat rajanylityspaikoilla poikkeustilanteita lukuun ottamatta ovat enintään 10 min.
- Maahantulo vastoin säädettyä järjestystä estetään ja paljastetaan.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

- Rajanylityspaikkoja kehitetään vastaamaan rajanylitysliikenteen tarpeita, Vaalimaan ja Imatran rajanylityspaikkojen läpäisykykyä parannetaan eriyttämällä henkilöliikenne ja tavaraliikenne.
- Tehostetaan RVL:n ja tullin tehtävien hoitamista tehtäväjakoja kehittämällä itärajan suurilla rajanylityspaikoilla
- Jatketaan automaattisten rajatarkastusten kehittämistä ja laajennetaan automaattilinjastojen käyttöä. Kehitetään rajatarkastusprosessin tuottavuutta.
- Jatketaan biometristen tunnisteidien käsittelyyn liittyvän kiinteän ja kannettavan teknisen välineistön käyttöönottoa
- Kehitetään rajatarkastusten ja rikostorjunnan kahdensuuntaista tiedonkulkua
- Osallistutaan ihmiskaupan vastaisen tarkennetun toimintasuunnitelman sekä laittoman maahantulon vastaisen toimintaohjelman toimeenpanoon
- Selvitetään rajatarkastusten riskianalyysin toimintamalli ja toteutus.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rajatarkastukset – taloudellisuus								
Taloudellisuus ind	102	100	99	105	111	116	122	128
Rajatarkastukset – tuottavuus								
Tuottavuus ind	104	100	105	109	111	114	118	123
Rajatarkastukset – palvelukyky ja laatu	-	4,4	4,5	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7
Rajatarkastusten kattavuus (%)	99,9	100	100	100	100	100	100	100
Rajatarkastusten laatu (%)	99,3	98,1	97,8	98,9	98,9	98,9	98,9	98,9
Rajatarkastusten sujuvuus (min)	9	8	9	9	9	9	9	9
Rajatarkastusten asiakas- palvelu (1-5)	-	3,9	3,9	4,0	4,1	4,1	4,1	4,1
Oikeusturva (%)	99,9	99,6	100	100	100	100	100	100
Rajatarkastukset - suoritteet								
Rajatarkastukset (milj.hlöä)	11,7	10,8	11,7	12,4	12,9	13,5	14,0	14,5
Tullitarkastukset (hlöä)	15400	5800	8800	9700	11800	11900	11900	12000
Käännyttämispäätös	1485	1190	1140	1240	1320	1400	1480	1510
Myönnetty viisumit	1940	1630	1730	1770	1970	2060	1870	1870
Päätökset rajanylityslupa- anomuksiin	11	1	9	8	8	8	8	8
Vastaanotetut turvapaikka- hakemukset	263	415	150	160	180	200	250	300
Vastaanotetut kiintiöpako- laiset	782	831	900	900	900	900	1150	1150
Muun viranomaisen pää- töksen täytäntöönpano	740	620	570	630	740	740	750	750

4.4.3 Rikostorjunta, hallinnolliset maksuseuraamukset ja valvontatoimenpiteet

Rajavartiolaitoksen rikostorjunnalla ehkäistään vakavan ja rajat ylittävän kansainvälisen rikollisuuden vaikutuksia Suomeen sekä muualle EU:n alueelle. Rajavartiolaitoksen rikostorjuntatyössä keskitytään laittoman maahantulon ja ihmiskaupan torjuntaan tiiviissä yhteistyössä PTR-viranomaisten, erityisesti poliisin kanssa muodostetuissa yhteisissä tutkintaryhmissä.

Aluspäästövalvonnalla havaitaan ja todennetaan öljypäästöt merialueella, saatetaan päästön suorittaja vastuuseen määräämällä hallinnollinen öljypäästömaksu, kerätään esitutkintamateriaalia rikosoikeudelliselle tutkintaprosessille ja käynnistetään mahdolliset torjuntatoimenpiteet.

Vuoden 2011 tavoitteet

- Rajavartiolaitoksen rajaturvallisuuden ylläpitämiseen liittyvällä rikostorjunnalla ennalta ehkäistään, paljastetaan ja selvitetään erityisesti Rajavartiolaitoksen valvoman Schengen-ulkorajan ylittäviä laittomaan maahantuloon liittyviä rikoksia.
- Vartiostot huolehtivat omassa valvontatoiminnassaan myös esille tulleista suppeaa esitutkintaa edellyttävistä asioista, epäillyistä luonnonvararikoksista sekä ratti- ja vesiliikennejuopumuksista.
- Merellinen ympäristönsuojelu on kattavaa ja valvontaa suoritetaan alusöljypäästöjen havaitsemiseksi ja todentamiseksi merialueilla sekä päästön aiheuttajan vastuuseen saattamiseksi määräämällä hallinnollinen öljypäästömaksu. Otetaan Rajavartiolaitoksen vastuulle alusöljypäästöjen esitutkinta.
- Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan toimintaedellytysten turvaamisesta huolehditaan osana laadukasta ja jatkuvana prosessina toimivaa säädösvalmistelua.
- Kehitetään Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan tilannekuvaa ja analyysitoimintaa sekä käynnistetään sisäinen kohdetorjuntamenettely.
- Rajavartiolaitoksen toiminnan laatuvaatimukset varmistetaan laadukkaalla laillisuusvalvonnalla.
- Kehitetään edelleen pakkokeinotoimivaltuuksien käytön laillisuusvalvontaa.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

- Tiivistetään kansainvälistä ja kansallista rikostorjuntayhteistyötä Schengen ulkorajat ylittävän vakavan ja rajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi ja sen vaikutusten ehkäisemiseksi Suomessa.

- Osallistutaan laitonta maahantuloa ja maassa oleskelua koskevien rikos- ja rangaistussäännösten tarkastamiseksi ja kehittämiseksi toimeenpantavaan lainsäädäntöhankkeeseen.
- Toimeenpannaan Rajavartiolaitoksen rikostorjunnassa esitutkinta-, pakko- ja poliisilain uudistus ja tässä yhteydessä tehty Rajavartiolaistosta koskevat säädösmuutokset.
- Kehitetään laillisuusvalvontaan kuuluvien asioiden tilastointia ja seurantaa. Toimeenpannaan sotilaskurinpitolain kokonaisuudistuksen aiheuttamat lainsäädäntömuutokset Rajavartiolaitoksessa
- Osallistutaan aktiivisesti Sisäasiainministeriön ihmiskaupan vastaisen toimintasuunnitelman sekä Laittoman maahantulon vastaisen toimintaohjelman toimeenpanoon erillisen suunnitelmien mukaisesti.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rikostorjunta – taloudellisuus								
Taloudellisuus ind	65	100	84	88	99	103	106	110
Rikostorjunta – tuottavuus								
Tuottavuus ind	66	100	89	91	99	102	103	105
Rikostorjunta – palvelukyky ja laatu	-	4,7	4,5	4,5	4,6	4,6	4,6	4,7
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikenne-rikokset) (%)	85	100	94	90	91	91	91	91
Laittoman maahantulon järjestämisen ja ihmis- kaupparikosten selvitystaso (%)	43	100	94	92	94	94	95	95
Aluspäästötapausten selvitystaso (1-5)	3,4	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Tavoiteajassa (60 vrk) selvitettyjen rikoslakirikosten osuus (%)	61	79	68	80	80	81	81	81
Tavoiteajassa (180 vrk) selvitettyjen laittoman maahantulon järjestämisen ja ihmiskauppatapausten osuus (%)	-	71	60	65	80	80	81	81
Oikeusturva (%)	100	100	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9
Rikostorjunta - suoritteet								
Rikosilmoitus (R-ilmoitus)	1140	1018	1080	1160	1100	1140	1160	1200

Valtionrajarikos (kpl)	212	311	190	210	245	250	230	230
Laittoman maahantulon järjestäminen ja ihmiskauppa (kpl)	76	84	62	70	100	110	110	120
Muu rikos (kpl)	1265	6057	5300	5360	5500	5700	5800	5800
Rikesakko	533	816	718	780	815	815	825	835
Rangaistusvaatimusilmoitus	2353	2701	2440	2490	2580	2600	2620	2640
Pakkokeino	1636	2851	2380	2460	2560	2560	2560	2560
Huomautus	867	1227	870	990	1120	1140	1150	1160
Päätös alusöljypäästöasias- sa	3	9	7	7	7	7	7	7
Päätös liikkeenharjoittajan seuraamusmaksussa	24	85	78	75	110	115	125	130
Turvaamistoimenpide	2978	2734	2290	2460	3110	3200	3210	3230
Sekalainen ilmoitus (S-ilmoitus)	329	1200	900	910	1160	1160	1160	1160
Valvontailmoitus	282	341	340	345	375	380	380	380

4.4.4 Meriturvallisuus ja pelastustoimi

Kaikkiin merellisiin hätätilanteisiin osoitetaan apua viivytyksettä. Meripelastustapahtumien havaitsemiseksi ja ennalta ehkäisemiseksi huolehditaan merialueiden riittävästä valvonnasta rajavalvonnan yhteydessä. Pelastustoimea ja lentopelastuspalvelua tuetaan tarpeen mukaan Rajavartiolaitoksen kalustolla ja henkilöstöllä.

Vuoden 2011 tavoitteet

- Meripelastussuunnitelmat pidetään ajan tasalla. Merivartiostoissa ylläpidetään jatkuvaa johtamis-, viestitys- ja suoritusvalmiutta meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtäviin.
- Kaikkiin merellä tapahtuviin hätätilanteisiin kyetään osoittamaan viipymättä apua.
- Meripelastustoimen johtamisjärjestelmä on toimiva ja meripelastustoimeen osallistuvien viranomaisten ja yhteisöjen työnjako tarkoituksenmukainen ja tehokas. Meripelastuksen toimivuutta tuetaan johtamiskoulutuksella ja vaikuttamalla sidosryhmiin.
- Naapurimaiden meripelastusjärjestelmiä tuetaan ja tarvittaessa kyetään antamaan operatiivista apua Itämeren alueella.
- Pelastustoimen ja lentopelastuspalvelun etsintä- ja pelastustehtäviin kyetään osoittamaan apua.
- Rajavartiolaitoksella on valmius käynnistää öljyntorjuntatoimenpiteet ja osallistua niiden suorittamiseen yhteistoiminnassa muiden viranomaisien kanssa.

- Osallistutaan aktiivisesti IMO:n ja EU:n meripelastusta, meriturvallisuutta ja meripolitiikkaa koskevaan toimintaan sekä keskeisiin meripelastusharjoituksiin Itämeren alueella.
- Selvitetään Rajavartiolaitoksen toimintakyky kemikaalionnettomuustilanteissa.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

- Meripelastuksen johtamisen edellytyksiä parannetaan yhdistämällä Vaasassa sijaitseva meripelastuksen lohkokeskus Turun johtokeskukseen.
- Syvennetään valtion viranomaisten ja kuntien pelastuslaitosten yhteistyötä venekaluston käytössä ja hankinnassa.
- Uudistetaan meripelastuksen johtamisessa käytettävä tietojärjestelmä. Uusi ajelehtimis- ja etsinnänsuunnitteluohjelma otetaan käyttöön.
- Otetaan käyttöön valtakunnalliset meripelastustoimen palvelutasotavoitteet.
- Otetaan kansallisesti käyttöön Baltic ACO toimintamalli ja kehitetään kansallista ACO valmiutta kyseisen toimintamallin pohjalta.
- Meri- ja lentopelastuspalvelun johtamis- ja yhteistoimintajärjestelyjä kehitetään.
- Otetaan käyttöön systemaattisen meripelastusyksiköiden (SRU) auditointijärjestelmä.
- Päivitetään Suomen ja Venäjän välisten meri- ja lentopelastuspalvelujärjestelyiden
- Kehitetään Rajavartiolaitoksen toimintakykyä ja yhteistoimintajärjestelyjä saaristo- ja rannikkoöljyntorjunnassa.
- Kehitetään pelastustoimen ja RVL:n yksiköiden käyttöä meripelastustoimen erityistilanteissa (MIRG-toiminta ja kemikaalitoimintavalmius).
- Jatketaan yhdessä pelastus- ja lääkintätoimen (ml. hätäkeskus) merellisten vaste-ehtotusten suunnittelua ja käyttöönottoa koko rannikon alueella. Lisäksi luodaan ilma-alusten osalta yhtenevät pelastus- ja lääkintätehtäviin liittyvät toimintamallit koko valtakunnan alueella yhdessä kyseisten vastuuviranomaisten kanssa.
- Otetaan operatiiviseen käyttöön uudistetut Dornier DO 228 valvontalentokoneet.
- Valmistellaan keskiraskaan meripelastushelikopterin korvaaminen.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Meripelastus – taloudellisuus								
Taloudellisuus ind	109	100	105	104	110	113	117	119
Meripelastus – tuottavuus								
Tuottavuus ind	111	100	112	107	111	112	113	114
Meri- ja muu pelastustoimi – palvelukyky ja laatu	-	3,6	3,6	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2
Johtamisen laatu (1-5)	-	-	-	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Yksiköiden valmius (1-5)	-	-	-	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Meritilannekuva (1-5)	-	3,6	3,6	3,7	3,7	3,8	3,8	3,9
Meri- ja muu pelastustoimi – suoritteet								
Etsinnät (kpl)	355	267	184	184	184	184	184	184
merialue (kpl)		128	84	84	84	84	84	84
maa-alue (kpl)		139	100	100	100	100	100	100
Pelastustehtävät (kpl)	1507	1303	1272	1280	1290	1290	1290	1300
merialue (kpl)		1164	1102	1110	1120	1120	1120	1130
maa-alue (kpl)		139	170	170	170	170	170	170
Sairaankuljetus (kpl)	187	370	383	380	380	390	390	390
merialue (kpl)		43	49	50	50	50	50	50
maa-alue (kpl)		327	334	330	330	340	340	340
Avustustehtävä (kpl)	516	329	430	480	590	590	590	590
merialue (kpl)		288	390	435	540	540	540	540
maa-alue (kpl)		41	40	45	50	50	50	50
Muu pelastussuorite (kpl)	126	182	390	400	400	410	410	410
merialue (kpl)		53	240	240	240	250	250	250
maa-alue (kpl)		129	150	160	160	160	160	160
Päivystyspalvelu ja meripelastuksen työaika(h)	-	411800	420000	420000	402000	402000	402000	400000
Meripelastuksen johtokeskusten työaika (h)	-	40800	41000	41000	24000	24000	24000	24000
Muiden meripelastusyksiköiden työaika (h)	-	19600	20000	20000	20000	20000	20000	20000
Muu meripelastuksen varallao (h)	-	351400	359000	359000	358000	358000	358000	357000
Pelastettu henkilö (kpl)	5428	4653	4800	4100	4130	4150	4150	4150
Estetty onnettomuus (kpl)	52	24	11	16	16	18	18	18

4.4.5 Sotilaallinen maanpuolustus

Puolustussuunnitelmat, tilanteen edellyttämä johtamis- ja toimintavalmius sekä valmius joukkojen perustamiseen ylläpidetään. Vastataan osaltaan rajajoukkojen tuottamisesta kouluttamalla varusmiehiä ja järjestämällä kertausharjoituksia.

Vuoden 2011 tavoitteet

- Puolustussuunnitelmat, tilanteen edellyttämä johtamis- ja toimintavalmius sekä kyky joukkojen perustamiseen ylläpidetään. Rajajoukoille varataan tehtävien edellyttämä sotavarustus. Rajavartiomiehet on sijoitettu Rajavartiolaitoksen kriisin ajan kokoonpanoihin.
- Valmiuden säätelyyn liittyvät suunnitelmat pidetään ajan tasalla.
- Rajajoukkojen reservin harjoitukset järjestetään joukkotuotantosuunnitelman mukaisesti.
- Rajavartiomiesten kriisin ajan tehtävien koulutus järjestetään niin, että he kykenevät toimimaan uusien rajajoukkojen operatiivisissa tehtävissä ja kouluttamaan johtoonsa tulevat reserviläiset.
- Rajajoukkojen kokonaisuudistuksen toimeenpanoa jatketaan edelleen yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa joukkojen kokoonpanoista, materiaalista, suorituskykyvaatimuksista, käyttöperiaatteista ja joukkotuotantojärjestelmästä tehtyjen päätösten mukaisesti. Rajajoukkojen taktiikkaa, koulutusta ja joukkotuotantojärjestelyjä kehitetään uusien suorituskykyvaatimusten ja käyttöperiaatteiden mukaisesti.
- Otetaan operatiiviseen käyttöön Puolustusvoimien tilannekuva- ja johtamisjärjestelmät.
- Valmistaudutaan tärkeimpien rajajoukkojen kriisin ajan materiaalien käyttöönottoon vuodesta 2010 alkaen. Materiaali sijoitetaan kriisin ajan joukoille ja koulutuskäyttöön Rajavartiolaitoksen esikunnan johdolla.
- Otetaan käyttöön Puolustusvoimien kanssa uusitut valtakunnallisen ja alueellisen tason yhteistoimintasopimukset.
- Osallistutaan Puolustusvoimien valmius- ja pääsotaharjoituksiin osana uuden puolustusjärjestelmän harjoittelua.
- Osallistutaan Puolustusvoimien strategiseen suunnitteluun, toiminnan ja talouden suunnitteluun sekä operatiiviseen suunnitteluun rajajoukkojen osalta.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

- Osallistutaan turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon sekä yhteiskunnan turvallisuusstrategian 2010 (ex. YETT) toimeenpanoon.
- Kehitetään rajajoukkojen kokoonpanoja ja suorituskykyvaatimuksia, varustusta, käyttöperiaatteita ja yhteistoimintaa, taktiikkaa, joukkotuotantojärjestelyjä ja sekä varusmies-, reserviläis- ja henkilökuntakoulutusta.
- Kehitetään tilannekuva- ja johtamisjärjestelmäyhteistyötä Puolustusvoimien kanssa valmiuden kohottamisen vaatimukset huomioiden.
- Osallistutaan uuden puolustussuunnitelman valmisteluun.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sotilaallinen maanpuolustus – taloudellisuus								
Taloudellisuus ind	109	100	102	109	113	119	120	123
Sotilaallinen maanpuolustus – tuottavuus								
Tuottavuus ind	111	100	108	113	114	118	117	118
Sotilaallinen maanpuolustus – palvelukyky ja laatu	-	3,7	3,6	3,7	3,8	3,8	3,8	3,9
Suunnitelmavalmius (1-5)	3,6	3,0	3,2	3,4	3,5	3,6	3,6	3,7
Sijoitettavuus (%)	85	79	80	83	83	83	83	83
Koulutettavuus (%)	70	98	89	92	92	92	92	92
Sijoitustilanne (1-5)	4,3	4,3	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,6
Koulutus (1-5)	3,1	3,4	3,6	3,7	3,7	3,8	3,9	4,1
Materiaalivalmius (1-5)	2,6	3,3	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,4
Sotilaallinen maanpuolustus - suoritteet								
Koulutusvuorokaudet	81300	78400	83000	87500	87700	86100	87300	87100

4.5 Rajavartiolaitos - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Rajavartiolaitoksen henkilökunta on ammattitaitoista ja työkykyistä. Henkilökunta pysyy ja jaksaa työskennellä Rajavartiolaitoksen palveluksessa ja on tyytyväinen työhönsä. Henkilöstön työympäristö on työturvallista.

Henkiset voimavarat	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rajavartiolaitos								
Henkilötyövuodet (sis harjoittelijat ja työllisyysvaroin palkatut n 5 - 10/vuosi)	2924	2873	2823	2824	2790	2759	2734	2687
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	3,4	3,5	3,5	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	9,2	8,3	9,0	8,7	8,4	8,4	8,4	8,2
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Henkilöstön keski-ikä	38,0	38,4	38,6	39,2	39,4	39,9	39,8	40,2
Koulutustasoindeksi	4,2	4,2	4,2	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
Sukupuolijakauma (m/n)n %	88/12	88/12	88/12	88/12	88/12	88/12	88/12	88/12

5 Pelastustoimi

5.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella

Pelastustoimi huolehtii väestön ja yhteiskunnan turvallisuudesta tavoitteena kaikkien saatavilla olevat pelastustoimen palvelut sekä tehokas toiminta onnettomuus- ja muissa häiriötilanteissa. Tavoitteena on myös se, että jokainen tuntee vastuunsa omasta, läheistensä ja yhteiskunnan turvallisuudesta sekä osaa toimia eri häiriö- ja uhkatilanteissa.

Suunnittelukauden keskeiset pelastustoimen strategiaan perustuvat tavoitelinjaukset ovat:

- Pelastuslaitoksista kehitetään laaja-alaisia turvallisuuden osaajia, joilla on keskeinen rooli paikallisten turvallisuuspalvelujen tuottamisessa ja suunnittelussa.
- Onnettomuuksien ehkäisyssä pelastustoimi toimii hyvässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Onnettomuuksien ja vahinkojen määrä vähenee.
- Pelastustoimen vakinaisen ja sopimushenkilöstön määrä on tehtävien kannalta riittävä. Henkilöstö tuntee työnsä mielekkääksi ja hyvin organisoiduksi.
- Henkilöstöllä on hyvä ammattitaito tehtäviinsä. Pelastustoimen tutkimustoiminta tukee tehokkaasti toimialan päätöksentekoa ja kehittämistä.

Keskeisiä tavoitelinjauksiin perustuvia pelastustoimen ja Hätäkeskuslaitoksen toimenpiteitä suunnittelukaudella ovat:

- Hätäkeskuslaitosta ja -toimintaa uudistetaan sisäasiainministeriön päättämien strategisten linjausten mukaisesti.
- Pelastustoimen sekä muiden toimijoiden ja Hätäkeskuslaitoksen toiminnan kehittämisessä pyritään yhteensopivien toiminta- ja johtamisprosessien kehittämiseen.
- Uusi hätäkeskusjärjestelmä ja viranomaisten johtamista tukeva kenttäjohtamisjärjestelmä otetaan käyttöön mahdollisimman samanaikaisesti.
- Selvitetään ruotsinkielisten hätätiedotteiden laatimiseen liittyvät käytännöt.
- Viranomaisten yhteistyö harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen tuottamisessa lisääntyy.
- Laaditaan uhka-arvio pelastustoimen valtakunnallista koordinaatiota edellyttäviä erityistilanteita varten.
- Parannetaan valmiuksia toimia suuronnettomuus- ja muissa vakavissa häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.
- Yhteensovitetaan alue- ja paikallishallinnon valmiussuunnittelua ja muuta varautumista valtioneuvoston päätösten mukaisesti.
- Harmonisoidaan tarvittavin osin turvallisuusviranomaisten yhteistoimintaperiaatteet operatiivisen toimintavalmiuden osalta.

- Selvitetään laaja-alaisesti pelastusalan ammatillisen koulutuksen kehittämistarpeet ja järjestetään koulutus vastaamaan muuttuvia tarpeita.
- Osallistutaan pelastustoimen kansainväliseen yhteistyöhön ja hyödynnetään EU:n ja kansainvälisten järjestöjen tarjoamat mahdollisuudet koskien tutkimusta, koulutusta, hankkeiden rahoitusta sekä uhkianalyysseja ja tilannearvioita.
- Onnettomuuksien ennalta ehkäisy ja siihen liittyvä valvonta järjestetään onnettomuusriskien edellyttämällä tavalla.

Toiminnassa otetaan huomioon yhdenvertaisuus- ja tasa-arvonäkökohdat.

5.2 Lainsäädäntöhankkeet

Käynnissä olevat säädöshankkeet

- Pelastuslain uudistamishanke, HE pelastuslaiksi ja laiksi meripelastuslain 23 §:n muuttamisesta
- Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta
- Valtioneuvoston asetus poistumisturvallisuusselvityksestä
- Valtioneuvoston asetus väestönsuojista
- Valtioneuvoston asetus väestönsuojan laitteista ja varusteista
- Sisäasiainministeriön asetus väestönsuojien teknisistä vaatimuksista ja väestönsuojan laitteiden kunnossapidosta
- Sisäasiainministeriön asetus erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisesta pelastussuunnitelmasta
- Sisäasiainministeriön asetus säteilyvaaratilanteiden varalle laadittavista pelastustoimen suunnitelmista ja säteilyvaarasta tiedottamisesta
- Valtioneuvoston asetus tehdasvalmisteisten tulisijojen paloturvallisuudesta
- Sisäasiainministeriön asetus palosuojelurahaston työjärjestyksestä
- Tasavallan presidentin asetus hengenpelastusmitalista
- Sisäasiainministeriön asetus Pelastusopiston maksullisista suoritteista

Käynnistyviä kansallisia säädöshankkeita

- Valtioneuvoston asetus paloilmoittimista ja automaattisista sammutuslaitteistoista
- Sisäasiainministeriön asetus ilmoituksen tai tehtävän välittämiseen tai hälyttämiseen käytettävistä teknisistä järjestelmistä ja menetelmistä

5.3 Pelastustoimi - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Pelastustoimen keskeisenä yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on vähentää onnettomuuksia, erityisesti tulipaloja ja palokuolemia. Onnettomuuksien tapahtuessa pelastustoimen tehtävänä on antaa nopeaa ja tehokasta apua sekä vähentää onnettomuuksista aiheutuneita vahinkoja.

Vuosien 2011–2015 tavoitteet

- Tulipalojen määrä vähenee.
- Palokuolemien määrä vähenee.
- Rakennuspaloista aiheutuneet palovahingot vähenevät.
- Turvallisuuskulttuuri yhteiskunnassa paranee.
- Väestön luottamus pelastustoimeen säilyy korkeana.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS – kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pelastustoimi								
Tulipalojen määrä (pl. metsä- ja maastopalot), kpl	11480	12250	11700	<11000	<11000	<11000	<11000	<11000
josta rakennuspalojen määrä, kpl ¹¹	4490	6230	6000	<5400	<5400	<5200	<5200	<5200
Rakennuspaloista aiheutuneiden palovahinkojen korvausten arvo, milj. euroa	190	132	140	<150	<150	<150	<150	<150
Palokuolemien määrä, enintään (hlö)	104	103	73	<73	<60	<56	<56	<56
Rakennuspaloissa pelastetun omaisuuden arvo, milj. euroa	16 780	-	-	-	-	-	-	-
Luottamus pelastustoimeen, %:a väestöstä ¹²	94,0	-	-	95,0	-	-	95,0	-

¹¹ Rakennuspalojen tilastointitavan muutos vuonna 2009 nostaa tilastoitujen palojen määrää.

¹² Tutkimus tehdään kolmen vuoden välein.

5.4 Pelastustoimi - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Pelastustoimen uusi pitkän aikavälin strategia otetaan käyttöön suunnittelukauden alussa. Osana sisäisen turvallisuuden ohjelmaa pelastustoimi parantaa asumisen paloturvallisuutta ja tehostaa onnettomuuksien ehkäisyä sekä parantaa suuronnettomuusvalmiuksia. Viimeksi mainittuun liittyviä tavoitteita on määritelty myös valtioneuvoston periaatepäätöksessä Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisesta (YETTS, nykyisin Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010). Suunnittelukauden alussa laaditaan kolmas sisäisen turvallisuuden ohjelma, jonka valmisteluun ja toimeenpanoon pelastustoimi osallistuu.

Suunnittelukauden aikana kehitetään tilannekuvajärjestelmiä eri johtamistasoilla. Tavoitteena on parantaa eri toimialojen yhteistoimintaa tilannekuvien tuottamisessa ja tarvittaessa määritellä ja hankkia yhteistoiminnassa ohjelmistoja tähän tarkoitukseen.

Pelastustoiminnan valmiudet erilaisissa onnettomuustilanteissa ja poikkeusolojen toiminnassa ovat hyvällä tasolla. Turvataan väestön suojaamismahdollisuudet kaikissa tilanteissa ja varaudutaan mahdollisesti tarvittaviin evakointeihin. Pelastustoimi toteuttaa sille osoitettua varautumisen yhteensovittamistehtävää.

Ylläpidetään valmiutta kansainväliseen pelastustoimintaan, johon kuuluvat henkilöstö- ja materiaaliavun antaminen ja vastaanottaminen.

5.4.1 Onnettomuuksien ehkäisy

Pelastustoimen vastuulla olevan onnettomuuksien ehkäisyn tavoitteena on, että tulipalojen määrä vähenee ja yhteistyössä eri vastuutahojen kanssa myös muiden onnettomuuksien määrä vähenee sekä ihmisten ja yhteisöjen turvallisuustietoisuus paranee.

Pelastustoimi toteuttaa yhteistyössä muiden vastuuviranomaisten kanssa asumisen paloturvallisuuden kehittämistoimenpiteitä (sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän päätös, 15.12.2006). Rakennetun ympäristön ja rakennusten turvallisuutta parannetaan viranomaisten ja muiden tahojen yhteistyönä.

Tavoitteena on, että uudistettu pelastuslaki tulee voimaan vuoden 2011 aikana. Lain yhtenä tavoitteena on uudistaa onnettomuuksien ehkäisyn perusteita mm. kohdistamalla turvallisuutta edistävät toimenpiteet nykyistä paremmin riskien mukaan.

Onnettomuuksien ehkäisytyötä toteutetaan yhteistyössä muiden viranomaisten ja alan vapaaehtoisjärjestöjen kanssa.

Onnettomuuksien ehkäisylle asetetaan lisäksi seuraavat tavoitteet:

Vuoden 2011 tavoitteet

- Uuden pelastuslain voimaantuloon valmistaudutaan mm. uudistamalla tarvittavilta osin valtioneuvoston ja sisäasiainministeriön asetuksia. Pelastuslainsäädännön mukaiset valvontasuunnitelmat on laadittu vuoden sisällä lain voimaantulosta.
- Päihdeongelmaisten asumisen turvallisuustaso arvioidaan yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa onnettomuustutkintakeskuksen suosituksen mukaisesti.
- Pelastustoimen valistus- ja neuvontatyön strategia päivitetään.
- Automaattisella sammutuslaitteistolla suojattujen hoito- ja huoltolaitosten määrä lisääntyy.
- Yhteistyö paikallisessa turvallisuussuunnittelussa on säännöllistä.
- Tahallisesti sytytettyjä paloja ehkäistään laadittua toimintaohjelmaa toteuttamalla.
- Asumisen paloturvallisuuden tutkimusyhteistyö jatkuu.
- Pelastusopisto koordinoi pelastuslaitosten palotutkijoiden verkostoa, analysoi palontutkinnan tuottamaa tietoa ja julkaisee sen tuloksia.
- Pelastuslaitokset tukevat kouluja ja muita oppilaitoksia niiden turvallisuussuunnittelussa ja turvallisuuskoulutuksessa (SM:n kirje SMDno/2009/3358, 5.11.2009).
- Edistetään onnettomuuksiin ja muihin vaaratilanteisiin varautumista vaativissa erityiskohteissa (esim. kauppakeskukset).
- Erheellisten paloilmoitusten määrä laskee edelleen.
- Poistumisturvallisuusselvitykset laaditaan vuoden kuluessa uuden pelastuslain voimaantulosta. Selvitysten laatua arvioidaan yhdenmukaisella kriteeristöllä.
- Tuetaan Maahanmuuttovirastoa ja vastaanottokeskuksia omatoimisessa varautumisessa.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

- Ihmisillä ja yhteisöillä on hyvät valmiudet estää tulipaloja ja muita onnettomuuksia sekä toimia vaaratilanteissa.
- Pelastuslaitokset tehostavat omatoimisen varautumisen ohjausta.
- Turvallisuutta parantavan tekniikan, kuten sähköverkkoon kytkettyjen palovaroittimien ja automaattisten sammutuslaitteistojen, käyttö on lisääntynyt.
- Pelastuslaitokset toteuttavat laatimiaan uudistuvan pelastuslainsäädännön mukaisia valvontasuunnitelmia.
- Uudistetun lainsäädännön edellyttämät toimenpiteet on toteutettu koko pelastustoimessa.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Onnettomuuksien ehkäisy – suoritteet								
Tehtyjen erityiskohteiden palotarkastusten määrä (%), vähintään ¹³	92	89	85	100	100	100	100	100
Neuvontaa ja valistusta saaneiden osuus väestöstä (%) ¹⁴	19,9	16,0	18,0	20	20	20	20	20
Automaattisten paloilmoittimien tarkistus- ja varmistustehtävät (erheelliset paloilmoituk- set) määrä (kpl)	20060	19370	20500	<18000	<13000	<11000	<9000	<9000
Automaattisten paloilmoittimien tarkistus- ja varmistustehtävien osuus pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrästä (%)	19,8	19,1	20,1	19,1	13,9	11,7	9,6	9,6
Automaattisella sammutuslaitteistolla suojatut hoito- ja huoltolaitokset (%), vähintään	14	23	25	28	30	37	45	50

5.4.2 Pelastustoiminta

Pelastustoimen toimintavalmiuden perusteet on määritelty ja palvelutasovaatimusten suunnitteluperusteet ovat yhtenäiset koko maassa. Tässä työssä käytetään hyväksi pelastuslaitosten ja -henkilöstön toimintakykyä selvittäneen hankkeen tuloksia. Pelastustoimen toimintaorganisaatio vastaa alueen onnettomuusriskejä.

Vuoden 2011 tavoitteet

- Pelastustoimella on yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian mukaisesti uhka-arvio valtakunnallista koordinaatiota edellyttäviä erityistilanteita varten.
- Laaditaan perusteet pelastusmuodostelmien toimintavalmiuden määrittämiseksi.

¹³ Uudistetun pelastuslain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2011 aikana. Tavoitearvot tarkistetaan uuden lainsäädännön voimaantullessa.

¹⁴ Tavoitearvot tarkistetaan uuden lainsäädännön voimaantullessa.

- Huolehditaan siitä, että pelastuslaitosten palvelutasopäätökset voidaan laatia yhdenmukaisen rakenteen mukaisiksi koko maassa.
- Kansainvälisiin tehtäviin tarkoitettujen pelastuspalvelumoduulien kehittäminen vuoden 2012 tarkastusharjoitusta varten jatkuu suunnitellulla tavalla.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

- Suuronnettomuusvalmius sekä valmius toimia poikkeusoloissa on hyvällä tasolla (sisältäen henkilöstövaraukset ja koulutuksen, materiaalin, tilat, suunnitelmat ja harjoitukset sekä valvonta- ja hälytysjärjestelmät).
- Toimintavalmiuden määrittelyä koskevat yhdenmukaiset perusteet ovat käytössä pelastuslaitoksissa.
- Pelastuslaitosten palvelutasopäätökset on tehty koko maassa yhdenmukaisen rakenteen mukaisesti.
- Pelastustoimi kykenee reagoimaan ja toimimaan nopeasti onnettomuustilanteissa riskejä vastaavasti.
- Pelastustoimi kykenee antamaan ja vastaanottamaan apua YK:n ja EU:n määrittelemien vaatimusten mukaisesti Suomen kansainväliset sitoumukset täyttäen.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pelastustoiminta – taloudellisuus								
Pelastuslaitosten kustannukset (pl. saku), bruttokulu, euroa/asukas	65	68	68	66	65	65	65	65
Pelastustoiminta – palvelukyky ja laatu¹⁵								
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 1. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta (6 min.)	66	65	70	90	90	90	90	90
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 2. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta (10 min.)	89	88	90	90	90	90	90	90
Pelastustoiminta - suoritteet								
Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrä (kpl) ¹⁶	101480	101430	102000	94000	94000	94000	94000	94000
- tulipaloista aiheutuvat tehtävät	14640	14990	15000	11000	11000	11000	11000	11000
- tarkistus- ja varmistustehtävät	30260	29450	30500	23000	21000	19000	19000	19000
- ensivastehtävät (pl. saku)	25580	26530	24600	29000	30000	32000	32000	32000
- muut tehtävät	31000	30460	31900	31000	32000	32000	32000	32000

5.4.3 Varautuminen

Suunnittelukauden aikana toteutetaan pelastustoimen osuus yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiasta. Tavoitteena on saada strategian päämäärät ulottumaan nykyistä laajemmin myös alue- ja paikallishallintoon.

Huolehditaan aluehallintovirastojen ja muiden alueellisen tason toimijoiden varautumisen valtakunnallisesta yhteensovittamisesta sekä kuntien valmiussuunnittelun yleisestä kehittämisestä ja tukemisesta.

¹⁵ Toimintavalmiusaika määritellään uudelleen suunnittelukauden aikana.

¹⁶ Pelastuslaitosten eri tehtävätyyppien määrälle ei aseteta tavoitetta, vaan niiden kehitystä seurataan.

Vuoden 2011 tavoitteet

- Aluehallintovirastojen varautumisen yhteisiä asioita hoidetaan yhteistyössä vastuutahojen kanssa.
- Kuntien valmiussuunnittelua koskevat yleiset kehittämistarpeet on selvitetty ja kuntien valmiussuunnittelua edistetty saatujen tulosten pohjalta.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

- Aluehallinnon varautumisen yhteisten asioiden koordinointia sekä kuntien valmiussuunnittelua on kehitetty saatujen kokemusten perusteella.
- Väestön evakuointeja koskeva ohjeistus vastaa uusia hallinnollisia järjestelyjä ja uudistettavan pelastuslain sisältöä.
- Alue- ja paikallistason viranomaisten väliset johtamis-, tilannekuva- ja viestijärjestelmät ovat yhteensopivia ja integroitua suuronnettomuuksissa, erityistilanteissa ja poikkeusoloissa.

5.4.4 Pelastustoimen tukipalvelut

Suunnittelukauden tavoitteena on, että pelastustoimen henkilöstölle on urakehitysvaihtoehtoja ja että koulutusjärjestelmä tukee monipuolisesti pelastustoimen osaamista sekä mahdollistaa erikoistumisen. Tavoitteena on myös vahvistaa pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoimintaa siten, että uusia toimintamenetelmiä ja tekniikoita pystytään tutkimaan ja ottamaan käyttöön pelastustoimessa.

Vuoden 2011 tavoitteet

- Pelastusopisto huolehtii ruotsinkielisen pelastajakoulutuksen järjestämisestä.
- Pelastusopisto ja hätäkeskuslaitos kehittävät hätäkeskuspäivystäjätutkintoa tehdyn auditointiraportin osoittamien tarpeiden mukaisesti.
- Selvitys pelastustoimen ammatillisen koulutuksen kehittämistarpeista käynnistyy.
- Aluehallintovirastojen ja Pelastusopiston yhteistyö varautumiskoulutuksessa tehostuu.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

- Pelastusalan ammatillisen koulutuksen järjestämiseen liittyvät kehittämistarpeet on selvitetty. Selvityksessä otetaan kantaa tutkintorakenteen ja opetussuunnitelmien kehittämiseen, onnettomuuksien ehkäisyn asemaan koulutuksessa ja oppilaitoksen hallinnollisen aseman ja rahoituksen järjestämisvaihtoehtoihin.
- Pelastustoimen ammatillisen koulutuksen määrä ja laatu vastaa työmarkkinoiden kysyntää.

- Palomiehille on tarjolla urakehitystä tukevia, osaamista laajentavia täydennyskoulutusohjelmia.
- Pelastajakoulutukseen rekrytoitavien keski-ikä laskee.
- Pelastustoimen ammatillisen koulutuksen suunnittelussa otetaan nykyistä selkeämmin huomioon monikulttuurisuus- ja tasa-arvonäkökohdat. Tavoitteena on maahanmuuttajataustaisten ja naisten osuuden lisääminen pelastajakoulutuksessa.
- Pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu ja sen tavoitteena on erityisesti uusien toimintamenetelmien ja tekniikoiden kehittäminen. Pelastusopiston yhteydessä toimii pelastustoimen tutkimus- ja kehittämiskeskus.
- Pelastustoimi toteuttaa turvallisuustutkimuksen kansallista strategiaa mm. yhteisin tutkimushankkein muiden turvallisuusalan toimijoiden kanssa.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Vuosi								
Pelastustoimen tukipalvelut – taloudellisuus								
Pelastusopiston koulutettavapäivän hinta, ammatillinen peruskoulutus (€)	142	160	149	151	147	159	152	160
Opiskelijakohtainen vuotuinen käyttömeno ammatillisessa peruskoulutuksessa (€)	28040	28843	26700	27000	26400	28620	27350	28800
Koulutuksen kokonaiskustannukset (1000 €)	13086	12881	13300	12500	12500	12500	12500	12500
Pelastustoimen tukipalvelut – kustannusvastaavuus								
Pelastusopiston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, julkisoikeudelliset suoritteet (%)	25	27	36	40	40	40	40	40
Pelastusopiston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, liiketaloudelliset suoritteet (%) ¹⁷	62	74	90	100	100	100	100	100
Pelastustoimen tukipalvelut – tuottavuus								
Pelastusopiston koulutettavapäivät/henkilötyövuodet (kpl)	967	914	973	986	987	954	1056	1021
Pelastusopiston koulutettavapäivät/opettaja (kpl)	1323	1173	1281	1303	1286	1234	1350	1309
Pelastusopiston tutkimusprojektien määrä/htv	2,2	2,7	2,6	2	2	2	2	2
Pelastustoimen tukipalvelut – palvelukyky ja laatu								
Tutkintokoulutuksen laatuarviointi (asteikolla 1-4)	2,96	3,06	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Hakeneiden lukumäärä/aloituspaiikat	5,89	5,33	5,33	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Pelastustoimen tukipalvelut - suoritteet								
Pelastusopiston koulutettavapäivien määrä (kpl) ¹⁸	92639	86765	92200	92490	91320	86370	94470	90330
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen koulutettavapäivien määrä (kpl)	49537	45335	54360	46440	47700	43020	46080	42480
Pelastusopiston ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivien määrä (kpl)	18378	13205	12000	15000	15000	15000	15000	15000
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen tutkintojen määrä (kpl)	205	165	210	192	192	168	184	164
Pelastusopiston julkaisujen määrä	6	14	14	10	10	10	10	10

5.4.5 Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot

Vuoden 2011 tavoitteet

- Suomen Erillisverkot oy:n omistajaohjaustoiminnot siirretään valtioneuvoston kansliaan. Sisäasiainministeriön ja sen pelastusosaston työjärjestystä muutetaan vastaavasti.
- Sovitetaan yhteen eri viranomaisten viranomaisradioverkon käyttö- ja kehittämistarpeet.
- Selvitetään nykyisen hintatuen riittävyys.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

- Viranomaisradioverkon välttämättömät peruspalvelut rahoittaa vuonna 2012 Huoltovarmuusrahasto. Vuosien 2013–2015 perusparannusinvestointien rahoitusvaihtoehdot selvitetään.
- Viranomaisradioverkon budjetti- ja substanssiohjaus järjestetään TUVE -hankkeen hallintomallin määritysten mukaisiksi.

5.4.6 Aluehallintovirastot

Aluehallintovirastot ovat aloittaneet toimintansa vuoden 2010 alussa. Kaikissa kuudessa aluehallintovirastossa on pelastustoimen ja varautumisen vastuualue. Vastuualueen keskeiset tavoitteet strategisessa tulossopimuksessa vuosille 2010-2011 ovat seuraavat:

- Seuraa, valvoo ja arvioi pelastustoimen palvelujen saatavuuden lain mukaista ja yhdenvertaista toteuttamista.
- Osallistuu sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen.
- Tehostaa osaltaan ennalta ehkäisevää toimintaa.
- Huolehtii toimivaltansa puitteissa ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta muuttuvissa oloissa.
- Aluehallinnossa on käytössä kriisijohtamisen toimintamalli, joka perustuu toimivaltaisen viranomaisen johtamaan toimintaan ja siihen osallistuvien yhteistoimintaan, ja jonka yhteys valtioneuvostotason kriisijohtamiseen on varmistettu.
- Huolehtii varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteensovittamisesta alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestämisestä.
- Varautuu omalla toimialallaan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian mukaisiin uhkakuviin.
- Aluehallintovirasto osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön ja lähialueyhteistyöhön toimialaansa kuuluvissa asioissa.

5.5 Pelastustoimi - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

5.5.1 Pelastustoimen alueet

Henkilöstön ikääntyminen saattaa vaikeuttaa pelastustehtävien suorittamista. Väestö- ja aluerakenteen muutokset vaikuttavat sopimushenkilöstön saatavuuteen erityisesti harvaan asutuilla seuduilla. Suunnittelukauden tavoitteena on turvata päätoimisen, sivutoimisen ja sopimushenkilöstön riittävä määrä ja tarkoituksenmukainen organisointi palvelujen tuottamiseksi.

Vuoden 2011 tavoitteet

Pelastajien työurien kehittämiseksi ryhdytään toteuttamaan palomiesten vaihtoehtoisia urapolkuja koskevan selvityksen ja hallituksen iltakoulun 19.5.2010 edellyttämiä toimenpiteitä ja hankkeita:

- Valtakunnallinen pelastuslaitosten työhyvinvointia edistävä yhteistyöelin aloittaa toimintansa.
- Pelastusalan ammatillisen koulutuksen järjestämistä koskeva selvitys aloitetaan.
- Pelastusyksiköiden työ- ja toimintamenetelmien tutkimus tehostuu.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

Palkatun ja vapaaehtoisen henkilöstön sijoittaminen tarkoituksenmukaisesti tehtäviin mahdollistaa pelastustoimen palvelujen tehokkaan ja taloudellisen tuottamisen:

- Henkilöstö sijoittuu pelastuslaitosten tehtäviin toimintakyvyn ja osaamisen perusteella.
- Tarvelähtöinen työterveys- ja työturvallisuustoiminta tukee ja edistää laaja-alaisesti henkilöstön hyvinvointia koko työuran ajan.
- Pelastuslaitoksilla on käytössä pelastajien järjestelmällinen ja kattava urasuunnittelu.
- Pelastusalan ammatillinen koulutus ja tutkimustoiminta tukevat toimialan kehittämistä.

Henkiset voimavarat	2007	2008	2009
Päätoiminen henkilöstö			
Päätoiminen henkilöstö toiminnoittain ja nimikkeen mukaan, hlöä			
- pelastustoiminta, joista:	3920	3922	3876
- päällystö	548	538	498
- alipäällystö	412	436	445
- miehistö	2927	2948	2932
- onnettomuuksien ehkäisy	310	291	295
- muu toiminta	410	360	340
Pelastustoimintaan osallistuvan päätoimisen henkilöstön ikäjakautuma, %			
- alle 30-vuotiaat	10	12	11
- 30-39-vuotiaat	29	27	29
- 40-49-vuotiaat	37	34	34
- 50-59-vuotiaat	23	26	24
- yli 60-vuotiaat	1	2	2
Sivutoiminen ja sopimushenkilöstö¹⁹			
Sivutoimisen ja sopimushenkilöstön määrä ja koulutus, hlöä			
- päällystö	724	713	1066
- yksikönjohtajat	2163	2429	2100
- sammutusmiehet	10131	10605	9696
- pelastusalan ammattitutkinto	193	197	174
Sivutoimisen ja sopimushenkilöstön ikäjakautuma, %			
- alle 30-vuotiaat	39	36	37
- 30-39-vuotiaat	26	27	26
- 40-49-vuotiaat	20	21	20
- 50-59-vuotiaat	11	13	13
- yli 60-vuotiaat	3	3	4

5.5.2 Pelastusopisto

Suunnittelukaudella jatketaan vuonna 2010 alkanutta osaamisen hallinnan prosessia ja sen kytkemistä osaksi Pelastusopiston strategista suunnittelua ja kehityskeskustelua. Järjestelmän on tarkoitus olla systemaattisessa käytössä vuonna 2012.

Pelastusopisto seuraa pelastustoimen ja hätäkeskuslaitoksen työvoimatarvetta suunnittelukauden aikana tehtävällä koulutustarvekyselyllä. Ylimääräisiä hätäkeskuspäivystajakursseja järjestetään hätäkeskuslaitoksen osoittaman koulutustarpeen mukaan.

Kriisinhallintakeskuksen toiminta jatkuu nykymuodossa osana Pelastusopistoa. Aloitettujen kehittämistoimenpiteiden liittyen Pelastusopiston sisäisiin toimenpiteisiin kustannustehokkaan ja joustavan hallinnon toteuttamiseksi sekä Kriisinhallintakeskuksen tulohajautusprosessin selkeyttämiseksi sisäasiainministeriössä jatkuvat. Toimenpiteiden lähtökohtana on hallintoon kuuluvien asioiden keskitetty hoito Kriisinhallintakeskuksen asemaa selvittäneen työryhmän ehdotusten mukaisesti.

Henkiset voimavarat	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pelastusopisto								
Henkilötyövuodet	122,5	135,4	138,7	131	129	128	127	126
- joista CMC (josta CMC:n ESR)	-	28,7	32,7	26	25	25	25	25
- joista Pelastusopiston erillisrahoituksella	-							
Kokonaistyövoimakustannukset (% palkkasummasta)	128,3	128,8	130	130,5	131	132	132	132
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	3,78	3,65	-	3,68	3,68	3,68	3,68	3,68
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	5,3	7,2	7,7	7	7	7	7	7
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus	4,5	6	5	5	5	5	5	5
Henkilöstön keski-ikä (vuosi)	43,7	44,5	44	44	44	43	43	43
Koulutustasoindeksi (1-8)	5,45	5,57	5,58	5,58	5,6	5,6	5,6	5,6
Sukupuolijakauma (m/n %)	72/28	74/26	72/28	74/26	74/26	74/26	74/26	74/26

6 Hätäkeskuslaitos

6.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella

Hätäkeskustoimintaa tehostetaan ja toiminnan tuottavuutta lisätään Hätäkeskuslaitoksen rakenteita kehittämällä. Hätäkeskustoiminta ja tietojärjestelmät uudistetaan vuoteen 2015 mennessä siten, että verkottuneet hätäkeskukset voivat tukea toisiaan ruuhka- ja häiriötilanteissa. Hätäkeskuslaitoksen toimintamallit yhdenmukaistetaan valtakunnallisesti. Kiireettömien neuvontapuheluiden määrän vähentämiseksi tehdään yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa.

Hätäkeskusuudistus toteutetaan vaiheittain siten, että suunnittelukauden loppuun mennessä kaikki keskukset toimivat sisäasiainministeriön sijoituspäätöksen mukaisilla paikkakunnilla. Hätäkeskuspalveluiden ja henkilökunnan saatavuus varmistetaan rakennemuutoksen yhteydessä.

6.2 Hätäkeskuslaitos - yhteiskunnalliset vaikuttavuus-tavoitteet

Hätäkeskuslaitoksen tavoitteena on omalla toimialallaan edistää turvallisuutta, terveyttä ja toimintakykyä sekä ehkäistä vahinkojen vaikutuksia välittämällä kiireellisissä tilanteissa välitöntä apua.

Suomessa on vuonna 2015 yhtenäinen, verkottunut ja luotettava valtakunnallinen Hätäkeskuslaitos, joka ensimmäisenä lenkkinä vastaa avun tarpeeseen viipymättä ja ammattitaitoisesti. Vaikuttavuutta mitataan hätäpuheluun vastaamisajalla, hätänumeron tunnettavuudella sekä hätäkeskusten käyttöasteella.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS – kauden tavoitteet			
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hätäpuheluun vastataan 10 sekunnissa (%:ssa hätäpuheluista)	87	91	92	90	90	90	90	90
Hätäpuheluun vastataan 30 sekunnissa (%:ssa hätäpuheluista)	95	96	97	95	95	95	95	95
Väestöstä yleisen hätänumeron tuntee (%)	95	96	95	95	95	95	95	95
Käyttöaste (%)(käyttöaika/kokonaisaika)	100	100	100	100	100	100	100	100

6.3 Hätäkeskuslaitos - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Hätäkeskusten toimintavarmuus ja palvelukyky varmistetaan.

Hätäkeskustoiminnan ja tietotekniikan kehittämishankkeen (TOTI-hanke) toiminnallisena tavoitteena on parantaa hätäkeskusten toimintaa ja viranomaisyhteistyötä sekä sitä kautta väestön turvallisuuspalveluja. Päämääränä on kehittää viranomaisten yhteisiä toimintamalleja ja -järjestelmiä. Valtakunnallisesti yhtenäinen hätäkeskusjärjestelmä ja yhtenäinen tai mahdollisimman hyvin integroitu tekninen ympäristö tukee koko viranomaisauttamisketjun tehokasta ja laadukasta toimintaa.

Hätäkeskustoimintaa ja tietojärjestelmiä uudistetaan suunnittelukaudella siten, että hätäkeskukset voidaan verkottaa niin, että ne voivat tukea toisiaan ruuhkatilanteissa ja poikkeusoloissa. Hätäkeskuslaitoksen tietojärjestelmähanke ja toimintamallit toteutetaan siten, että hätäkeskusten toiminta verkottuu. Suunnittelukauden tavoitteena on myös lisätä hätäkeskustoiminnan tuottavuutta.

Vuoden 2011 tavoitteet

- Hätäkeskuslaitos toimeenpanee vahvistetun hätäkeskusstrategian pohjalta laaditun toteuttamissuunnitelman.
- Pohjois-Suomen ja Lapin hätäkeskus aloittaa toimintansa.
- Hätäkeskustoiminnan ja tietotekniikan kehittämishanke (TOTI) jatkuu hankesuunnitelman mukaisesti.
- Hätäkeskusstrategia toteutetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen.
- Hätäkeskuslaitos huolehtii siitä, että sen hallinto on asianmukaisesti järjestetty ja riittävästi resursoitu.

Vuosien 2012–2015 tavoitteet

- Hätäkeskuslaitoksen toiminta valtakunnallisella tasolla on yhdenmu-
kaista.
- Keskeisten yhteistoimintaviranomaisten valtakunnalliset tietojärjes-
telmät ovat Hätäkeskuslaitoksen tietojärjestelmän kanssa yhteensopi-
via.
- Hätäkeskusjärjestelmän uudistus on toteutettu sisäasiainministeriön
2010 tekemien päätösten mukaisesti.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hätäkeskustoiminta – taloudellisuus								
Hätäkeskustoiminnan bruttokustannukset (€asukas), enintään	10,8	11,0	13,1	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5
Hätäkeskustoiminnan bruttokustannukset (€hätäilmoitus), enintään	14,3	14,0	16,8	15,3	15,3	15,3	15,3	15,3
Hätäkeskustoiminta – kustannusvastaavuus								
Hätäkeskuslaitoksen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, julkisoikeudelliset suoritteet (%)	130,9	138	100	100	100	100	100	100
Hätäkeskuslaitoksen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, liiketaloudelliset suoritteet (%)	133,9	120	120	120	120	120	120	120
Hätäkeskustoiminta – tuottavuus								
Hätäilmoitusten määrä/hätäkeskuspäivystäjä (pl. vuoromestarit) ²⁰	7400	7800	8000	8100	8200	8400	8600	8900
Hätäkeskustoiminta – palvelukyky ja laatu								
Kiireellisissä tapauksissa aika hätäilmoituksesta tehtäväksiantoon on tehtävän edellyttämässä ajassa (%)	55	58	60	70	80	90	90	90
Hätänumeroon soittaneiden tyytyväisyys hätäkeskusten tuottamiin palveluihin (asteikolla 1-5), vähintään	4,28	4,38	4,3	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5
Hätäkeskuslaitoksen yhteistyöviranomaisten tyytyväisyys (asteikolla 1- 5), vähintään	3,23	3,43	3,65	3,75	4,00	4,25	4,25	4,25
Hätäkeskustoiminta – suoritteet								

Hätäilmoitusten määrä (1000 kpl) ²¹	3840	4183	4143	4284	4370	4458	4548	4548
- joista hätäpuhelut	2844	3034	2921	3060	3122	3185	3249	3314
- joista kentälle välitetyt tehtävät	1632	1704	1719	1734	1769	1805	1842	1879
Hätäilmoitusten määrä/asukas (kpl)	0,73	0,79	0,70	0,80	0,81	0,83	0,84	0,85

6.4 Hätäkeskuslaitos - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Hätäkeskusstrategia toteutetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen.

Henkilöstön jaksaminen huomioidaan tulevan rakenneuudistuksen läpiviennissä. Henkilöstölle tiedotetaan avoimesti rakenneuudistuksen etenemisen vaiheista ja annetaan mahdollisuus osallistua muutoksen toteuttamiseen ja sitä koskevien päätösten valmisteluun.

Henkilöstövoimarojen käyttöä tehostetaan lisäämällä hätäkeskuspäivystäjäkoulutusta sekä tehostamalla rekrytointia.

Henkiset voimavarat	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hätäkeskuslaitos								
Henkilötyövuodet	733	739	740	774	772	764	752	724
Kokonaistyövoimakustannukset (% palkkasummasta)	125,8	125,8	125,5	125,8	125,8	125,8	125,8	125,8
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	3,16	3,21	3,14	3,15	3,18	3,2	3,22	3,25
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	16,6	14,5	14,5	14,0	13,5	13,3	13,1	13,0
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus	4,5	4,5	6	6	6	6	5,5	5
Henkilöstön keski-ikä (vuosi)	41,5	42	42	42	42	42	42	42
Koulutustasoindeksi (1-8)	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Sukupuolijakauma (m/n %)	43/57	40/60	40/60					

7 Maahanmuuttohallinto

7.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella

Toteutetaan aktiivista ja vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa

1. Maahanmuuttopolitiikassa otetaan suomalaisen yhteiskunnan, työmarkkinoiden ja asiakkaiden edun lisäksi huomioon myös vaikutus lähtömaiden tilanteeseen.

Maahanmuuttopolitiikka on vastuullista ja maahanmuutto on hallittua. Laillista maahanmuuttoa kehitetään ja annetaan kansainvälistä suojelua sitä tarvitseville. Erityinen huomio kiinnitetään kasvaviin työvoiman maahanmuuton tarpeisiin ja otetaan huomioon myös muuttunut tilanne (esimerkiksi kiertomuuton lisääntyminen ja valvonnan tehostamisen tarpeet). Ylläpidetään ja suunnitellaan poikkihallinnollisia toimintamalleja maahanmuuttoon. Lisätään yhteistyötä ja tiedottamista keskeisissä maahanmuuton lähtömaissa, joihin pyritään myös sijoittamaan maahanmuuttoalan yhteyshenkilöitä pysyvästi. Osallistutaan laittoman maahanmuuton ja työnteon sekä ihmiskaupan torjuntaan entistä tiiviimmässä yhteistyössä valvonnasta ja rikostorjunnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Vahvistetaan sisäasiainministeriön asemaa maahanmuuttopolitiikasta vastaavana ministeriönä.

2. Maahanmuuttajilla on mahdollisuudet ja valmiudet osallistua yhteiskunnan toimintaan. Maahanmuuttajien osallisuutta lisätään.

Vahvistetaan maahanmuuttajien tietoa yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista sekä suomalaisesta yhteiskunnasta. Tehostetaan kotouttamista kehittämällä kotouttamisen rakenteita ja toimintamalleja sekä hallinnollisia rakenteita keskus-, alue- ja paikallishallinnossa. Toteutetaan Osallise-na Suomessa -kokeilu sekä valtion ja pääkaupunkiseudun kuntien välinen aiesopimus. Panostetaan kuntapaikkojen lisäämiseen pakolaisten kuntiin sijoittumisen nopeutumiseksi. Kotouttamislain uudistus toimeenpannaan. Uuden kotoutumislain toimeenpanossa panostetaan tiedottamiseen erityisesti maahanmuuttajille ja viranomaisille sekä ELY -keskusten, TE -toimistojen ja kuntien kouluttamiseen. Lisäksi kehitetään muuta informaatio-ohjausta. Kehitetään kotouttamisen ja kansalaistamisen välistä suhdetta. Hyödynnetään tehokkaasti Euroopan unionin rahastoja sekä muita rahoitusmahdollisuuksia kotoutumisen ja osallisuuden edistämisessä.

3. Hyvät etniset suhteet toteutuvat yhteiskunnassa.

Edistetään sosiaalista eheyttä ja vahvistetaan väestönosien välistä luottamusta ja vuorovaikutusta. Edistetään yhdenvertaisuutta tukemalla yhdenvertaisuussuunnittelua. Kehitetään maahanmuuttoasioiden viestintää ja toteutetaan yhdenvertaisuutta edistäviä hankkeita. Vahvistetaan Etnisten suhteiden neuvottelukunnan näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä valtakunnallisesti että alueatasolla. Kehitetään maahanmuuttajajärjestöjen toimintamahdollisuuksia sekä osallistumista kotouttamisprosessiin.

4. Kansainvälisen suojelun periaatteet ja ihmisoikeudet toteutuvat.

Maahanmuuttopolitiikassa ja -hallinnossa toteutuvat ihmis- ja perusoikeudet, hyvä hallinto ja oikeusturva. Tehokas ja oikeusvarma turvapaikkamenettely vähentää aiheettomien turvapaikkahakemusten määrää. Turvataan sujuva viranomaisten välinen yhteistyö turvapaikkaprosessin läpivirtavuuden varmistamiseksi. Turvapaikanhakijoiden määrien vaihteluihin vastataan päätöksenteon ja vastaanottokapasiteetin resurssitarpeiden edellyttämällä tavalla. Jatketaan kiintiöpakolaisten vastaanottoa. Kiinnitetään erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin pakolaisiin. Tuettaaan vapaaehtoista paluuta kehittämällä paluulle toimintamalleja. Solmitaan yhteistyöpöytäkirjoja tärkeiden lähtömaiden kanssa.

7.2 Lainsäädäntöhankkeet

Vuonna 2011 eduskunnalle annettavia hallituksen esityksiä

- Työnantajasanktiodirektiivin kansallinen täytäntöönpano
- Erityisosaajadirektiivin kansallinen täytäntöönpano
- Suomen ja Uuden-Seelannin välistä työlomajärjestelyä koskevan sopimuksen muutos

Vuosina 2011–2015 käynnistyviä kansallisia säädöshankkeita

- Maahanmuuttoon liittyvien rekisterisäännösten tarkistaminen
- Ulkomaalaislain tarkistaminen suhteessa Schengenin rajasäännöstöön

EU -säästöjen täytäntöönpanohankkeita:

- Puitedirektiivi
- Kausityöntekijöitä koskeva direktiivi
- Yritysten sisällä siirtyviä henkilöitä koskeva direktiivi
- Vastaanottodirektiivin muutos
- Määritelmädirektiivin muutos
- Turvapaikkamenettelydirektiivin muutos
- Vastuunmäärittämisasetuksen (Dublin II) muutos
- EURODAC -asetuksen muutos

KV sopimukset:

- Työlomajärjestelyä koskeva sopimus Kanadan kanssa
- Takaisinottosopimus Kosovon kanssa

Keskeisiä EU-säädöshankkeita 2011- 2015

Ei mahdollista arvioida tässä vaiheessa.

7.3 Maahanmuutto -yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Maahanmuuton kasvun ennakoidaan jatkuvan. Muutto Suomeen perhesiteiden ja opiskelun perusteella on kasvussa. Turvapaikanhakijoiden määrän kehitystä on hankalaa ennakoida, mutta nykyisten konfliktien jatkuessa hakijamäärän ennakoidaan säilyvän vähintään nykyisellä tasolla. Myös työvoiman maahanmuuton ennakoidaan lisääntyvän lähitulevaisuudessa.

Vastataan lisääntyvän maahanmuuton mahdollisuuksiin ja haasteisiin:

Toteutetaan aktiivista ja vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa lainsäädäntöä uudistamalla suomalaisen yhteiskunnan tarpeiden, maahanmuuttajien moninaisten lähtökohtien sekä kansainvälisten velvoitteiden puitteissa.

Hallittua maahanmuuttoa edistetään ottaen huomioon väestökehitys ja siitä aiheutuva työvoiman tarve. Vahvistetaan laittoman maahanmuuton ja ihmiskaupan vastaista toimintaa laaja-alaisen viranomaisyhteistyön ja verkostoitumisen kautta. Vapaaehtoisen paluun mallia kehitetään. Takaisinottosopimukset ja niihin liittyvät pöytäkirjat ovat keskeinen osa laitton maahantulon vastaista toimintaa.

Varmistetaan kansainvälisen suojelun ja ihmisoikeuksien toteutuminen turvapaikkamenettelyssä, vastaanotossa ja ihmiskaupan vastaisessa toiminnassa. Tehostetaan turvapaikkaprosessin läpivirtaavuutta. Seurataan toisten EU -valtioiden ja etenkin Pohjoismaiden turvapaikkapolitiikan ja päätöksenteon kehittymistä ja arvioidaan sitä suhteessa Suomen tilanteeseen.

Panostetaan kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntaan siirtymisen nopeutumiseen. Parannetaan kotoutumisen vaikuttavuutta sekä yksilöllisten toimenpiteiden henkilöpiiriä laajentamalla aiempaa useampien maahanmuuttajaryhmien kotoutumisedellytyksiä. Kehitetään kotoutumiskoulutuksen malleja Osallisena Suomessa -kokeilussa sekä tehostetaan kotoutumisen hallinnollista ja sisällöllistä ohjausta.

Syrjimättömyyden ja hyvien etnisten suhteiden edistämisen periaatteet sisällytetään kaikkeen toimintaan. Tehostetaan rasismien ja muukalaisvihan vastaista toimintaa.

Lupaprosesseja kehitetään edelleen mm. UMA -järjestelmän avulla. Sähköisiin käytäntöihin siirryttäessä huomioidaan maahanmuuttaja-asiakkaiden palvelutarpeet.

Maahanmuuttohallinto pyrkii löytämään tasapainon lisääntyvän maahanmuuton ja sujuvan sekä oikeuksia kunnioittavien lupaprosessien ja päätös-
tentekokäytäntöjen välillä sekä tunnistamaan myös maahanmuuton aiheuttamat uhat. Tavoitteen haasteellisuutta lisää se, että ulkomailla asuvien Suomen kansalaisten määrän kasvaessa ja monikansalaisuuden lisääntyessä useamman eri valtion laillisesti hankittujen matkustus- ja muiden henkilöasiakirjojen määrä lisääntyy.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	Tavoite	TTS -kauden tavoitteet				
Vuosi	2011	2012	2013	2014	2015	
Maahanmuuttohallinto						
Kuntaan sijoituksen odotusaika vastaanottokeskuksissa, keskimäärin enintään kk ²²	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Maahanmuuttovirasto						
Päätösten pysyvyys muutoksenhaussa (%) ²³	>95	>95	>95	>95	>95	
Vastaanottotoiminta						
Vastaanoton paikkaluku (kesk.määrin/v)	4000	4000	4000	4000	4000	
Säilöönoton paikkaluku	40	70	70	70	70	

7.4 Poliisitoimen tavoitteet - maahanmuuttohallinto

Poliisille kuuluvat turvapaikkaprosessiin liittyvät tehtävät (maahantulon, matkareitin ja henkilöllisyyden selvittäminen, turvapaikkapäätösten tiedoksianto ja maasta poistamispäätösten täytäntöönpano) suoritetaan tehokkaasti ja toimintaa varten kohdennetaan riittävästi resursseja. Tutkinta-aikatavoitteen saavuttamiseen vaikuttaa sellaisten lisäselvitysten (iänmäärittystutkimus, kielianalyysi) määrä, joiden kestoon poliisi ei voi toiminnallaan vaikuttaa.

Yhdenmukaisten toimintatapojen kehittämiseksi poliisilaitoksista on nimetty henkilö laittoman maahantulon torjunnasta vastaavien verkostoon. Verkostoa on koulutettu ja sen toiminta on alkanut. Verkostoa ylläpidetään ja hyödynnetään laittoman maahantulon torjunnan tehostamiseksi ja kehittämiseksi. Sisäisen turvallisuuden ohjelman edellyttämä laittoman maahantulon vastainen poikkihallinnollinen toimintasuunnitelma on laadittu ja SM:n johtoryhmä on hyväksynyt sen 11.2.2010 kaksivuotiseksi toimintasuunnitelmaksi. Poliisihallitus asetti 8.4.2010 "Laittoman maahantulon torjuntaa käsittelevän virkamiestyöryhmän", jonka yhtenä tehtävänä on toimia toimintasuunnitelman ohjausryhmänä. Työryhmä seuraa puolivuositain toimintasuunnitelman toteuttamista, arvioi toimenpiteiden tehokkuutta sekä raportoi niistä SM:n johtoryhmälle ja sisäisen turvallisuuden sihteeristölle.

Maasta poistamisen täytäntöönpano suoritetaan ilman aiheetonta viivytystä ja mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään sekä Rajavartiolaitoksen että Frontexin tuki maastapoistamisten tehostamiseksi ja nopeuttamiseksi.

Oleskelulupamenettelyitä tehostetaan ja yhdenmukaistetaan vastaamaan UMA-tietojärjestelmässä määritellyjä toimintatapoja. Oleskelulupaasioiden päätöksentekomenettely tukee vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa: lupa myönnetään edellytysten niin salliessa, mutta lupa evätään aina edellytysten puuttuessa. Niin valmistelijoiden kuin päätöksentekijöidenkin osaamisen taso varmistetaan.

7.5 Maahanmuutto - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Keskeiset tavoitteet vuonna 2011

- Käynnistetään uuden hallitusohjelman sisältämien linjausten toteutus.
- Laaditaan kansallinen strategia, jossa määritellään maahanmuuttopolitiikan ja kotouttamisen tavoitteet.
- Varmistetaan Osallisena Suomessa -kokeilun sujuva toteutus.
- Toteutetaan vuonna 2010 valmisteltujen ja vuonna 2011 voimaantuleviksi suunniteltujen lakimuutosten toimeenpano (kotoutumislaki,

kansainvälistä suojelua hakevien vastaanottolaki, työntekijän oleskelulupajärjestelmän muutos, biometriikka, inkerinsuomalaisten paluumuuttojärjestelmän muutos).

- Valmistellaan yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa uuden kotoutumislain edellyttämä valtakunnallinen kotouttamisohjelma sekä suunnitellaan yhteistyössä Kuntaliiton kanssa kotoutumislain taloudellisten vaikutusten seurantamenettely.
- Otetaan käyttöön kotoutumisen ja kotouttamisen seurantajärjestelmä ja jatketaan järjestelmän kehittämistä.
- Edistetään pakolaisten kuntiin sijoittamista. Vahvistetaan yhteistyötä ja alueviranomaisten ohjausmahdollisuuksia kuntasijoituksissa. Etsitään ratkaisut kuntiin sijoittumisen varmistamiseksi.
- Valmistellaan valtioneuvoston asetus Etnisten suhteiden neuvottelukunnasta ja sen kokoonpanosta vuonna 2011 alkavalle toimikaudelle. Alueellisten ETNOjen määrä lisätään seitsemään.
- Käynnistetään maahanmuuton osaamiskeskusselvitys. Kehitetään viranomaisten ja järjestöjen kotouttamiseen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvää informaatio-ohjausta osaamiskeskusmallilla.
- Aluehallinnon ohjausta ja alueellista koordinointia vahvistetaan ja menettelyt vakiinnutetaan. Kehitetään informaation välittymistä ministeriön, keskus- ja aluehallinnon välillä. Kehitetään yhteistyötä aluehallintoviranomaisten kanssa.
- Tiivistetään järjestöyhteistyötä maahanmuuttajajärjestöjen kanssa käytävän dialogin lisäämiseksi.
- Osallistutaan aktiivisesti EU:n yhteisen eurooppalaisen turvapaikka-järjestelmän valmisteluun.
- Tehostetaan työvoiman maahanmuuton toimenpide-ohjelman toimeenpanoa ja seurantaa.
- Jatketaan toimia, joilla pyritään aikaan saamaan maahanmuuttoyhdyshenkilöverkosto keskeisiin edustustoihin.
- Tiivistetään yhteistyötä keskeisten lähtömaiden kanssa esimerkiksi yhteistyöpöytäkirjojen avulla.

Tavoitteet vuosiksi 2012–2015

Perustetaan maahanmuuton osaamiskeskus. Maahanmuuttopolitiikan valmistelun ja toimeenpanon tueksi tarvitaan luotettavaa informaatio-ohjausta ja tutkimustietoa. Osaamiskeskuksen tehtävinä olisivat muun muassa tutkimusten ja selvitysten tekeminen ja kokoaminen, eri rahoituslähteistä rahoitettavien kehittämis- ja kokeiluhankkeiden hallinnointi, yhdenmukaisten kustannustehokkuus- ja muiden arviointikriteereiden kehittäminen, hanketulosten ja muiden käytäntöjen arviointi ja levittäminen, osaamisverkostojen koordinointi, tiedotus, neuvonta ja ohjaus ja konsultointi myös järjestöille sekä materiaalin tuottaminen. Osaamiskeskukseen koottaisiin myös soveltuvien osin nykyisin olemassa olevia rakenteita ja hankkeita.

Otetaan käyttöön maahanmuuttoviranomaisten moniviranomaismalli - MPR (Maahanmuuttovirasto, poliisi, raja, vastaanottokeskukset). Sisäasi-

ainministeriön hallinnonalan toimijoiden yhteistyötä ulkomaalaisten maahantuloon ja maassa oleskeluun liittyen tehostetaan. Maahanmuuttoviraston, poliisin ja rajavartiolaitoksen kesken luodaan samankaltainen pysyvä yhteistyörakenne kuin on toteutettu poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen välillä (PTR-malli). Yhteistyön tavoitteena on lisätä näiden viranomaisten operatiivista yhteistyötä erityisesti valvontanäkökulmasta. Yhteistyön painopisteenä on tehostaa laittoman maahanmuuton, ihmiskaupan ja maahantulosäännösten kiertämisen torjuntaa sekä edesauttaa lupamenettelyjen toimivuutta.

Maahanmuuton lisääntyessä maahanmuuton ja kotouttamisen rahoituslähteiden monipuolistumiseen on panostettava. On solmittava strategisia kumppanuuksia, joissa rahoitus muodostuu julkisesta, yritysten ja yhteisöjen rahoituksesta sekä erilaisten rahastojen osuuksista. Tällöin maahanmuuton ja kotoutumisen lisääntyviin ja erilaisiin tarpeisiin pystytään vastaamaan joustavasti ja yksilöllisesti. Maahanmuuton maksullisissa suoritteissa pyritään saamaan maksutulot vastaamaan omakustannushintoja.

Maahanmuuttajien yhteispalvelun kehittämistä jatketaan. Tavoitteena ovat keskitetyt palvelupisteet myös valtion osalta.

Muuttoliike

Työntekijän oleskelulupajärjestelmän uudistamisen lähtökohtana on menettelyn yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen, mikä parantaa myös valvonnan mahdollisuuksia. Perinteisestä työvoiman saatavuusharkinnasta luovuttaisiin, mutta työnantajan tulisi toisaalta antaa Maahanmuuttovirastolle selvitys siitä, että koti/sisämarkkinoilta on ensin yritetty rekrytoida työvoimaa. Tavoitteena on, että työvoiman maahanmuutto vastaa sekä laadullisesti että määrällisesti työmarkkinoiden tarpeisiin. Keskeistä on lainsäädännön keinoin yrittää parantaa erityisesti työehtojen ennakkovalvonnan toimintamahdollisuuksia. Jälkivalvonnassa kyse on pitkälti poliisin ja työsuojeluhallinnon tarkastustoiminnan resursseista ja niiden kohdentamisesta.

Lupahallinnon yhteistyötä sisäasiainministeriön hallinnonalan sisällä vahvistetaan. Kansallinen vetovoimastrategia sekä työperusteisesti muuttavien ja heidän perheenjäsentensä tarpeisiin laadittava opastusjärjestelmä rahoitetaan ESR -rahoituksella kaudella 2007—2013.

Yhteistyössä opetushallinnon kanssa tulee luoda EU:n ulkopuolelta tulevien ulkomaalaisten opiskelijoiden valinnoille selkeät yhteiset kriteerit. Opiskelupaikat tulisi ensisijaisesti kohdentaa niille aloille, joilla erityisesti esiintyy ulkomaisen työvoiman tarvetta tulevaisuudessa (esimerkiksi hoitoala). Tämä vaatii kotimaisten kielten opintojen lisäämistä opiskelun aikana.

Vaikutetaan siihen, että EU-maiden maahanmuuttopolitiikka pystytään sovittamaan entistä paremmin yhteen kehitys- ja ihmisoikeuspolitiikan ja EU-maiden oman työvoimapolitiikan tarpeisiin. EU:ssa pyritään yhteiseen

maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaan muun muassa harmonisoimalla lainsäädäntöä. Suomi huolehtii kansallisten etujen huomioon ottamisesta säädösten valmistelussa.

Ongelmina laittoman maahanmuuton lisääntymisessä on myös laittoman työnteon, ihmiskaupan ja prostituution lisääntyminen. Tehostetaan viranomaisyhteistyötä laittoman maahantulon torjunnassa. Lisäksi tulee taata riittävät voimavarat laittoman työnteon valvontaan. Luodaan entistä toimivampia keinoja ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen ja auttamisjärjestelmään ohjaamiseen. Korkean riskin lähtömaihiin sekä keskeisiin maahanmuuttomaihin sijoitetaan lisää maahanmuuton yhdyshenkilöitä. Laittoman maahantulon ongelmat näkyvät osaltaan myös lieveilmiöiden lisääntymisenä pidempiaikaisen maassa oleskelun tilanteissa henkilöiden jäädessä kotouttamistoimien ja yhteiskunnan palvelujen ulkopuolelle.

Suunnittelukaudella laaditaan strategia ulkosuomalaisasioiden tavoitteelliseksi kehittämiseksi.

Selvitetään pohjoismaisen yhteistyön käynnistäminen oleskelulupa-asioissa.

Kansainvälinen suojelu

Huolehditään siitä, että ihmis- ja perusoikeudet, hyvä hallinto ja oikeusturva toteutuvat turvapaikkapolitiikassa. Seurataan turvapaikkamenettelyä koskevien säännösten toimivuutta ja valmistellaan mahdolliset lainmuutokset. Vahvistetaan edelleen eri viranomaisten välistä yhteistyötä turvapaikkaprosessin tehostamiseksi. Pyritään nopeuttamaan prosessia, jotta vastaanoton kustannukset laskisivat.

Tuetaan yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän toteuttamista, jotta jäsenvaltioihin saadaan mahdollisimman yhdenmukainen lainsäädäntö, joka täyttää pakolaissopimuksen ja muiden keskeisten ihmisoikeussopimusten vaatimukset. Osallistutaan ja vaikutetaan aktiivisesti komission yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää koskevien toisen vaiheen ehdotusten käsittelyyn. Turvapaikkapolitiikan kehittämisessä painotetaan johdonmukaisuutta paitsi eri maahanmuuton politiikkalohkojen välillä, kuten rajavalvonnan, laittoman maahanmuuton torjunnan ja palautuspolitiikan alueilla, myös muiden politiikkalohkojen kanssa, kuten kehitys- ja ihmisoikeuspolitiikan alueilla.

Kiintiöpakolaispolitiikan toimeenpanoa jatketaan vastaanottamalla YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) esittämiä pakolaisia eduskunnan vuosittaisen päätöksen mukaisesti. Vuoden 2012 pakolaiskiintiön määräksi esitetään 750 henkilöä.

Kotouttaminen

Varmistetaan uuden kotoutumislain toimeenpano sekä arvioidaan lain toimivuutta ja taloudellisia vaikutuksia. Lainuudistuksella parannetaan aiempaa useampien maahanmuuttajaryhmien kotoutumisedellytyksiä laa-

jentamalla lain soveltamisalaa sekä nopeutetaan ja tehostetaan kotoutumista erityisesti alkuvaiheen tiedottamisella, neuvonnalla ja ohjauksella sekä johdonmukaisella kotouttamisen toimenpidekokonaisuudella. Kotoutumisen läpivirtausta vahvistetaan valtakunnallisen kotouttamisohjelman seurannalla.

On tärkeää saattaa myös työntekijöiden ja opiskelijoiden perheenjäsenet kotouttamisen piiriin. Ongelmallista voi olla tutkinnon suorittaneiden ulkomaalaisten opiskelijoiden pysyminen Suomessa, varsinkin jos ei ole työllistymisen kannalta riittävää suomen/ruotsin kielen taitoa.

Kuntapaikkojen riittävyys pyritään ratkaisemaan suunnittelukauden aikana. Varmistetaan pakolaisista kunnille maksettavien korvausten riittävä taso ja toimeenpannaan valtakunnallisen kuntiin osoittamisen strategian linjaukset. Tehostetaan paikallistason kotouttamista ja hyvien etnisten suhteiden edistämistä vahvistamalla informaatio-ohjausta osaamiskeskusmallilla.

Osallisena Suomessa -hanke vakinaistetaan vuonna 2013. Kokeilun perusteella uudistetaan kotouttamiskoulutuksen sisältö ja rakenteet sekä otetaan käyttöön uudenlainen kotouttamiskoulutus. Vastuu uudistetusta kotouttamiskoulutuksesta on sisäasiainministeriöllä ja resurssit (taso 34 milj.euroa vuonna 2011) koulutuksen toteuttamiseen siirretään sisäasiainministeriölle. Kotouttamista tuetaan myös pääkaupunkiseudun kuntien välisen aiesopimuksen (2010–2012) toimeenpanolla ja kehitetyn mallin vakinaistamisella sekä ESR -rahoituksella (ALPO -tukirakenneprojekti 2008–2013).

Hyvien etnisten suhteiden edistäminen

Hyvien etnisten suhteiden edistämisperiaate sisällytetään maahanmuuttopolitiikan valmisteluun ja toimeenpanoon. Maahanmuuton ja kotoutumisen edellytyksiä vahvistetaan toteuttamalla syrjimättömyyttä ja yhdenvertaisuutta edistäviä sekä muita työelämän ja koko yhteiskunnan monimuotoisuutta hyödyntäviä toimenpiteitä. Kotoutumisen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvää viestintää kehitetään. Maahanmuuttajien osallisuutta tuetaan. Kehitetään valtakunnallisen ja alueellisten Etnisten suhteiden neuvottelukuntien toimintaa.

7.6 Maahanmuuttovirasto - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Keskeiset tavoitteet vuonna 2011

- Turvapaikkahakemusten jono puretaan ja pyritään saavuttamaan tasapaino uusien hakemusten ja päätöksenteon välille.
- Tehostetaan perheen yhdistämistä koskevien hakemusten käsittelyä ottaen huomioon hakemusmäärien lisääntyminen takaamalla riittävät henkilöresurssit.
- Tehostetaan kansalaisuushakemusten käsittelyä ja varaudutaan kansalaisuuslain muuttuessa asumisajan lyhentämisestä aiheutuviin hakemusmäärien kasvuun ruuhkan estämiseksi.
- Varaudutaan työntekijän oleskelulupajärjestelmän muutoksiin.
- Varaudutaan inkerinsuomalaisten paluumuuttojärjestelmän muutosten aiheuttamaan hakemusmäärän kasvuun.
- Pidetään päätösten määrä nykyisellä tasolla käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen. On ennakoitavissa, että UMA:n käyttöönoton sisäänajovaihe osittain hidastaa hakemusten käsittelyä ja voi aiheuttaa ruuhkautumista.
- Valmistellaan ja otetaan laadukkaasti käyttöön UMA:n toinen vaihe (sähköinen asiointi) sekä vastaanoton majoitusrekisteri (UMAREK).
- Otetaan käyttöön biometriset tunnistimet oleskelulupakortteihin.
- Tehdään yhteistyötä pelastustoimen kanssa vastaanottokeskusten turvallisuusselvityshankkeen tulosten jalkauttamiseksi.
- Turvapaikkahakemusten käsittelyä ja päätöksentekoa tehostetaan entistä sujuvammaksi ja nopeammaksi. Hakemusten kokonaiskäsittely-aikaa lyhennetään mm. käyttämällä hyväksi aiemmin tehtyä (ns. lean-ajatteluun perustuvaa) ruuhkanpurun keinoja koskevaa selvitystä sekä ottamalla oppia muiden Pohjoismaiden ja EU:n jäsenvaltioiden turvapaikkamenettelyjen hyvistä käytänteistä. Erityistä huomiota kiinnitetään prosessin eri toimijoiden tiiviiseen yhteistyöhön ja prosessin ns. "hukka-aikojen ja pullonkaulojen" vähentämiseen. Tavoite koskee myös vuosia 2012 -2015.

Tavoitteet vuosille 2012–2015

Päätöksenteko

Päätöksenteko on nopeaa ja oikeusvarmaa. Vireille tulleiden hakemusten läpivientiajat pidetään vähintään kohtuullisella tasolla, vaikka asiamäärät kasvavat. Asiamäärien kasvu edellyttää riittäviä henkilöstöresursseja.

Asiakkaiden oikeusturva säilyy hyvänä. Asiakaspalvelun laatu varmistetaan. Henkilö- ja teknisiä resursseja käytetään joustavasti ja tehokkaasti. Päätöksentekoprosessit ovat tehokkaita, laadukkaita ja läpinäkyviä, ohjaavia ja rutiiniväisiä säästäviä. Tavanomaiset soveltamiskysymykset linjataan.

Maahanmuuttohallinnon prosessien sähköistäminen

Maahanmuuttohallinnon yhteistä sähköistä asiankäsittelyjärjestelmää (UMA) kehitetään edelleen päätöksenteon nopeuttamiseksi ja helpottamiseksi.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Taloudellisuus								
Päätöksen hinta Maahanmuuttovirastossa (kustannukset €/päätös)	302	418	309	310	310	310	310	310
Kustannusvastaavuus/ kannattavuus								
Maahanmuuttoviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (%)	78	48	75	86	89	93	96	98
Tuottavuus								
Maahanmuuttoviraston päästösten määrä (päästöä/htv)	180	183	160	174	208	204	218	215
Tuottavuusindeksi (Tilastokeskus)	119	125	125	130	125	135	135	135

7.7 Maahanmuuttovirasto - palvelukyky ja laatu

Palvelukyky ja laatu	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Päätöksenteko								
Keskimääräiset käsittelyajat (vrk) ²⁴								
Työntekijän oleskelupa (sis. osapäätöksen v. 2007-2010)	49	54	70	40	30	30	30	30
Oleskelulupa opiskelun perusteella	21	26	30	40	40	30	30	30
Turvapaikkahakemukset , kaikki yht. ²⁵	127	149	230	185	135	105	105	105
Turvapaikkahakemukset , normaali menettely	176	235	330	240	180	120	120	120

Turvapaikkahakemukset , nopeutettu menettely	57	95	90	90	90	90	90	90
Kansalaisuushakemukset , kaikki	556	410	400	300	300	300	300	300
Kansalaisuushakemukset , ns. selvät (hakijalla kansallinen passi eikä lisäselvitystarvetta)	359	380	300	200	300	200	200	200
Kansalaisuushakemukset , ns. muut	653	460	500	400	500	400	400	400
Ulkomaalaisrekisterin tekninen toimivuus/UMAn tekninen toimivuus v.2010=>	98,96	99,3	99,5	99,5	99,5	99,5	99,5	99,5
Sähköisten palvelujen käyttöaste (%)				-	-	-	30	30
Suoritteet								
Ratkaistut asiat/vireille tulleet asiat (Maahanmuuttovir.) (%)	82	106	112 TAE 97	100	90	85	85	85
Vireille tulevat	53 218	47 681	44 900 (TAE 43 100)	50000	55000	55000	55000	55000
Ratkaistut ²⁶	43571	50 743	50 200 (TAE 41 900)	50000	49500	47000	47000	47000

7.8 Maahanmuuttohallinto - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttovirasto on maahanmuuttohallinnon keskeinen asiantuntija, yhteistyökumppani ja palveluosaaja. Johdon määrittelemä strategiapohjainen osaamisvisio suuntaa viraston henkilöstösuunnittelua, hankintaa ja osaamisen kehittämistä. Osaamisvisio perustuu johdon yhteiseen ymmärrykseen toimintaympäristön muutostekijöistä, toiminnan painopisteen muutoksista sekä siitä, millä osaamisilla Maahanmuuttovirasto tulevaisuudessa perustehtäväänsä tuloksellisesti suorittaa.

Maahanmuuttoviraston toimintaympäristön muutokset vaikuttavat hyvinkin lyhyellä aikavälillä ydinprosessien asiakasmääriin ja edelleen prosessien resurssitarpeisiin. Toisaalta hakemusprosessit sähköistävä UMA-järjestelmä luo uusia mahdollisuuksia ja rooleja eri henkilöstöryhmille. Tämä edellyttää aktiivista ja strategialähtöistä henkilöstösuunnittelua, hankintaa ja kehittämistä; uusrekrytointien vähetessä nykyisiä henkilöstövoimavaroja suunnataan entistä joustavammin ydinprosessien välillä. Sa-

malla asiantuntijoille luodaan sisäisiä kasvupolkuja ja tuetaan osaamisen laaja-alaistaamista. Myös muiden prosessien toimivuutta sekä henkilöstön osaamista tuetaan.

Osaamisen johtaminen uudistetaan suunnittelukaudella asteittain, jotta se palvelisi jatkossa paremmin toiminnan ja talouden suunnittelua. Osaamisvision ulottuvuuksien tarkentamisen jälkeen hanke etenee suunnittelukaudella prosessilähtöisestä ydinosaamisten tunnistamisesta osaamisalueisiin. Perinteisistä hankkeista poiketen osaamisalueiden kuvaus tavoitetiloihin tehdään kohdennetusti vain johdon kriittisiksi määrittelemillä osa-alueilla eli esimerkiksi niissä prosesseissa, jotka ovat rooli- tai resurssimuutosten edessä. Samalla luodaan liikkumisväyliä ydinprosessien välille. Toteutetaan rajattuja osaamisen arviointeja ja valmennusohjelmia mm. uusiin tehtäviin siirtymisen yhteydessä. Osallistutaan aktiivisesti myös hallinnonalan yhteiseen henkilökiertojärjestelmään.

Tuottavuusohjelman toteuttamista jatketaan siten, että ennen uusrekrytointeja huomioidaan mahdollisuudet liittää viran tehtävät osaksi muita viraston prosesseja. Uusrekrytoinneissa arvostetaan pätevyyksien rinnalla osaamisvisiossa ja sen ulottuvuuksissa määriteltyjä kykyjä.

Suunnittelukaudella Maahanmuuttovirastossa otetaan käyttöön valtionhallinnon yhteinen henkilöstö- ja taloushallinnon tietojärjestelmä Kieku. Hyödynnetään Kiekujärjestelmän mahdollisuuksia sekä lähiesimiestyössä että keskitetyssä henkilöstövoimavarojen hallinnassa ja osaamisen johtamisen uudistamisessa.

Suunnitellaan vuosittain sisäisen kehittäjäverkoston avulla moduulipohjainen henkilöstön kehittämisohjelma, jossa sovitetaan yhteen osaamisvisio, osaamisarviointien tulokset sekä henkilökohtaiset kehitymissuunnitelmat.

Johtamisella luodaan edellytyksiä uudistumiselle, tuloksen teolle ja henkilöstön hyvinvoinnille. Henkilöstöjohtamisessa panostetaan kannustavaan ja innostavaan työntekijöiden kohtaamiseen arjen johtamistilanteissa sekä henkilöstön osallistamiseen päätösten valmisteluvaiheessa. Vuosittainen johtajuusarviointi toteutetaan kaikille esimiehille. Arviointitulosten pohjalta laaditaan vuosittain sekä henkilökohtainen että yhteinen johtamisosaamisen kehittämisohjelma. Toiminnan johtamisessa edistetään tasapainoa ammattijohtamisen ja asiantuntijajohtamisen välillä ja kehitetään yhtenäistä prosessijohtamista.

Panostetaan VM-baro-työtyytyväisyyskyselyn käyttöön henkisten voimavarojen kehittämisen seurannan välineenä kytkemällä tulosten käsittely Maahanmuuttoviraston sisäisiin tulosneuvotteluihin. Käytetään uutta kyselyn tulosten purkumallia ja seurantatyökalua lähityöyhteisö-, yksikkö- ja virastotasolla sekä edistetään rakentavaa ja avointa keskustelukulttuuria. Panostetaan viraston vuorovaikutuskulttuuriin mm. työyhteisöjen työnohjauksella. Tehdään aktiivista yhteistyötä työterveyshuollon kanssa sairauspoissaolojen ennaltaehkäisemiseksi mm. varhaisen tuen mallilla.

Toteutetaan häirinnän ja kiusaamisen nollatoleranssiohjelma, minimoidaan työturvallisuusriskit toteuttamalla riskien arviointi ja jatketaan yksikkökohtaisia laajennettuja työpaikkaselvityksiä.

Henkiset voimavarat	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Maahanmuuttovirasto								
Henkilötyövuodet	242,5	278	306,5	278	238	230	222	219
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	3,29	3,30	3,41	3,40	3,40	3,40	3,40	3,40
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	9	10,1	9,5	9	9	9	9	9

HTV -arvioiden pohjana käytetyt oletukset:

- HTV -määrä vuodesta 2008 vuoteen 2010 lisääntyy 80 htv:llä (2009 LTA -päätökset 40 +40)
- Kehysehdotuksessa vuodelle 2011 kuitenkin esitetään 40 HTV:n lisäystä, kokonaisvähennyksen näin ollessa 40 HTV:tä
- Vuonna 2012 kaikki määräaikaiset lisäykset poistuvat ja palataan 2008 tasoon.
- Vuodesta 2013 lukien HTV -kehityksessä näkyy tuottavuusohjelman vaikutus (2005 lähtötaso 233 ja kokonaisvähennystavoite on 38 HTV:tä)
- Oletuksena SM:n määräys 11.6.2010

Muita oletuksia:

- 2011: työlupayksiköiden siirto TEM:n hallinnonalalta 11 htv
- Uudet tehtävät Maahanmuuttovirastolle:
- - 2008: kirjastonhoitaja, kiintiöpakolaisasiantuntija, inkeriläisten paluumuutto 2, virastomestari (PTK alueellistaminen), yhteensä 5
- - 2009: EMN yhteysviraston tehtävät 3, Marek-rekisterin pito, yhteensä 4, määräaikainen turvapaikkapäätöksenteko 80 henkilöä
- - 2010: VOK tehtävien siirto 4 (2 ministeriö, 2 TE-keskus) ja määräaikainen turvapaikkapäätöksenteko 80 henkilöä

7.9 Vastaanottotoiminta – toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Keskeiset tavoitteet vuonna 2011

Maahanmuuttoviraston tavoitteena on, että vastaanottokeskuksia ohjataan yhdenmukaisten ohjauskäytäntöjen ja yhteisten prosessien avulla. Näin voidaan saavuttaa entistä taloudellisempia ja tehokkaampia tuloksia sekä laadukkaampia palveluita. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi eri ohjauskäytäntöjä edelleen kehitetään.

Vuoden 2011 alusta eteenpäin vastaanottokeskusten ohjauksessa otetaan käyttöön kaikille keskuksille yhteiset tulostavoitteet ja niiden toteutumista seurataan yhteisten mittarien avulla. Talouden seuranta toteutetaan vuoden 2010 loppupuolella kehitetyn Tarek-seurantajärjestelmän avulla, jolloin päästään kuukausittaiseen reaaliaikaiseen kustannusten seurantaan.

Kuntien ja järjestöjen ylläpitämien vastaanottokeskusten sopimukset on uudistettu ja yhdenmukaistettu vuoden 2010 aikana ja ne astuvat voimaan pääosin vuoden 2011 alusta. Sopimuksilla pyritään myös ohjaamaan erilaisten ylläpitäjätahojen vastaanottokeskusten toimintaa yhdenmukaisemmaksi.

Maahanmuuttoasioiden toimintakäsikirjasta MANUSTA kehitetään vastaanottokeskusten informaatio-ohjauksen yksi keskeinen työväline.

Vastaanottokeskuksille kehitetty laatujärjestelmä otetaan käyttöön kaikissa vastaanottokeskuksissa kunkin yksikön oman kehittämissuunnitelman mukaisesti.

Maahantuloalueiden vastaanottokeskusten transit-toimintaa kehitetään edelleen yhteistyössä alueiden ulkomaalaispoliisin ja Maahanmuuttoviraston alueellisten tulosityksiköiden kanssa. Vastaanottokeskusten majoituskapasiteetin joustokkyä parannetaan turvapaikanhakijamäärien äkillisesti muuttuessa.

Luodaan hyvät yhteistyösuhteet ja tiedonvaihto alueellisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten maahanmuuttoyksiköihin vastaanottokeskuksista kuntaan siirtyvien oleskeluluvan saaneiden henkilöiden sujuvan ja nopean muuton toteuttamiseksi.

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän toimeenpanon ohjauksessa selkiytetään Maahanmuuttoviraston vastaanottoyksikön roolia selvittämällä ohjaus- ja yhteistyötarpeita.

Yhteistyö IOM:n hallinnoiman vapaaehtoisen paluuhankkeen osalta jatkuu vuonna 2011.

Tavoitteet vuosille 2012–2015

Turvapaikanhakijoiden vastaanoton koko toimintaprosessia pyritään tehostamaan entistä sujuvammaksi ja nopeammaksi tiivistämällä prosessiin liittyvien tahojen (poliisi, Maahanmuuttovirasto, vastaanottokeskukset) yhteistyötä ja yhteensovittamalla toimintoja.

Turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevan lainsäädännön uudistuessa määritellään ja ohjeistetaan vastaanoton palvelut tarvittaessa uudelleen.

Ohjauksen suunnittelun ja seurannan välineitä kehitetään edelleen käytännön ohjaustyöstä saatujen kokemusten perusteella ja ottamalla huomioon toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten vaikutus ohjauksen tarpeisiin ja toimeenpanon toteuttamiseen.

Laitostyyppisten ja pelkästään asuntopohjaisten vastaanottokeskusten ohella kehitetään taloudellisesti tehokkaita ja asumismuodoltaan keveitä ja joustavia vastaanottokeskusmalleja, joissa voidaan huomioida ennakolta vaikeasti ennustettavat turvapaikanhakijoiden tulijamäärien vaihtelut ja sopeuttaa majoituskapasiteetti paremmin vastaamaan nopeasti muuttuviin tilanteisiin.

Käynnistetään arviointi vastaanottokeskuskapasiteetin kokonaistilanteesta huomioiden erityisesti Metsälän vastaanottokeskuksen yhteydessä toimiva säilöönottoyksikkö ja sen mahdollinen muuttaminen kokonaisuudessaan säilöönottoyksiköksi.

* Huomioitu vähennyksenä 420 000 siirtona mom. 26.40.03

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE-tavoite*	TTS-kauden tavoitteet**			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Taloudellisuus								
Vastaanoton kiinteät kustannukset/ % /keskimäärin /vuosi	60,4	60,0	58,0	57,0	56,0	55,0	55,0	55,0
- kiinteät kustannukset	21 518	53 185	59 413	49 201	49 659	48 222	48 222	48 222
- muuttuvat kustannukset	14 123	35 457	43 023	37 116	39 018	39 455	39 455	39 455
Kustannusvastaavuus/kannattavuus								
Vastaanoton kokonaiskustannukset/v (1000 €)	35 641	88 642	102 436	86 317	88 677	87 677	87 677	87 677
Majoituspaikan hinta/vrk (€)								
- vok majoituksessa	41	40	42	41	41	41	41	41
- yksityismajoituksessa	14	17	17	17	17	17	17	17
- alaikäiset /ryhmäkodissa	138	146	152	146	146	146	146	146
- alaikäiset/tukiasunnoissa	79	82	79	82	82	82	82	82
- säilöönottoyksikössä	184	184	184	184	184	184	184	184
Tuottavuus								
Käyttöaste (vähintään %)	86	90	90	91	91	92	92	92

** Huomioitu lisäyksenä toisen säilöönottoyksikön perustamis- ja ylläpitokustannukset ja vähennyksenä 1 400 000 euron siirto momentille 26.40.03

7.10 Vastaanottokeskukset – henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Valtion vastaanottokeskukset

Vastaanottokeskusten henkilöstön ammattitaitoa kehitetään ja työssä jaksamista tuetaan. Vastaanottokeskuksille kehitetty yhteinen henkilöstöbarometrikysely toteutetaan vuosittain. Sen avulla seurataan mm. henkilöstön työtyytyväisyyttä.

Maahanmuuttovirasto koordinoi sekä toteuttaa henkilöstön koulutusta ja järjestää vuosittain henkilöstölle ammattiryhmittäin toteutettavia työkokouksia.

Vastaanoton käytännön ohjauksen tehtävien siirryttyä Maahanmuuttovirastolle valmistaudutaan valtion vastaanottokeskusten palkkausjärjestelmien neuvotteluviranomaisen tehtävien siirtymiseen virastolle. Valtion vastaanottokeskusten henkilöstön palkkausta kehitetään pyrkimällä saamaan se Maahanmuuttoviraston yhtenäisen palkkausjärjestelmän piiriin. Maahanmuuttovirasto seuraa kuntien ja järjestöjen ylläpitämien vastaanottokeskusten henkilöstön palkkauksen kehittymistä tavoitteena yhdenmukaistaa henkilöstön palkkaus ylläpitäjätahosta riippumatta.

Henkilöstön työturvallisuuteen liittyen vastaanottokeskukset ohjeistetaan yhdenmukaisesti laatimaan ja päivittämään pelastussuunnitelmansa.

Henkiset voimavarat	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Valtion vastaanottokeskukset								
Henkilötyövuodet (enintään) ²⁷	57	102,9	130	130	103	103	103	103
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	-	3,5	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	6,8	8,9	8	7	6	6	6	5

7.11 Elinkeino, Liikenne ja Ympäristökeskusten (ELY) maahanmuuton tehtäväalue – strategiset ja toiminnalliset tavoitteet

ELY -keskukset ovat usean eri ministeriön hallinnonalojen tehtäviä hoitavia monitoimialaisia valtion aluehallinnon viranomaisia. Sisäasiainministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön jaetulla tehtäväalueella ELY-keskukset vastaavat maahanmuuttoa, kotouttamista ja hyviä etnisiä suhteita koskevista tehtävistä alueilla.

ELY -keskusten yleishallinnollinen ohjaus kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle. ELY:t kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle kuten ministeriöiden välisestä toimialajaosta säädetään valtioneuvostosta annetussa laissa (175/2003) ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston ohjesäännössä.

ELY -keskusten strateginen suunnittelu ja ohjaus tapahtuvat eri ministeriöiden yhteistyönä. ELY:jen toimintaa koskevien yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi sekä alueiden näkemysten huomioonottamiseksi laaditaan ELY -keskuksille niiden toiminnan yleistä suunnittelua, ohjausta ja järjestämistä varten yhteinen strategia-asiakirja ja jokaiselle keskukselle erilliset strategiset tulostavoiteasiakirjat. Strategia-asiakirja ja strategiset tulostavoiteasiakirjat laaditaan hallituksen toimikaudeksi ja niiden sisältö tarkistetaan tarvittaessa vuosittain.

ELY -keskusten toiminnallinen ohjaus on operatiivista toimintaa koskevaa ohjausta, josta vastaa toimialoittain kukin asianomainen ministeriö. Toiminnallinen ohjaus on tehtävien ja toimintojen hoitamista sekä palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevaa sektorikohtaista ohjausta.

Osallistutaan maahanmuuton osalta ELY -keskusten kehittämiseen suunnittelukaudella.

Aikuisten maahanmuuttajien työllistymisen näkökulmasta keskeinen väline on kotoutumiskoulutus. Työ- ja elinkeinoministeriö hallinnoi osana työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen määrärahoja myös kotoutumiskoulutuksen osalta. Työ- ja elinkeinoministeriö ja sisäasiainministeriö neuvottelevat kotoutumiskoulutuksen määrärahaaosta. Vuosittain ELY-keskusten esitykset määrärahatarpeesta ovat ylittäneet jaettavissa olevan määrärahatason.

Keskeiset toiminnalliset tavoitteet vuonna 2011

1. Alueellinen maahanmuuttotyö

- Yhteistyön koordinointi ja kehittäminen ELY-keskusten sisällä, laajennetulla toimialueella ELY-keskusten välillä ja eri toimijoiden kanssa sekä maahanmuuttoasioiden kytkentä ELY-keskusten prosesseihin.
- Kotouttamisen, kotoutumisen ja etnisten suhteiden seurannan ja arvioinnin kannalta tarpeellisten indikaattoreiden kehittäminen alue- ja paikallistason näkökulmasta.

2. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen

- Kotouttamislain muutosten edellyttämät ohjaus-, neuvonta- ja koulutus-tarpeet sekä muut lain toimeenpanoon liittyvät tehtävät.
- Aiesopimuksen (Uusimaa) resurssien kohdentaminen sekä vastuu toimeenpanon edistymisraportin seurantatietojen kokoamisesta.
- Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämisen pilottiohjelman toimeenpano siltä osin, kun vuonna 2010 myönnettyjen määrärahojen toimeenpanoa on jäljellä. Loppuraporttien laatiminen päättyvien pilottihankkeiden osalta.
- Maahanmuuttajanuorten huomioiminen kaikissa nuorille suunnatuissa palveluissa, toimenpiteissä ja hankkeissa. Mahdollisuus positiiviseen erityiskohteluun on tunnistettava.
- Alueelliset Etnisten suhteiden neuvottelukuntien toimintasuunnitelma vuodelle 2011 ja loppuraportti toiminnasta 2008–2011. Kevään 2011 aikana alueellisten Etnisten suhteiden neuvottelukuntien jäsenvalinnat syksyllä 2011 alkavalle toimikaudelle.

3. Pakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntiin osoittaminen

- Alueellisen kuntiin osoittamisen strategian laadinta ja toimeenpano.
- Kiintiöpakolaisten vastaanoton priorisointi ja kuntapaikkojen turvaaminen ensisijaisesti kiintiöpakolaisille ml. hätätapauksille. Määrälliset kuntapaikkatavoitteet maahanmuuttoyksiköiden laajennetuilla toimialueilla.

4. Työvoiman maahanmuutto

- Valmistautuminen ja verkostoituminen työvoiman maahanmuuton kehittämiseksi ja tilannekuvan saamiseksi. Alueellisen yhteistyörakenteen luominen ensisijaisesti jonkin olemassa olevan yhteistyöfoorumin sisälle. Yhteistyörakenteen tehtäviin kuuluisivat mm. alueen työvoiman saatavuuteen, ennakkointiin ja ulkomaisen työvoiman tarpeisiin liittyvät kysymykset.

Strategiset tavoitteet vuosille 2010–2011

ELYlle valmistellaan strategia-asiakirja ja strategiset tulostavoitteet hallituskausittain ohjaavien ministeriöiden yhteistyönä. Strategia-asiakirjan ja tähän perustuvien strategisten tulossopimusten keskeiset maahanmuuton tehtäväalueen tavoitteet vuosina 2010–2011 ovat seuraavat:

Maahanmuuttajien pääsyä työmarkkinoille nopeutetaan:

- Kehittämällä alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa
- Kehittämällä kieli- ja ammatillista koulutusta sekä ammatillista täydennyskoulutusta
- Hankkimalla riittävästi pätevyitysmiskoulutusta korkeasti koulutetuille, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammattilaisille
- Kehittämällä työelämälähtöisiä kotouttamispalveluja.

Kotouttamisen ohjauksen ja seurannan vahvistaminen:

- Kehitetään TE-toimistojen ohjausta ja maahanmuuttoasioiden valtavirtaistamista TE-toimistoissa.
- Kehitetään alueellista yhteistyötä eri toimijoiden välillä (TE-toimistot, kunnat, järjestöt).
- Edistetään TE-toimistojen henkilöstön osaamista maahanmuuttoasioissa henkilöstökoulutuksella.
- Seurataan kotouttamista, kotoutumista ja hyviä etnisiä suhteita alueella.

Maahanmuuttajille tarjottavien palvelujen vahvistaminen erityisesti suurissa kaupungeissa:

- Alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa kehitetään luomalla yhteisiä palveluketjuja valtion ja kuntien toimenpiteissä.
- Maahanmuuttajien kotoutumista edistetään maahanmuuttajatiimeillä asuinalueilla ja seuduilla vahvistamalla vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä.
- Kuntia tuetaan ja neuvotaan paikallistason kotouttamisohjelmien laadinnassa kotouttamistyön tehostamiseksi.

Pakolaisten ja luvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntiin sijoittaminen:

- Kuntien kanssa neuvoteltujen kuntapaikkojen määrä vastaa kuntaan sijoittamista tarvitsevien henkilöiden määrää.
- Alueilta luodaan yhteistyösuhteet Maahanmuuttovirastoon.

Työvoiman maahanmuuttoa kehitetään:

- Kehitetään opastusjärjestelmä, jonka tarkoituksena on edistää ulkomaalaisten selviytymistä työelämässä ja yhteiskunnassa.
- Kannustetaan Suomessa korkea-asteella opiskelleita ja valmistuneita muiden maiden kansalaisia jäämään Suomeen töihin.

Edistetään etnistä yhdenvertaisuutta ja hyviä etnisiä suhteita:

- Turvaamalla alueellisten etnisten suhteiden neuvottelukuntien toiminta
- Kehittämällä maahanmuuttajien ja heitä edustavien järjestöjen osallisuutta
- Edistämällä ja tukemalla yhdenvertaisuussuunnittelua.

Resurssit ELYjen maahanmuuttotehtävien hoitoon:

Määrärahat:

ELYjen maahanmuuttotehtävien toteutukseen kohdennettavat määrärahat on valtion talousarviossa budjetoitu työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan, joten toiminnan taloudellisuuden, tehokkuuden ja tuloksellisuuden seuranta ja ohjaus määrärahojen käytön osalta ne ovat työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

SM:n hallinnonalan pääluokkaan on budjetoitu valtion kunnille maksamat korvaukset pakolaisten kuntiin sijoittamisesta. Kyseiset määrärahat jaetaan sisäministeriöstä ELYihin, jotka maksavat korvaukset kunnille.

Henkilötyövuodet:

Maahanmuuttotehtävien hoitoon kohdennetaan riittävät henkilöstöresurssit ELY -keskuksissa. Tämä sisältää maahanmuuttopäällikön ja muun henkilökunnan sekä mm. maahanmuuttoyhdyshenkilöt niissä ELYissä, joissa ei ole maahanmuuttotehtäväalueen päätoimipaikkaa.

8 Siviilikriisinhallinta

8.1 Siviilikriisinhallinta - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Toiminnan painopisteet

Jatketaan siviilikriisinhallinnan kansallisen strategian toimeenpanoa yhteistyössä ulkoasiainhallinnon ja muiden toimintaan kytkeytyvien hallinnonalojen kanssa huomioiden turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon ja kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan strategian linjaukset. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksien laadullinen ja määrällinen taso pidetään tasolla, joka vastaa Suomen sitoumuksia kansainvälisessä kriisinhallinnassa.

Suomi osallistuu vahvasti EU:n siviilikriisinhallintatoiminnan kehitystyöhön ja pyrkii omalta osaltaan kehittämään sekä siviilikriisinhallinnan konseptuaalista toimintaa että operatiivista valmiutta vastata kansainvälisiin kriisinhallinnan haasteisiin.

Kotimaan valmiuksien kehittämiseen tarvittavaa määrärahaa nostetaan vastaamaan valtioneuvoston hyväksymiä linjauksia, pyrkimyksenä myös selkeästi nykyistä parempi tasapaino sotilaalliseen ja siviilikriisinhallintaan osoitettavien taloudellisten voimavarojen välillä.

Lainsäädäntöhankkeet

Siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain tarkistaminen (mahd.)

9 Yhteinen konsernihallinto - yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja toiminnallinen tuloksellisuus

9.1 Keskeiset toimenpiteet

- Varmistetaan ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö toteuttamalla hyvää työnantaja- ja henkilöstöpolitiikkaa. Painotetaan erityisesti sisäasiainhallinnonalan strategian tavoitteita ja toimenpiteitä, korostetaan onnistuneita rekrytointeja ja opiskelijavalintoja sekä osaavan henkilöstön pysyvyyttä, sitoutumista ja jaksamista. Työhyvinvoinnin myönteisen kehittymisen varmistamiseksi tehdään oikein ja vaikuttavasti oikeita asioita huolehtien ennakkollisesti työterveyshuollon ja mahdollisten muiden tahojen kanssa, että työn määrällinen ja laadullinen kuormittavuus on oikealla tasolla.
- Tietohallinnon konserniohjausta sekä tietohallinnon ohjausryhmän (TIHRY) toimintaa kehitetään vastaamaan toimintaympäristön muutosta ja keskitetyn ICT-ohjauksen uusia tarpeita. Tietohallinto ohjaa hallinnonalan ICT-hankkeita tulevan tietohallintolain velvoitteiden mukaisesti. Sisäasiainministeriön hallinnonalalle luodaan yhtenäinen toiminta-, tieto- ja palveluarkkitehtuuri sekä hankehallintatyökaluun pohjautuva ennakkollinen hankesuunnittelu, joihin pohjautuen hallinnonalan ICT-kokonaisuutta ohjataan.
- Sisäasiainministeriön hallinnonalan toimialojen ja virastojen tulee valmistautua ottamaan käyttöön KIEKU talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä vuosien 2011 - 2013 aikana. KIEKU-tietojärjestelmän ja valtionhallinnon yhteisen toimintamallin käyttöönotto edellyttää talous- ja henkilöstöhallinnon sekä osaamisen hallinnan prosessien kehittämistä, toimialan ja viraston sisäisen laskennan kehittämistä sekä käyttöönottovaiheen riittävää resursointia. Tarkempi toimiala- ja virastokohtainen käyttöönottoaikataulu päätetään viimeistään alkuvuonna 2011.
- Hallinnon tietotekniikkakeskuksen (HALTIK) ohjausta kehitetään muun muassa yhteen sovittamalla HALTIKin tulosohtaus ja toimialojen asiakasohjaus. HALTIKin toimintaa kehitetään vuonna 2011 vahvistetun HALTIKin strategian ja sen linjausten perusteella. HALTIKin toiminta painottuu turvallisuuskriittisten tietojärjestelmien ylläpitoon ja kehittämistoimien turvaamiseen sekä asiantuntijatukeen. Näiden osalta HALTIK panostaa merkittävästi osaamisen kehittämiseen. Kumppanoitumista Valtion IT-palvelukeskuksen kanssa vahvistetaan. Suunnittelukaudella erityisinä painopisteinä HALTIKin toiminnassa ovat tuottavuuden ja kustannustehokkuuden kasvattaminen.

- Turvallisuusverkon infrastruktuurin sekä runko- ja peruspalveluiden valmistuminen vuoden 2012 kuluessa mahdollistaa yhteiskunnan turvallisuudesta vastaavien viranomaisten viestinnän jatkuvuuden myös normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusolojen ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian mukaisten erityistilanteiden aikana. Turvallisuusverkon palveluiden valmistuttua jatketaan hallinnonalojen yhteistyöllä yhteisten tietojärjestelmäpalveluiden rakentamista. HALTIKin rooli TUVE-palveluiden tuottamisessa selvitetään vuonna 2011 osana TUVE-hankkeen käynnistämää organisaatiomalliselvitystä.
- Ministeriön ja hallinnonalan tietoturvallisuutta kehitetään hyväksytyn tietoturvasuunnitelman mukaisesti painopistealueina järjestelmien käytettävyys, tietojen oikeellisuus, henkilöstön tietoturvalmiudet sekä puutteiden seuranta ja raportointi. Vuoden 2011 loppuun mennessä laaditaan uuden tietoturvallisuusasetuksen ja valtiovarainministeriön antamien varautumisohjeiden vaatimusten täyttämiseksi hallinnonalaan koskeva toteuttamissuunnitelma vuosille 2012–2015.
- Hallinnonalan yhteistä palvelutarjontaa (mm. tietohallinto-, talous- ja henkilöstöhallinto sekä puhepalvelut) kehitetään uudistamalla palveluprosesseja. Toimintaa selvitetään ja mahdollisuuksien mukaan laajennetaan uusille toiminta-alueille.
- Hallinnolliset ja tukipalveluluonteiset prosessit hoidetaan nykysuuntauksen mukaisesti mahdollisimman laajasti keskittäen viraston sisäisesti tai palvelukeskuksissa yhtenäisten ja tehokkaiden toimintatapojen varmistamiseksi. Hallinnonalan keskeiset talous- ja henkilöstöhallinnon prosessit uudistuvat osana KIEKU-hanketta.
- Ministeriön ja hallinnonalan ulkoisille käyttäjille suunnatut merkittävimmät palvelut sähköistetään vuoden 2012 loppuun mennessä tukeutuen muun muassa kehitettäviin valtion yhteisiin sähköisen asioinnin ratkaisuihin. Sisäasiainhallinnon alalla luodaan uusia osallistumismahdollisuuksia kansalaisille ja sidosryhmille, sekä otetaan turvallisuusviranomaisten virtuaalinen läsnäolo osaksi ministeriön toimintatapaa. Tuotetaan sisäasiainhallinnolle virtuaalinen ympäristö.
- Sähköinen asian- ja dokumenttienhallintajärjestelmä (ASDO) otetaan kokonaisuudessaan käyttöön kaikissa hallinnonalan virastoissa. Järjestelmää jatkokehitetään käyttäjäpalautteen perusteella (mm. käytettävyys) sekä toteutetaan järjestelmän migraatio vuonna 2011.
- Toteutetaan ministeriön johdolla itsearviointiin pohjautuva CAF-arviointi kaikissa sisäasiainministeriön hallinnonalan virastoissa vuosina 2008–2013 vuonna 2008 vahvistetun ja sittemmin tarkennetun aikataulusuunnitelman pohjalta. Menetelmällä tuetaan ministeriötä ja virastoja yhdessä hahmottamaan tärkeimpiä toiminnan kehittämiskohteita.

- Vuonna 2010 tehdyn päätöksen mukaisesti jatketaan hallinnonalan johtamissopimusten porrasteista käyttöönottoa siten, että johtamissopimukset ovat käytössä vuoteen 2013 mennessä. Tällä menetelmällä vahvistetaan ministeriön strategista pidemmän aikavälin johtamista toimialojen ja virastojen suuntaan.
- Tilha -tilaustenhallintajärjestelmä otetaan käyttöön kaikissa hallinnonalan virastoissa vuoden 2011 aikana. Ensimmäinen käyttöönotto toteutetaan sisäasiainministeriössä.
- Sisäasiainministeriön ja hallinnonalan yhteinen julkaisujärjestelmä JUPO toteutetaan ja otetaan käyttöön vuosien 2011–2012 aikana koko hallinnonalalla. Testausten jälkeen uuden järjestelmän intranetosa otetaan käyttöön sisäasiainministeriössä, Rajavartiolaitoksessa ja HALTIKissa intranetsivustojen osalta vuoden 2011 alkupuolella. Jokainen toimiala tekee oman käyttöönottosuunnitelman yhteistyössä sisäasiainministeriön, HALTIKin ja järjestelmätoimittajan kanssa. Lisäksi jokainen toimiala asettaa oman käyttöönottohankkeen sekä vastaa sen toteuttamisesta ja resursoinnista. Kevään ja kesän 2011 aikana toteutetaan järjestelmän internet-sivustot sisäasiainministeriön, pelastustoimen, Maahanmuuttoviraston, Hätäkeskuslaitoksen ja HALTIKin osalta. Uuden järjestelmän käyttöönotto jatkuu hallinnonalalla vuoteen 2012 saakka. Ns. JUPO -hanke päättyy 30.6.2012.

Yhteisen julkaisujärjestelmän omistaa sisäministeriö. HALTIK vastaa intranetpalveluiden käyttöpalveluista ja muihin verkkopalveluihin liittyvien käyttöpalveluiden ulkoistamisesta. Järjestelmän lopullinen ylläpito-, hallinto- ja kehittämissmalli suunnitellaan vuoden 2011 aikana.

- SOLID -rahastojen toiminnan painopisteenä on rahastojen mahdollisimman tehokas hyödyntäminen kansallisesti kaikilla rahastojen toimialoilla. Rahoitusmahdollisuuksista tiedotetaan mahdollisimman kattavasti, jotta kaikki potentiaaliset tahot saavat tasapuolisesti tietoa rahoituksen hakemisesta. Rahastojen ohjelmia toimeenpannaan tehokkaasti. Rahastojen ohjelmien ja tuettavien toimien avulla pyritään vastaamaan rahastojen toimialalla oleviin haasteisiin ja täydentämään toimintoja. Rahastoprosessit kytketään mahdollisimman tiiviisti ministeriön budjetti- ja kehysprosessiin.

Varmistetaan mahdollisuudet hyödyntää muita oikeus- ja sisäasioiden rahastoja ja muuta ulkoista rahoitusta sekä osallistutaan aktiivisesti EU:n uuden vuonna 2014 alkavan rahoituskauden valmisteluihin. Varaudutaan OSA-rahastojen soveltamisalan laajenemiseen.

- Laillisuusvalvonnan ja yhdenvertaisuuden edistämisen osuus Varmistetaan perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen hallinnonalan toiminnassa sekä edistetään erityisesti eri väestöryhmien myönteistä vuorovaikutusta, syrjimättömyyttä, yhdenvertaisuutta ja monimuotoisuuden hyväksymistä.

Perus- ja ihmisoikeuksien ennakkollisen ja jälkikäteisen valvonnan kehittämisessä ovat tavoitteina perus- ja ihmisoikeuksien, kansanvaltaisuuden ja yhdenvertaisuuden, oikeusvaltioperiaatteen sekä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon edistäminen ja turvaaminen. Ministeriön ja sen hallinnonalan suunnitelmallinen laillisuusvalvonta toteutetaan vahvistettujen vaatimusten mukaisesti.

Kansalaisten, järjestöjen ja yhteisöjen monipuolinen ja laaja osallistuminen ja kuuleminen ovat osa hyvää hallintoa koko ministeriön hallinnonalalla. Virastot laativat osallisuuden edistämistä koskevat linjaukset.

Yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden tunnusluvut

Yhdenvertaisuus- ja syrjimättömyystyön tunnusluvut	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS-kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Yhdenvertaisuussuunnittelu kunnissa								
Yhdenvertaisuussuunnitelmien lukumäärä	170	170	250	270	290	310	330	340
Syrjintätiedon kerääminen								
Syrjinnän vuosiraportit	1	1	1	1	1	2	1	1
Erillistutkimukset	2	3	4	2	2	2	2	2
Koulutustilaisuudet								
Yhdenvertaisuustyöpajat	22	13	22	8	8	8	8	8
Seminaarit	5	5	5	5	5	5	5	5
Julkistamis- ja tiedotustilaisuudet	2	3	2	2	2	2	2	2

- *Säädösvalmistelu*

Ministeriön säädösvalmistelussa toteutetaan valtioneuvostotason säädöspoliittisia linjauksia.

Säädösvalmistelun suunnitelmallisuutta tehostetaan. Hankkeiden aikataulut ja henkilöresurssit mitoitetaan siten, että hankkeet voidaan toteuttaa hyvän säädösvalmistelun periaatteita noudattaen. Hankkeiden aikataulussa pysymistä seurataan säännönmukaisesti. Kansalaisten, kansalaisjärjestöjen ja muiden sidosryhmien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia parannetaan. Lainsäädäntöä valmisteltaessa varmistutaan siitä, että säännökset täyttävät yhdenvertaisuudelle ja tasa-arvolle asetettavat vaatimukset.

Ministeriön oikeusyksikkö ylläpitää yhteistyössä osastojen kanssa ministeriön lainsäädäntösuunnitelmaa, johon sisältyy tietoja säädöshankkeiden keskeisestä sisällöstä, aikatauluista, resursseista ja säädösvalmistelullisista kysymyksistä (mm. hankkeen organisointia, viestintää, kuulemista sekä vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointia koskevat suunnitelmat).

9.2 Hallinnonalan tietotekniikkakeskus (HALTIK)

HALTIK:n toimintaa kehitetään vuonna 2010 hyväksytyn HALTIK:n strategian ja sen linjausten perusteella. HALTIK:n asiakkaiden ICT-tarpeiden painopiste siirtyy yhä enemmän operatiivisten järjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon. HALTIK kehittää toimintaansa palvelukeskukseksi vastaamaan asiakkaidensa kasvavia tarpeita ja toimintaympäristön muutoksia. Keskeisenä lähtökohtana tässä toiminnassa on mm. kustannustehokkuuden ja rakenteen kehittäminen sekä osaamisen laaja-alainen kehittäminen. Osaamisen kehittämisessä panostetaan erityisesti painopistealueisiin liittyvän osaamisen kehittämiseen. HALTIK:n palvelutuotanto painottuu turvallisuuskriittisten tietojärjestelmien ylläpitoon ja kehittämis-toimien turvaamiseen sekä asiantuntijatukeen. Näiltä osin viraston toiminnassa vaaditaan poikkeuksellisen korkeaa ICT-osaamista.

Suunnittelukaudella HALTIK:n palvelutuotanto ja elinkaarihallinta sekä kehittäminen perustuvat tulevaan sisäasiainministeriön hallinnonalan yhteiseen tietotekniseen arkkitehtuuriin. HALTIK vahvistaa kumppanoitumista Valtion IT-palvelukeskuksen kanssa.

Edellä kuvatuin tavoin HALTIK:n keskeisenä tavoitteena on toiminnan tuottavuuden ja tehokkuuden kasvattaminen. HALTIK tuottaa palvelut kustannustehokkaasti ja kilpailukykyisesti palveluille asetettujen toimintakriittisyys- ja käytettävyyksvaatimusten mukaisesti. HALTIK:n tuottamia yhteisiä keskeisimpiä ICT -palveluita käyttävät kaikki sisäasiainministeriön toimialat ja hallinnonalan virastot ja laitokset.

Lisäksi mm. sisäistä toimintaa kehittämällä huolehditaan, että HALTIK:ssa on ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö, jonka työhyvinvointi on hyvällä tasolla.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

		Arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Suoritteet							
Tietoliikennepalveluissa päätetyt palvelupyynnöt (kpl)*)	7 998	9 351	10 006	10 606	11 136	11 582	11 929
Käyttöpalveluissa päätetyt palvelupyynnöt (kpl)*)	2 354	2 653	2 838	3 009	3 159	3 285	3 384
Järjestelmien ylläpitopalveluissa päätetyt palvelupyynnöt (kpl)*)	10 020	10 408	11 136	11 804	12 395	12 890	13 277
Työasemapalveluissa päätetyt palvelupyynnöt (kpl)*)	50 649	57 001	60 991	64 650	67 883	70 598	72 716
Viestintäpalveluissa päätetyt palvelupyynnöt (kpl)*)	18 559	22 557	24 136	25 584	26 863	27 937	28 776
Service Deskissä 1-tasolla päätetyt palvelupyynnöt (kpl)	36 012	37 852	40 501	42 931	45 078	46 881	48 287
Yhteyspalveluissa käsitellyt puhelut (1000 kpl) **)	-	1 594	2 070	2 070	2 070	1 650	1 650
Taloudellisuus							
HALTIKin päätetyn palvelupyynnön kustannus (€)	259	272	265	251	239	230	223
Yhteyspalvelut: käsitellyn puhelun kustannus (€) **)	0,97	1,12	1,14	1,16	1,20	1,22	1,22
Tuottavuus							
Henkilötyövuosi-kohtaiset päätetyt palvelupyynnöt (kpl/htv)	483	498	534	570	608	644	678
Yhteyspalvelut: henkilötyövuosikohtaiset käsitellyt puhelut (kpl/htv) **)	-	63 760	64 000	64 000	64 000	64 000	64 000

Palveluille kohdistettu työ suhteessa HALTI-Kin kokonaistyöhön (%)	-	75,9	76,5	77,0	77,5	78,0	78,5
Palvelukyky ja laatu							
Asiakastyytyväisyys: ”Miten tyytyväinen olette HALTIKin toimintaan?”***)	2,68	2,78	2,9	3,0	3,05	3,1	3,2
HelpDesk: I-tasolla päätetyt palvelupyynnöt suhteessa kaikkiin palvelupyyntöihin (%)	28,7	27,1	29,0	30,0	31,0	32,0	33,0
Aluepalvelu: Keskitetyt päätetyt palvelupyynnöt suhteessa kaikkiin aluepalvelun päättämiin palvelupyyntöihin (%)	15,7	36,5	37,0	37,5	38,0	38,5	39,0

*) Palvelupyyntöjen nousu johtuu hallinnonalalla käyttöönotettavien isojen järjestelmäkokonaisuuksien käyttöönotosta (Win 7, TUVE, VITJA, TOTI)

**) Yhteyspalvelut on tullut osaksi HALTIKia 1.1.2010

***) Asiakastyytyväisyyskyselyn kohderyhmä on osin muuttunut

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen / HALTIK

Henkiset voimavarat	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Henkilötyövuodet	269	317	382**	382	380	376	371	365
Kokonaistyövoimakustannukset (% palkkasummasta)	127,4	125,2	126	126	126	126	126	126
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	3,0	2,9	3,2	3,4	3,5	3,6	3,7	3,7
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	10,1	11,7	10,3	10,0	9,5	9,0	8,5	8,5
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus	3,8	1,6	3	3	3	3	3	3
Henkilöstön keski-ikä	42	42,5	43	44	45	45	46	46
Koulutustasoindeksi	5,1	5,2	5,1	5,1	5,2	5,2	5,2	5,2
Sukupuolijakauma N/M	31/69	30/70	36/64	36/64	36/64	36/64	36/64	36/64

9.3 Sisäasiainministeriö: henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Sisäasiainministeriössä tavoitteena on, että henkilöstövoimavarojen johtaminen on ammattimaista, ennakkollista ja että kunkin toimintayksikön henkilöstö vastaa sekä määrältään että laadultaan yksikön toiminnallisia tarpeita.

Parhaillaan toteutumassa olevan poikkeuksellisen suureen eläköitymiseen ja siitä aiheutuvaan henkilöstön vähenemiseen ja vaihtuvuuteen varaudutaan erityisesti toimintaprosessien jatkuvalla kehittämisellä, osaamisenhallinnan, henkilökierron, rekrytoinnin sekä esimiestyön ja perehdyttämisen kehittämisen avulla. Hallinnollis- ja tukipalveluluonteiset prosessit hoidetaan mahdollisimman laajasti keskitetysti viraston sisäisesti tai palvelukeskuksissa yhtenäisten ja tehokkaiden toimintatapojen varmistamiseksi. Edellä mainittuun varaudutaan myös hallinnonalan strategisen henkilöstösuunnitelman pohjalta laadittavaksi edellytettyjä henkilöstösuunnitelmia hyödyntämällä ja ajantasaistamalla. Kyseisillä toimenpiteillä pyritään turvaamaan tehtävien laadukas toteuttaminen jatkossakin, koska lähtökohtana on henkilöstömäärän hallittu pieneneminen mm. tuottavuuden kasvun pohjalta.

Henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen painopistealueet suunnittelukaudella ovat seuraavat:

- Sisäasiainministeriön uudistetun henkilöstöstrategian toteuttaminen
- Osaamisen varmistaminen henkilöstömäärän vähenemisen johdosta
- Henkilökiertojärjestelmän hyödyntäminen sisäasiainministeriön hallinnonalalla
- Työssäjaksamiseen ja työhyvinvointiin liittyen toimepiteiden edelleen kehittäminen painottuen ennakollisiin toimenpiteisiin
- Rekrytoinnin edelleen kehittäminen sisäasiainministeriössä ja sen hallinnonalalla painottaen mm. suunnitelmallisuutta ja tulevaisuuden osaamispainokohtia
- Henkisten voimavarojen hallinnan prosessien tehostaminen ja sähköistäminen (vrt. KIEKU).
- Esimiestoiminnan pitkäjänteinen kehittäminen
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö
- Osastojen ja erillisyksiköiden sisäisen henkilöstösuunnitelun kehittäminen
- Työnantajakuvaan kehittäminen

Henkiset voimavarat	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet				
Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Sisäasiainministeriö									
Henkilötyövuodet	364,4	375,2	274,2	266,5	256,9	253,3	249,8	246,3	
Kokonaistyövoimakustannukset (% palkkasummasta)	127,0	125,0	127,5	128,0	128,0	128,0	128,0	128,0	
*Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	3,45	3,59	3,64	3,65	3,65	3,65	3,65	3,65	
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	12,2	10,8	8,2	8,0	7,8	7,8	7,8	7,8	
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus (% vakituisista)	4,7	4,6	3,2	7,0	3,0	3,0	6,0	3,0	
Henkilöstön keski-ikä	46,5	46,1	46,3	46,0	45,9	45,9	45,8	45,8	
Koulutustasoindeksi	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,9	5,9	
Sukupuolijakauma N/M %	58/42	61/40	63/37	60/40	60/40	60/40	60/40	69/40	

10 Sisäasiainhallinnon menojen peruslaskelmat 2011 - 2014

Sisäasiainministeriön hallinnonalan menojen momenttikohtaiset peruslaskelmat on laadittu valtioneuvoston keväällä 2010 antaman kehyspäättöksen pohjalta ottaen huomioon sen jälkeen tehtyjen päätösten vaikutukset ja menojen tasoon vaikuttavien automaattisten tekijöiden muutokset.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan momenttikohtaiset kehys ehdotukset on toimitettu erikseen valtiovarainministeriöön ja niitä ei ole esitetty alla olevassa taulukossa, koska valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) mukaisesti osana talousarvioesityksen valmistelua laaditut ministeriöiden ja niiden alaisten virastojen ja laitosten kehys- ja talousarvioehdotukset tulevat julkisiksi siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään²⁸

	TAE 2011	S 2012	S 2013	S 2014	S 2015
26.01.01 Sisäasiainministeriö					
Kehys 30.3.2010	21 825	21 611	21 476	21 251	21 251
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
SADe-ohjelman toimenpiteet (-2 htv)		-100	-100	-100	-100
Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet		200	200	200	200
Palkkojen tarkistukset		199	199	199	199
Siirto momentille 26.40.01 (2 htv)		-125	-125	-125	-125
Muut muutokset					
Uusien tuottavuustoimenpiteiden vähennys					-90
Peruslaskelma		21 785	21 650	21 425	21 335
26.01.03 Hall.alan tietotekniikkakeskus					
Kehys 30.3.2010	271	100	100	100	100
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Palkkojen tarkistukset		171	171	171	171
Peruslaskelma		271	271	271	271
26.01.04 Vähemmistövaltuutetun ja Syrjäntälautakunnan toimintamenot					
Kehys 30.3.2010		0	0	0	0
Siirto momentilta 26.01.01		906	906	906	906
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Palkkojen tarkistukset		10	10	10	10
Peruslaskelma		916	916	916	916
26.01.20 Tietohallinnon yhteiset menot					
Kehys 30.3.2010	4 711	10 512	9 372	7 411	4 711
Peruslaskelma		10 512	9 372	7 411	4 711

26.01.21 SM:n hallinnonalan tuottavuusmääräraha					
Kehys 30.3.2010	426	2 567	5 862	9 146	11 205
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
SADe-ohjelman toimenpiteet (2 htv)		75	75	75	75
Peruslaskelma		2 642	5 937	9 221	11 280
26.01.22 EU:n osuus yht.vastuun ja maahanm.					
<i>(Kehyksen ulkopuolella)</i>					
Kehys 30.3.2010	10 540	13 990	18 603	18 603	
Peruslaskelma		13 990	18 603	18 603	18 603
26.01.23 Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet					
Kehys 30.3.2010		0	0	0	0
Siirto momentilta 26.01.01		1 690	1 690	1 690	1 690
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Palkkojen tarkistukset		5	5	5	5
Peruslaskelma		1 695	1 695	1 695	1 695
26.01.29 SM:n hall.alan alv-menot					
<i>(Kehyksen ulkopuolella)</i>					
Kehys 30.3.2010	53 500	53 500	53 500	53 500	53 500
Peruslaskelma		53 500	53 500	53 500	53 500
26.01.65 Jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille					
Kehys 30.3.2010	1 208	1 166	1 166	1 166	1 166
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
ICAO PKD sähköinen varmennepankki (TAET 2011)		26	26	26	26
Peruslaskelma		1 192	1 192	1 192	1 192

26.10.01 Poliisitoimi					
Kehys 30.3.2010	685 553	679 043	676 097	664 997	664 997
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Siirto momentilta 25.40.01 (6 htv)		229	229	229	229
Siirto momentilta 28.40.01 (3 htv)		70	70	70	70
Palkkojen tarkistukset		6 481	6 481	6 481	6 481
Osuus UMA:n ylläpidon menoista siirtona momentille 26.40.01		-265	-265	-265	-265
Venäläisten sotavankien hautojen hoidon siirto momentille 28.40.01		-30	-30	-30	-30
Siirto momentilta 22.02.01, kuljetuspalvelut (TAET 2011)		45	45	45	45
Siirto momentilta 28.40.01, työterveys ja ruokailu (TAET 2011)		50	50	50	50
Muut muutokset					
Uusien tuottavuustoimenpiteiden vähennys					-2 025
Peruslaskelma		685 623	682 677	671 577	669 552
26.10.20 Maastapoistamis- ja noutokulj.					
Kehys 30.3.2010	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Peruslaskelma		3 500	3 500	3 500	3 500
26.20.01 RVL:n toimintamenot					
Kehys 30.3.2010	220 571	219 235	217 572	213 737	213 737
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Palkkojen tarkistukset		1 743	1 743	1 743	1 743
Osuus UMA:n ylläpidon menoista siirtona momentille 26.40.01		-420	-420	-420	-420
Muut muutokset					
Uusien tuottavuustoimenpiteiden vähennys					-135
Peruslaskelma		220 558	218 895	215 060	214 925
26.20.70 RVL:n ilma- ja vartioalushankinnat					
Kehys 30.3.2010	24 910	42 000	33 000	18 000	
Peruslaskelma		42 000	33 000	18 000	4 710

26.30.01 Pelastustoimen toimintamenot					
Kehys 30.3.2010	14 029	13 936	13 936	13 801	13 801
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Palkkojen tarkistukset		119	119	119	119
Tuottavuustoimet		-40	-40	-40	-40
Muut muutokset					
Uusien tuottavuustoimenpiteiden vähennys					-90
Peruslaskelma		14 015	14 015	13 880	13 790
26.30.02 Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot					
Kehys 30.3.2010	58 693	57 136	62 711	63 006	51 526
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Palkkojen tarkistukset		476	476	476	476
Muut muutokset					
Uusien tuottavuustoimenpiteiden vähennys					-405
Peruslaskelma		57 612	63 187	63 482	51 597
26.30.20 Pelastustoimen erityismenot					
Kehys 30.3.2010	3 406	3 406	3 406	3 406	3 406
Peruslaskelma		3 406	3 406	3 406	3 406
26.30.31 Pelastus, valtionosuudet					
Kehys 30.3.2010	3 510	3 510	3 510	3 510	3 510
Peruslaskelma		3 510	3 510	3 510	3 510
26.30.43 Turv.viranomaisten viestintäverkot					
Kehys 30.3.2010	7 100	8 100	8 100	8 100	8 100
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Hintatuen ja alijäämätuen vähennys		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Peruslaskelma		7 100	7 100	7 100	7 100

26.40.01 Maahanmuuttoviraston toim. menot					
Kehys 30.3.2010	18 643	14 490	14 085	13 680	13 680
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Palkkojen tarkistukset		163	163	163	163
Siirto momentilta 26.01.01 (2 htv)		125	125	125	125
UMA:n ylläpitomenot		1 000	1 000	1 000	1 000
Peruslaskelma		15 778	15 373	14 968	14 968
26.40.03 Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen					
Kehys 30.3.2010	1 281	861	861	861	861
Peruslaskelma		861	861	861	861
26.40.20 Paluumuuttajien muuttovalmennus					
Kehys 30.3.2010	876	376	376	376	376
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Valmennukseen osallistuvien lukumäärän kasvu		500	500	500	500
Peruslaskelma		876	876	876	876
26.40.30 Valtion korvaus kunnille					
Kehys 30.3.2010	100 066	109 098	111 322	111 322	111 322
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
7 -vuotta täyttäneiden laskennallisten korvausten korotus 10%:lla		1 850	1 880	1 880	1 880
Kiintiöpakolaisten korvausajan pidennys 4 vuoteen (1.9.2011 alkaen)		420	420	420	420
Peruslaskelma		111 368	113 622	113 622	113 622
26.40.63 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto					
Kehys 30.3.2010	86 317	86 681	86 681	86 681	86 681
Vuoden 2011 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Palkkojen tarkistukset		56	56	56	56
Peruslaskelma		86 737	86 737	86 737	86 737
YHTEENSÄ					
Kehys 30.3.2010		1 344 818	1 345 236	1 316 154	1 267 430
Peruslaskelma		1 359 447	1 359 895	1 330 813	1 302 657

11 Liitteet

11.1 Sisäasiainministeriön hallinnonalan tulot

	TA 2011	S 2012	S 2013	S 2014	S 2015
12.26.98 EU:lta saatavat tulot yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan					
Pakolaisrahasto		1 486	1 788	1 788	1 788
Ulkorajarahasto		9 750	13 727	13 727	13 727
Kotouttamisrahasto		1 329	1 441	1 441	1 441
Paluurahasto		1 425	1 647	1 647	1 647
Arvio	13 101	13 990	18 603	18 603	18 603
12.26.99 SM:n hall.alan muut tulot					
Takavarikoitujen esineiden myyntitulot		50	50	50	50
Muut tulot		50	50	50	50
Arvio yhteensä	100	100	100	100	100

11.2 Valtuuksien käytöstä aiheutuva määrärahan tarve

Valtuudet ja niiden käytöstä aiheutuvat menot toiminta- ja taloussuunnitelmakaudella

Luvut miljoonina euroina

<i>I Aikaisemmin myönnettyistä (=vanhoista) valtuuksista aiheutuvat menot</i>	2012	2013	2014	2015	TTS-kausi yhteensä
— Avustusten myöntämisvaltuus (AVM)					0
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)					0
— Kehitys- ja lähialueyhteistyövaltuus (KYH)					0
— Korkotukilainavaltuus (KTU)					0
— Kuntien valtionapuihin liittyvä valtuus (VAP)					0
— Lainojen myöntämisvaltuus (LAI)					0
— Maa- ja vesirakentamisvaltuus (MRA)					0
— Osakkeiden ja osuuksien merkintävaltuus (OSM)					0
— Talonrakennusvaltuus (TRA)					0
— Tilausvaltuus (TIL)	20	12			32
— Muu valtuus (MUU)					0
Kohta I yhteensä	20	12	0	0	32
<i>II Talousarviovuonna myönnettävistä (=uusista) valtuuksista aiheutuvat menot</i>					
— Avustusten myöntämisvaltuus (AVM)					0
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)					0
— Kehitys- ja lähialueyhteistyövaltuus (KYH)					0
— Korkotukilainavaltuus (KTU)					0
— Kuntien valtionapuihin liittyvä valtuus (VAP)					0
— Lainojen myöntämisvaltuus (LAI)					0
— Maa- ja vesirakentamisvaltuus (MRA)					0
— Osakkeiden ja osuuksien merkintävaltuus (OSM)					0
— Talonrakennusvaltuus (TRA)					0
— Tilausvaltuus (TIL)	22	22	18		62
— Muu valtuus (MUU)					0
Kohta II yhteensä	22	22	18	0	62
<i>III Talousarviovuoden jälkeen (=TTS-kaudella) myönnettävistä valtuuksista aiheutuvat menot</i>					
— Avustusten myöntämisvaltuus (AVM)					0
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)					0
— Kehitys- ja lähialueyhteistyövaltuus (KYH)					0
— Korkotukilainavaltuus (KTU)					0
— Kuntien valtionapuihin liittyvä valtuus (VAP)					0
— Lainojen myöntämisvaltuus (LAI)					0
— Maa- ja vesirakentamisvaltuus (MRA)					0
— Osakkeiden ja osuuksien merkintävaltuus (OSM)					0
— Talonrakennusvaltuus (TRA)					0
— Tilausvaltuus (TIL)	3,5				3,5
— Muu valtuus (MUU)					0
Kohta III yhteensä	3,5	0	0	0	3,5
Kohdat I–III yhteensä	45,5	34	18	0	97,5

11.3 Palosuojelurahaston suunnitelmat

TOIMINTASUUNNITELMA 2011

Yleistä

Palosuojelurahastolain (306/2003) mukaan tulipalojen ehkäisyn ja pelastustoiminnan edistämiseksi on Suomessa olevasta palovakuutetusta kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta vuosittain suoritettava palosuojelumaksu. Palosuojelumaksun on velvollinen suorittamaan jokainen, joka harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa. Palosuojelumaksuista saadut varat tuloutetaan valtion talousarvion ulkopuolella olevaan Palosuojelurahastoon.

Palosuojelurahasto toimii sisäasiainministeriön hoidossa ja valvonnassa. Rahaston hallinnosta sekä talouden ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii rahaston hallitus. Nykyisen hallituksen toimikausi päättyy 28.2.2011. Sisäasiainministeriö nimeää rahastolle uuden hallituksen toimikaudeksi 1.3.2011–28.2.2014. Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja sekä seitsemän jäsentä, joilla jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Valtioneuvoston palosuojelurahastosta antaman asetuksen (625/2003) mukaan hallituksessa tulee olla edustaja sisäasiainministeriön pelastusosastolta, kuntien keskusjärjestön edustaja, vakuutusalan keskusjärjestön edustaja, pelastusalan järjestöjen edustaja sekä kolme muuta jäsentä.

Palosuojelurahastosta voidaan myöntää lain tarkoituksen toteuttamiseksi rahaston varojen ja vuosittaisen käyttösuunnitelman puitteissa yleis- tai erityisavustuksia. Myönnettäviin avustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001) ja rahasto toimii näissä avustuksissa valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena. Palosuojelurahasto toimii osana pelastustoimen kokonaisrahoitusjärjestelmää ja toiminta on sovitettu yhteen alueen pelastustoimen valtionavustuksesta annetun lain (1122/2003) kanssa siten, että avustuksia ei myönnetä samoihin kohteisiin. Tarkempia ohjeita avustuksista annetaan hakukirjeissä, hakulomakkeissa sekä rahaston avustusten yleisohjeessa (SM-2008-1180/Tu-394).

Toiminnan tavoitteet 2011

Palosuojelurahaston avustuksia kohdennettaessa otetaan huomioon pelastustoimen vuoden 2011 tulossuunnitelmassa ja vuosien 2012–2015 toiminta- ja taloussuunnitelmassa esitetyt keskeiset tavoitteet. Palosuojelurahasto tukee omalla toiminnallaan näiden tavoitteiden saavuttamista, erityisesti onnettomuuksien ehkäisyn, toimijoiden välisen yhteistyön sekä koulutus- ja tutkimustoiminnan osalta. Rahasto osallistuu myös pelastustoimen keskeisten suunnittelu- ja strategia-asiakirjojen uudistamistyöhön sekä alan järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön systematisointiin. Rahasto tukee palokuolemien vähentämistä, hyvän turvallisuuskulttuurin kehittämistä, turvallisuuden edistämiseen tähtäävien tietojen ja taitojen parantamista, turvallisuusviestinnän tehostamista, pelastustoimen palveluiden saatavuuden ja pelastusalan henkilöstön toimintakyvyn kehittämistä sekä alaa hyödyttävää tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

Palosuojelurahasto myöntää yleisavustusta pelastusalan järjestöjen toteuttamaan turvallisuusviestintään, koulutukseen, palokuntatoiminnan kehittämiseen sekä muuhun mahdolliseen toimintaan, joka edistää tulipalojen ehkäisyn ja pelastustoiminnan kehittämistä. Suunnitelma vuoden alussa siirrytään yleisavustuksen maksatuksessa tilityksiin perustuvaan pääosin jälkikäteen tapahtuvaan avustus-

maksatukseen. Uudistus on valmisteltu yhteistyössä avustusta saavien järjestöjen kanssa ja sen avulla pystytään järjestöjen taloutta seuraamaan paremmin.

Paloasemien rakentamiseen ja peruskorjaukseen tarkoitettujen erityisavustusten osalta tuetaan erityisesti sellaisia uusia asemia ja merkittäviä peruskorjauksia tai laajennuksia, joilla parannetaan pelastustoimen palvelujen saatavuutta, poistetaan paloasemaverkostossa olevia aukkoja tai korjataan työturvallisuudessa olevia puutteita. Avustusta voidaan myöntää myös harjoitusalueiden rakentamiseen pelastustoimen harjoitusaluestrategian ja rahaston sihteeristön vuonna 2010 toteuttaman harjoitusalueiden tarvekyselyn tulosten ja johtopäätösten pohjalta.

Pelastustoimen alueiden kalustohankintojen osalta avustetaan ensisijaisesti hankkeita, joilla parannetaan alueen palvelutasoa kokonaisuutena sekä henkilöstön työturvallisuutta. Rahasto tukee osana kalustohankintoja suunnitelmavuoden aikana pelastustoimen kenttäjohtamisjärjestelmän päätelaitteiden hankintaa johtamisvalmiuksien parantamiseksi.

Palosuojelurahasto myöntää avustuksia myös sopimuspalokuntien kalustohankkeisiin, paloasemien rakentamiseen sekä varustehankintoihin. Avustukset kohdennetaan pelastustoiminnan tai hälytysvalmiuden tehostamiseen, työturvallisuuden parantamiseen tai työterveyshaittojen poistamiseen. Sopimuspalokuntien pienavustusten uudistetut myöntöperusteet astuvat voimaan suunnitelmavuoden alussa.

Tutkimus- ja kehittämistoimintaan, turvallisuusviestintään sekä oppimateriaalin tuottamiseen suunnataan määrärahaa palosuojelurahastolain tarkoitus huomioon. Avustettavan toiminnan vaikuttavuutta ja hyödyllisyyttä arvioitaessa huomiotaan myös pelastustoimen tutkimusohjelman teemat ja erityisesti koko pelastustoimea hyödyttävät hankkeet.

Sisäinen hallinto ja talous

Palosuojelurahaston hallintomenojen osuus kaikista menoista on noin 3 prosenttia. Talouden suunnittelu ja seuranta ovat hyvällä tasolla aiempien vuosien kehitystyön seurauksena ja siksi hankkeiden alitoteutumisesta johtuva sitoumusten vapautuminen voidaan huomioida viivytyksettä. Raportoinnissa panostetaan vaikuttavuuden, tulosten ja tehokkuuden kuvaamiseen.

Rahaston viestintään ja tunnettuuteen panostetaan. Palosuojelurahasto jatkaa vuonna 2010 lanseerattujen viestintätuotteiden (mm. sähköiset uutiskirjeet) käyttöä. Lisäksi ajantasaiset, kattavat ja lukijaystävälliset internetsivut palvelevat hakijoita kaksikielisesti. Suunnitelmavuonna toteutetaan mm. alueellisella tiedotustilaisuuskiertue sekä asiakastytyväisyyskysely.

Ennakoiva rahoituslaskelma

Palosuojelurahaston ennakoivassa rahoituslaskelmassa ilmoitetut veronluontoiset tulot tarkoittavat palosuojelumaksuja. Henkilöstömenot ovat rahaston hallituksen palkkioita. Tavaroiden ja palvelujen ostomenoihin sisältyvät mm. rahaston sihteeristön palkat sekä Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen palvelusopimuksen mukaiset kustannukset.

Palosuojelumaksukertymä on pysynyt korkealla tasolla. Laskelmat maksukertymästä on tehty maltillisimpien ennusteiden perusteella. Rahasto jatkaa pääomansa hallittua pienentämistä. Suunnitelmavuoden kertymän oletetaan olevan 8,6 miljoonaa euroa ja rahoitustasoksi on vuosiksi 2011–2013 määriteltä laskelmas-

sa **9,5** miljoonaa euroa vuodessa. Talousarvion mukaan suunnitelmavuodelta jää noin **1,2** miljoonan euron alijäämä. Rahaston maksuvalmius säilyy tästä huolimatta erinomaisena.

11.4 Tietojärjestelmä- sekä perustietotekniikka- ja tietotekniset infrastruktuurihankkeet

Ministeriön tulee toimittaa osana toiminta- ja taloussuunnitelmaansa valtiovarainministeriölle tiedot hallinnonalan tietojärjestelmien (ml. perustietotekniikan ja tietoteknisen infrastruktuurin) kehittämiseen tai hankintaan liittyvistä hankkeista, joiden kokonaiskustannukset ovat suunnittelukaudella yli 1 miljoonaa euroa.

Oheisessa listassa on esitetty tietohallinnon yhteistyöryhmässä (TIHRY) käsitellyt ja hyväksytyt hallinnonalan yli miljoonan euron IT-hankkeet TTS-kaudelle 2012–2015. Oheinen listaus ei ole hankkeiden priorisointijärjestys.

1. Poliisiasia- ja toiminnanohjausjärjestelmän kokonaisuudistushanke - VITJA (POHA)
  2. Poliisin lupahallinnon TURVA-ASE-RABITA - järjestelmäkokonaisuuden uudistamishanke (POHA)
  3. Rajavartiolaitoksen toiminnallinen tietojärjestelmä (RVL)
  4. Automatisoidut rajatarkastuslinjastot (RVL)
  5. Maarajatekniikan kehittämishanke (RVL)
  6. Merirajatekniikan kehittämishanke (RVL)
  7. Ulkomaalaisvalvonnan tietojärjestelmä - ULKONET (RVL)
  8. Hätäkeskustietojärjestelmän kehityshanke - TOTI (HÄKE)
  9. Sisäasiainhallinnon yhteinen julkaisujärjestelmä (SM)
  10. Sisäasiainministeriön yhteiset tietojärjestelmäpalvelut - YPOR (SM)
- Hankkeet on toimitettu erillisessä liitteessä osana TTS- ja kehysaineistoa.

11.5 Hankintastrategiat sekä hankintojen toteuttamismenettelyt vuonna 2011

Sisäasiainhallinnon hankintatoimen periaatteet ja tavoitteet

Sisäasiainhallinnon hankintastrategia noudattaa vuonna 2009 uudistetun valtionhallinnon hankintastrategian linjauksia. Hankintastrategiassa ei ole vielä voitu ottaa huomioon niitä muutoksia, joita oikeussuojadirektiivin voimaansaattamisesta hankintalainsäädäntöön aiheutuu.

Hankintatoimen periaatteet

Hankintatoimi on ydintoiminnan välttämätön tukitoiminto, jonka tehtävänä on tarjota organisaatiolle oikeanlaatuiset tuotteet ja muut palvelut taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti siten, että organisaatiolla on tarvittavat edellytykset tulokselliseen toimintaan.

Hankintatoimessa on käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailuolosuhteet ja pyrittävä sisäasiainhallinnon kannalta kokonaistaloudellisesti edullisimpaan lopputulokseen. Hankinnoissa on, riippumatta hankinnan suuruudesta, noudatettava avoimuuden ja suhteellisuuden periaatteita. Ehdoikkaita ja tarjouksen tekijöitä on kohdeltava tasapuolisesti ja syrjimättömästi.

Laissa julkisista hankinnoista edellytetään, että hankintayksiköt pyrkivät järjestämään hankintatoimensa siten, että hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti ja suunnitelmallisesti sekä mahdollisimman tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina ympäristönäkökohdat huomioiden.

Perusedellytys hankintaan ryhtymiselle on, että hankittavan tavaran tai palvelun tarve on välttämätön ja että hankintaa varten on tarpeelliset varat tai talousarviossa myönnetty tilausvaltuus.

Tavoitteet

Hankintatoimen tavoitteena on edistää avointa ja taloudellista hankintaa ja siihen liittyvää logistiikkaa sekä lisätä hankintatoimen toteutuksen tuottavuutta koko sisäasiainhallinnossa.

Hankintatoimi tukee organisaation tulostavoitteiden saavuttamista tuottamalla oikeat tuotteet, oikealla hinnalla, oikeaan aikaan ja oikeaan paikkaan.

Hankintatoimen kehittämisen tavoitteena on tuotteiden ja palvelujen standardisoinnilla yhdenmukaistaa viranomaistoimintaa sekä myös supistaa tuotevalikoimaa optimoimalla tuotteiden ja toimittajien määrää.

Tavoitteena on kokonaiskustannusten alentaminen sekä tuotteiden taloudellinen ja tehokas hallinta koko elinkaaren ajan.

Hankintatoimessa pyritään yhteistyöhön valtionhallinnon muiden hankintayksiköiden ja valtion yhteishankintayksikön kanssa, jotta saavutettaisiin myös koko valtion kannalta taloudellinen ja tarkoituksenmukainen lopputulos. Hallinnonalan yhteiset ICT-hankinnat pyritään keskittämään Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIKIn hoidettaviksi. Jatkossa sisäasiainministeriön hallinnonalan tulee käyttää yhä enemmän Valtion IT-palvelukeskuksen (VIP) yhteisiä ICT-palveluita huomioiden kuitenkin turvallisuusviranomaisten erityistarpeet.

Hankintatoimen arvostusta ja ammattitaitoa kehitetään määrätietoisesti.

Vuosittain päätettävät strategiset toimintamallit

Sisäasiainhallinnon hankintastrategia muotoillaan vuosittain ja linjataan ministeriön vuotuisessa hankintojen toteuttamismenettelyssä, jossa määritetään keskeisiä linjauksia, mm:

- Yhteistoiminta ja yhteishankinnat toimialojen sekä ministeriöiden välillä sekä koko valtion yhteishankinnoissa
- Hallinnonalan alueellistetun toimintamallin huomioon ottaminen
- Mitä tehdään itse ja mitä ulkoistetaan
- Hankintatoimen kehittämistä koskevat tavoitteet ja niiden seuranta
- Hankintatarpeiden ja rahoituksen käsittelymenettely ja seuranta
- Hankintojen toteuttamisen organisoinnin vaihtoehtoja:
  - Valtion yhteishankintojen käyttäminen valtioneuvoston asetuksen ja valtiovarainministeriön päätöksen mukaisesti
  - Hankintojen kilpailuttaminen koko hallinnonalalle keskitetysti
  - Hankintojen kilpailuttaminen itse hankintayksiköissä.

Perusstrategiat hankintaluokittain

Tavarat ja palvelut on sisäasiainhallinnossa luokiteltu ABC-luokkiin niiden strategisen merkityksen, yhteensopivuusvaatimusten, volyymitekijäin tai massatavaraluonteen mukaan. Seuraavassa on esitetty perusstrategiat hankintaluokittain:

A-strategiat

A-hankinnoille on ominaista, että niillä on vaikutusta usealle toimialalle, hankinta on seurausta uudesta tai muuttuneesta toiminnasta tai hankinta edellyttää huomattavia B- tai C-hankintojen lisäystä tai muuttamista aiempaan nähden. A-hankinta on aina toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävä.

- A-hankinta liittyy usein toiminnan muutoksiin tai organisatiomuutoksiin (sisäasiainhallinnossa erityisesti valtion ja sisäasi-

ainhallinnon yhteisiin tietojärjestelmiin sopeutuminen, toimitilajärjestelyt)

- Sillä on vaikutuksia muihin hankintoihin, yleensä A-hankinta aiheuttaa joukon B- ja C-luokan hankintoja tai muita hankkeita
- Edellyttää pitkäjänteistä näkemystä ympäristön ja toiminnan kehittymisestä
- Edellyttää pitkäjänteistä hankinnan suunnittelua
- Eri osapuolten sitouttaminen, erityisesti johdon sitouttaminen
- Edellyttää monipuolista omaa asiantuntemusta: substanssiosaamista, kaupallista, taloudellista, juridista ja teknillistä asiantuntemusta
- Rahoitustavan valinta keskitetyn ja hajautetun välillä
- Vaatii panostusta tarjouskilpailuihin, sopimusneuvotteluihin
- Edellyttää projekti/tiimiorganisaation hyödyntämistä, yhteistyöpartnereiden käyttöä tai liittoutumista
- Edellyttää usein myös ulkopuolisten tukipalvelujen käyttöä
- Voidaan antaa toimeksiantona hoidettavaksi esim. Hansel Oy:lle, mutta se ei voi yleensä yhteishankintayksikkönä huolehtia hankinnasta.
- Hyödykkeen saatavuuden tai muun syyn johdosta hankintahinta nousee huomattavasti (esimerkiksi energia).

B-strategiat

B-hankintoja ovat tavanomaisesti saatavilla olevat tuotteet silloin, kun tuotteita, toimintaa ja menettelytapoja halutaan yhdenmukaistaa. Ne voivat myös olla hallinnonalan toiminnan vaatimia käyttöesineitä tai immateriaalisia oikeuksia, joilta vaaditaan toimintaan soveltuvuutta, saatavuutta tai muusta syystä nimike on toiminnalle tärkeä.

- B-tuotteilla yhdenmukaistetaan laitteistoja ja työmenetelmiä ja ohjataan koko hallinnonalan toimintaa yhteensopivaksi
- Käytetään keskitettyjä sopimuksia volyymietujen saavuttamiseksi
- Edellyttää ohjeistusta ja ohjausta tarjouspyynnöissä yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi
- Nimikkeiden ja toimittajien määrän vähentäminen
- Hankinta/sopimusrytmin aikaansaaminen (esim. 3-vuotiset sopimukset, optioiden hyväksikäyttö)
- Edellyttää aktiivista yhteistoimintaa

C-strategiat

C-hankintoja ovat massatuotteet (toimitilojen tukipalvelut, toimisto- ja muut tarvikkeet) sekä välittömän kulutuksen nimikkeet, jotka eivät kuulu A- tai B-nimikkeisiin.

- Keskitytään ydintoimintaan järkevöittämällä tukitoimintojen tehtäviä
- VM/Hansel Oy:n puitejärjestelyjen käyttäminen

- Hankintaprosessin suorituksen ja lainmukaisuuden vastuun antaminen yhteishankintayksikölle
- Henkilöpanoksen vapauttaminen keskeisimpiin hankintatoimen tehtäviin
- Materiaalinen ja logistinen yhteistoiminta silloin, kun toimitaan samalla maantieteellisellä alueella.

Matkustusstrategia

Osana hankintatoimen strategiaa sisäasiainministeriö on vahvistanut seuraavan hallinnonalan strategian matkustamisesta.

Sisäasiainhallinnon virkamatkustuksen tulee tukea hallinnonalan ydintoimintaa. Perusedellytys virkamatkalle on, että matkan tarve on välttämätön. Virkamatkustuksen välttämiseksi ja kustannusten vähentämiseksi tulee suosia videoneuvotteluja ja vastaavia kokousjärjestelyjä valtioneuvoston 6.3.2009 antaman periaatepäätöksen mukaisesti.

Virkamatkat tulee tehdä kokonaistaloudellisesti edullisesti, turvallisesti ja ympäristövastuullisesti.

Sisäasiainhallinnon virastoissa on tehokas matkahallinto, joka varmistaa, että käytettävissä ovat ajanmukaiset ja yhtenäiset, keskitetysti kilpailutetut matkustus- ja tietojärjestelmäpalvelut, jotka mahdollistavat matkustukseen liittyvien prosessien kustannustehokkuuden ja tuottavat laadukasta raportointia päätöksentekoa varten.

Sisäasiainhallinnon matkustuksen kustannustehokkuustavoitteena on pitää edelleen hallinnonalan matkakulujen osuus toimintamenoista pienempänä kuin koko valtionhallinnossa eli alle 2,5 %.

Valtion matkasopimusehtojen täysimääräiseksi hyödyntämiseksi käytetään keskitetysti kilpailutettuja sopimuksia siten kuin ministeriön vuositain vahvistamissa hankintojen toteuttamismenettelyissä edellytetään. Matkatoimiston itsevarausjärjestelmän käyttöä lisätään yksinkertaisissa, rutiininomaisissa matkavarauksissa. Tavoitteena on ylittää valtion keskimääräinen itsevarausaste (noin 15 %).

Sisäasiainhallinnon ja ministeriön matkahallintoa ohjaa ministeriön talousyksikkö vastuuhenkilönä tuottavuusvirkamies, joka toimii ministeriön johdon tukena matkustukseen liittyviä linjauksia laadittaessa ja hyväksyttyjen linjausten toimeenpanossa ja vastaa ohjeistuksen kehittämisestä, raportoinnista ja matkahallinnon tiedottamisesta.

Sisäasiainhallinnon matkahallintopalveluja ja niihin liittyvää raportointia hallinnonala- ja virastotasolla tuottaa keskitetyllä kilpailutuksella valittu matkatoimisto.

Kukin sisäasiainhallinnon virasto vastaa oman matkahallintonsa järjestämisestä. Kunkin viraston on nimettävä matkahallinnon vastuuhenkilö.

II HANKINTOJEN TOTEUTTAMISMENETTELYT VUONNA 2011

1. Yleistä

Vuoden 2011 hankintojen toteuttamismenettelyt perustuvat edellä esitettyihin strategisiin linjauksiin sekä virastojen ja laitosten hankintasuunnitelmiin, jotka on laadittu osana vuosien 2012 - 2015 toiminta- ja taloussuunnittelua sekä vuoden 2011 tulossuunnittelua. Hankintasuunnitelmissa sisäasiainhallinnon hankkimat tuotteet ja palvelut on luokiteltu ABC-luokkiin niiden strategisen merkityksen, yhteensopivuusvaatimusten, volyymitekijäin tai massatavaraluonteen mukaan. Hankintasuunnitelmatedot on kerätty kaikista ABC-nimikkeistä. Suunnitelmien mukainen hankintavolyymi koko hallinnonalalla on yhteensä 342 miljoonaa euroa, joista A-hankintoja on 60 miljoonaa euroa, B-hankintoja 114 miljoonaa euroa ja C-hankintoja 168 miljoonaa euroa. Toimitilavuokrien osuus hankinnoista on noin 92 miljoonaa euroa.

Vuoden 2011 hankintojen toteuttamismenettelyt kohdistuvat noin 78 miljoonan euron hankintoihin, jotka jakautuvat seuraavasti: A-nimikkeisiin kuuluvia hankintoja on noin 29 miljoonaa euroa, B-nimikkeisiin kuuluvia noin 24 miljoonaa euroa ja C-nimikkeisiin noin 25 miljoonaa euroa.

Virastojen hankintatointa rajaavana säädöksenä tuli vuonna 2006 voimaan talousarviolain 22a§ ja sen perusteella valtioneuvoston asetus valtionhallinnon yhteishankinnoista (765/2006) sekä valtiovarainministeriön päätös valtionhallinnon yhteishankinnoista (766/2006, muutettu viimeksi 650/2009). Niiden mukaisesti tietyt tuotteet on hankittava Hansel Oy:n kilpailuttamien sopimusten tai puitejärjestelyjen perusteella em. säädöksissä mainituin poikkeuksin. Valtiovarainministeriö tulee jatkossa lisäämään yhteishankittavien tuotteiden määrää.

2. Hankintojen huomioon ottaminen määrärahojen jaossa ja tulossopimuksissa

Jäljempänä mainituissa keskitetyillä menettelyillä toteutettavissa hankinnoissa sisäasiainministeriön kukin osastopäällikkö/erillisyyksikön päällikkö vastaa siitä, että ao. osaston ja sen toimialan virastojen, laitosten tai muiden yksiköiden tulossopimuksiin ja määrärahan jakopäätöksiin otetaan keskitettyjä hankintoja koskevat seuraavat sitovat velvoitteet:

1. Valtiovarainministeriön päätöksessä valtionhallinnon yhteishankinnoista määritellyt yhteishankittavat tuotteet ja palvelut hankitaan Hansel Oy:n sopimuksin. Valtiovarainministeriön päätöksen mukaan virasto voi käyttää muuta hankintasopimusta, jos virastolla on voimassa-oleva, ennen 8.9.2006 kilpailutettu kirjallinen hankintasopimus yhteishankittavaksi määrätystä tuotteesta tai palvelusta.

2. Sisäasiainministeriön vahvistamissa keskitettyjen hankintojen toteuttamismenettelyjen piiriin kuuluvissa hankinnoissa noudatetaan niitä koskevia puitesopimuksia ja tuotteiden sekä palveluiden yhteensopivuuteen tähtääviä ohjeita. Seuraavan vuoden hankinnat aloitetaan vasta sen jälkeen, kun sisäasiainministeriö on vahvistanut keskitetyt hankintojen toteuttamismenettelyt.
3. Määrärahaa saa käyttää keskitettyjen hankintamenettelyjen piiriin kuuluvissa hankinnoissa tuotteiden ja palveluiden ostoon vain valituilta sopimustoimittajilta.

3. Valtionhallinnon yhteishankinnat

Seuraavien nimikkeiden hankinnat toteutetaan Hansel Oy:n sopimusten perusteella, ellei virastolla ole em. valtiovarainministeriön päätöksessä mainittua perustetta hankkia tuotetta muulla tavoin. Hansel Oy vastaa uuden puitejärjestelyn kilpailutuksesta sopimuksen päättyessä. Tuoreimmat tiedot puitejärjestelyistä ja tulevista kilpailutuksista on saatavissa Hansel Oy:n palvelusivustolta (<http://palvelusivusto.hansel.fi/>). Ministeriö pyrkii osaltaan informoimaan uusista järjestelyistä.

Energia

Poltto- ja voiteluaineet C 290

Hankintojen arvo on noin 9,4 miljoonaa euroa. Käytetään Hansel Oy:n sopimustoimittajia.

Polttoainetankkaukset valtion maksuaikakortilla ovat mahdollisia toimittajaranking-järjestyksessä Oy Teboil Ab:n, Neste Markkinointi Oy:n ja St1 Oy:n jakeluasemilla. Maakaasun toimittajaranking-järjestys on St1 Oy ja Gasum Paikallisjakelu Oy (maksuvälineenä käy vain Gasumin oma maksuaikakortti).

Polttoaineiden säiliötoimituksissa on kaksi osa-aluetta. Jäänmurtajille ja monitoimialuksille polttoöljyä toimittaa Oy Teboil Ab ja muille aluksille Lämpöpuisto Oy.

Ajoneuvo- ja teollisuusvoiteluaineiden sopimustoimittajia ovat Neste Markkinointi Oy, Oy Teboil Ab ja Univar Oy. Laivavoiteluaineiden toimittajia ovat Oy Teboil Ab ja Univar Oy. Sopimukset ovat voimassa 31.3.2011 saakka. Uuden puitejärjestelyn kilpailutus on käynnissä.

Virastot liittyvät itse tarvitsemiinsa puitejärjestelyihin.

Sähköenergia A 4001

Hankintojen arvo on noin 4,5 miljoonaa euroa (vuokriin sisältymättömät). Sähkö hankitaan Hansel Oy:n sopimuksen perusteella ryhmittymältä, jonka muodostavat Bergen Energi AS Filial Finland ja Vantaan Energia Oy.

Uusi puitejärjestely tulee voimaan 1.1.2011 ja se kattaa sähköenergian toimituksen, siihen liittyvät palvelut sekä sähkösalkun hallinnan palvelut. Virastot liittyvät itse uuteen puitejärjestelyyn.

Jos sähköntoimitukset sisältyvät vuokrasopimukseen, noudatetaan vuokrasopimuksen ehtoja. Uusiin vuokrasopimuksiin ei tule sisällyttää sähköenergiaa, jos se on teknisesti mahdollista.

ICT-hankinnat ja HALTIK

Hallinnonalalla noudatetaan työasemien ja kannettavien osalta pääsääntöisesti ns. yhden laitteen politiikkaa ja hankinnoissa on siirrytty leasing-menettelyyn. Talousarvion soveltamismääräysten vuokrausta koskevat säännökset tulee kuitenkin ottaa huomioon.

Hallinnon tietotekniikkakeskus (HALTIK) vastaa hallinnonalan yhteisenä tietotekniikan palvelukeskuksena hallinnonalan yhteisistä, ministeriön ja HALTIKin tulossopimuksissa täsmennettävistä ICT-hankintatehtävistä.

Siltä osin kuin hankinnat on annettu HALTIKin tehtäväksi virastojen tulee noudattaa HALTIKin ohjeistusta. HALTIK ylläpitää hankittavaksi hyväksytyjen tuotteiden luetteloja ja hinnastoja sekä ti-laamisohteja sisäasiainministeriön hallinnonalan intranetissä (Vir-ta) ja HALTIKin ekstranetissa (JOIKU). Lisäksi hallinnonalalle va-kioitujen tuotteiden tuote- ja hintatiedot löytyvät yleensä myös va-littujen toimittajien sähköisissä kauppapaikoissa. TILHA-tilaustenhallintajärjestelmän käyttöönoton jälkeen tuote- ja hintatietoja ylläpidetään myös TILHAssa.

Tietokoneet ja oheislaitteet B 2104, 2105, 2106, 2108

Hankintojen arvo on noin 1,4 milj.euroa.

Hankinnat tehdään 31.8.2014 saakka voimassa olevien Hanselin puitesopimusten ehdoilla. Ministeriö on liittänyt koko hallinnonalan puitejärjestelyihin, jotka kattavat seuraavat osa-alueet:

- Työasemat ja näytöt
- Kannettavat ja näytöt
- Erikoisnäytöt
- Ruggeroidut kannettavat
- Henkilökohtaiset ja pienryhmätulostimet

HALTIK tekee kevennetyllä kilpailutuksella toimittaja- ja tuotevalinnat ja tiedottaa niistä.

Puitejärjestelyn tulostimia koskeva osuus on markkinaoikeuden käsiteltävänä. Hansel Oy on tehnyt väliaikaisen sopimuksen, jonka voimassa ollessa tulostinhankintoja voi tehdä vain viraston toiminnan turvaamiseksi yllättävien tilanteiden kuten laiterikkoontumisten vuoksi.

HALTIK ohjeistaa hankinnat.

Koneiden ja laitteiden vuokrauspalvelut: IT-laitteiden leasing-maksut C5303 (tietokoneet, tietotekniset laitteet, toimistokoneet ja -laitteet)

Koneiden ja laitteiden leasingmaksut ovat noin 5 milj. euroa. Ministeriö liittyi 24.9.2009 Hansel Oy:n puitejärjestelyyn, jossa toimittajana on Nordea Rahoitus Suomi Oy, mutta joutui tietoturvasyistä peruuttamaan liittymisen. Ministeriö päätti, että palvelut hankintaan väliaikaisjärjestelyllä edelleen aikaisemmalta toimittajalta 3 Step IT Oy:ltä, kunnes tietoturvaongelma on ratkaistu Nordea Rahoitus Suomi Oy:n kanssa.

Kun tietoturva-asia on ratkaistu, ministeriö liittyy hallinnonalan puitejärjestelyyn. HALTIK tekee Nordea Rahoituksen palvelusta käyttöönottoa ja laatii leasingsopimuksen vakioliitteen toimittajan kanssa siten, että sopimus on hyödynnettävissä viimeistään vuoden 2011 alussa. Virastot tekevät HALTIKin ohjeistuksen mukaan omat vuokrasopimuksensa ja ohjeistavat leasinghankintansa tarvittavilta osin.

HALTIKin ohjeistamissa keskitetyissä ICT-hankinnoissa tulee noudattaa HALTIKin ohjeistusta myös leasingmenettelyn osalta. Aikaisemman toimittajan, 3Step IT Oy:n kanssa tehdyt vuokrasopimukset ovat voimassa vuokra-aikojen loppuun. Hallinnonalalla on siis siirtymäkauden ajan kaksi toimittajaa, mutta kaikki uudet leasingvuokraukset on tehtävä uuden toimittajan kanssa.

Ajoneuvot

Moottoriajoneuvot B 300

Henkilöautot ja tila-autot, pakettiautot ja niiden alustat, pick-up-autot ja pikkubussit (myös erityistarkoituksiin muutettavissa olevat), maastoautot ja nelivetoautot (myös erityistarkoituksiin muutettavissa olevat), kevyet kuorma-autot (<6 t). Hankintojen arvo on noin 12,8 miljoonaa euroa.

Poliisin tekniikkakeskus toteuttaa hankinnat koko hallinnonalan puolesta hyödyntäen Hansel Oy:n 1.10.2013 saakka voimassaolevia sopimuksia.

Kuljetusvälineiden vuokrauspalvelut; leasingpalvelut (C5204)

Leasingvuokrien arvo on noin 780.000 euroa. Ajoneuvojen huoltoleasing- ja rahoitusleasing-palvelut hankintaan Hansel Oy:n puitesopimustoimittajalta Easy Km Oy:ltä. Puitesopimus on voimassa syksyyn 2013 saakka. Virastot liittyvät itse Hansel Oy:n puitejärjestelyyn.

Kalusteet

Kalusteet C 150

Hankintojen arvo on 2,6 miljoonaa euroa. Toimistokalusteet hankitaan Hansel Oy:n sopimustoimittajilta. Puitesopimuksessa, joka on voimassa 30.6.2013 saakka, on kaksi tuotelinjaa; kalustetoimittajia ovat Isku Interior Oy, Kinnarps Oy sekä Martela Oyj, ja ekokalustetoimittajia EFG Toimistokalusteet Oy, Kinnarps Oy ja Martela Oyj. Virastot liittyvät itse puitejärjestelyyn.

Toimistokalusteiden vuokrauspalvelut; leasingpalvelut

Virastot voivat käyttää Hansel Oy:n sopimustoimittajaa Nordea Rahoitus Suomi Oy:tä talousarvion vuokrausta koskevien säännösten puitteissa sen jälkeen, kun edellä IT-laitteiden leasing-kohdassa selostettu puitejärjestelyyn liittyminen on ministeriössä tehty.

Muut yhteishankintoihin kuuluvat tavarat ja palvelut

Matkustuspalvelut A 460; lentokuljetus- ja matkatoimistopalvelut

Kaikkien matkustuspalveluhankintojen arvo on yhteensä noin 12,5 miljoonaa euroa, josta matkatoimiston kautta tilatut lentokuljetuspalvelut ovat noin 6,5 miljoonaa euroa ja matkatoimiston palvelumaksut noin 360 000 euroa.

Kotimaan ja ulkomaan lentokuljetuspalveluissa käytetään Hansel Oy:n sopimustoimittajia ja matkatoimistopalveluissa sisäasiainhallinnolle keskitetysti valittua Matkatoimisto Oy Areaa. Sisäasiainministeriö on liittänyt hallinnonalan keskitetysti näihin puitejärjestelyihin.

Matkustuksen vähentämiseksi käytetään yhteisiä videosiltapalveluita ja videoyhteyksiä sekä kahdenvälisiä työasemayhteyksiä matkustusstrategian mukaisesti.

Toimistotarvikkeet C 1801

Hankintojen arvo on noin 1,9 miljoonaa euroa. Toimistotarvikkeet ja niiden täyttö- ja suoratoimitukset hankitaan Hansel Oy:n sopimustoimittajilta. Elokuussa 2012 päättyvän sopimuskauden kokonaistoimittajia ensisijaisuusjärjestyksessä ovat Oy Lindell Ab, Paperipalvelu Koskimo & Rännäli ja Officeday Finland Oy. Virasto voi valita myös tuotealuekohtaisesti toimittajat, joita on tarjolla useita.

Työterveydenhuoltopalvelut C 610

Hankintojen arvo on noin 6,8 miljoonaa euroa. Käytetään Hansel Oy:n puitesopimuksen mukaisia alueellisia työterveyshuollon palveluntarjoajia.

Uusi puitejärjestely on voimassa 1.1.2010 - 31.12.2013. Virastot liittyvät itse puitejärjestelyyn.

Ulkomaan virkamatkavakuutus C 500

Kaikkien henkilövakuutusten arvo on noin 508 500, josta Kriisinhallintakeskuksen osuus on 500 500 euroa. Hansel Oy:n sopimustoimittajana on Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola vuoden 2012 loppuun saakka. Virastojen tulee liittyä puitejärjestelyyn ja tehdä tarpeidensa mukainen sopimus vakuutusyhtiö Tapiolan kanssa.

Tele- ja tietoliikennepalvelut A 4801, 4802, 4803

Tietoliikenne ja tietoliikennepalvelut, puheliittymät ja puhepalvelut: Hankintojen arvo on noin 11,7 miljoonaa euroa.

Vuonna 2011 noudatetaan vielä sisäasiainhallinnon omia sopimuksia, jotka on kilpailutettu ennen palvelujen määrittämistä valtionhallinnon yhteishankinnoiksi.

1. Puhepalvelujen osalta pääasiallisena sopimustoimittajana on Elisa Oyj sekä sen palveluja varmistamassa TeliaSonera Finland Oyj.
2. Lähiverkkojen yhdistämispalvelujen osalta pääasiallisena toimittajana on TeliaSonera Finland Oyj sekä palvelujen varmistajana Elisa Oyj.
3. Kiinteiden datasiirtoyhteyksien osalta sopimustoimittajina ovat sekä Elisa Oyj että TeliaSonera Finland Oyj.
4. Hallinnonalan numero- ja osoitepalvelun osalta sopimustoimittajana on Fonecta Oy.

Sisäasiainministeriö päättää vuoden 2012 option käyttämisestä viimeistään kesäkuussa 2011. Hansel Oy:n puitejärjestelyyn liittymistä ja minimilpailutusta varten ministeriö asettaa työryhmän jo vuoden 2011 alussa. Jos Hansel Oy:n puitejärjestelyä käytetään, ministeriö liittää hallinnonalan puitejärjestelyyn ja HALTIK hoitaa kevennetyn kilpailutuksen sekä solmii sopimuksen hallinnonalan puolesta.

4. Sisäasiainhallinnon keskitettyjen hankintojen toteuttamismenettelyjen piiriin kuuluvat tuotteet ja palvelut

1. Uudet toimitilavuokraukset

Toimitilavuokrauksissa noudatetaan myös sisäasiainhallinnon hankintaohjetta. Vuokraukset, joista aiheutuvat menot koko vuokrakaudella ovat vähintään 5 miljoonaa euroa, käsitellään ministeriön hankinta- ja toimitilasioiden ryhmässä siten kuin em. ohjeessa on määritelty. Kaikkien toimitilavuokrauksien arvo kokonaisuudessaan hallinnonalalla on noin 86 miljoonaa euroa.

Käynnissä olevat hankkeet

Poliisi

Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen Pasilan toimitilojen vuokrausta on puollettu raha-asiainvaliokunnassa lokakuussa 2006 ja esivuokrasopimus on tehty 26.11.2006. Tilat valmistuvat vaiheittain ja ovat käyttöönotettavissa tammikuussa 2010 ja tammikuussa 2012.

Kanta-Hämeen kihlakunnan poliisilaitoksen Hämeenlinnan pääpoliisiasema, mukana liikkuvan poliisin Etelä-Suomen osaston Hämeenlinnan yksikkö: Hämeenlinnan poliisitalon osalta on tehty hankintamenettelypäätös 2.3.2005. Valtioneuvoston raha-asiainvaliokunta on puoltanut vuokrasopimusta 17.6.2009 ja sisäasiainministeriö on tehnyt päätöksen tilojen vuokraamisesta. Tilat valmistuvat vuonna 2012.

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren poliisilaitoksen Pietarsaaren poliisiasema ja tulevan Etelä-Pohjanmaan poliisilaitoksen Seinäjoen pääpoliisiasema sekä liikkuvan poliisin Länsi-Suomen osaston Seinäjoen yksikkö: Pietarsaaren ja Seinäjoen kihlakunnanvirastojen osalta hankintamenettely- ja hankintapäätökset on tehty. Hankkeet on käsitelty valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa syksyllä 2008 ja ministeriö on tehnyt päätöksen tilojen vuokraamisesta Senaatti-kiinteistöiltä. Pietarsaaren tilat valmistuvat vuoden 2010 lopussa ja Seinäjoen tilat vuoden 2011 keväällä.

Pohjois-Karjalan poliisilaitoksen pääpoliisiasema ja valtakunnalliset yksiköt: Hankintamenettelypäätös on tehty kesällä 2010 ja asia viedään raha-asiainvaliokuntaan vuonna 2011. Toimitila valmistunee vuonna 2014.

Uudet hankkeet

Poliisihallituksen toimitilan (Helsinki) hankintamenettelystä pyritään päättämään loppuvuonna 2010 ja tavoitteena on tilojen valmistuminen vuoden 2011 aikana. Poliisihallituksen lupahallintoyksikön (Aahy) toimitilan hankintamenettelypäätöstä on muutettu ja asia oli raha-asiainvaliokunnassa lokakuussa 2010. Toimitila otetaan käyttöön vuonna 2012.

Kymenlaakson poliisilaitoksen Kotkan pääpoliisiaseman hankintamenettelypäätös on tehty ja asia viedään raha-asiainvaliokuntaan vuonna 2011. Toimitila valmistuu vuonna 2014.

Helsingin poliisilaitoksen Keskustan poliisipiirin toimitilasta tehdään hankintamenettelypäätös vuonna 2011 ja asia viedään raha-asiainvaliokuntaan. Tilojen on tarkoitus valmistua vuonna 2013.

Lappeenrannan toimitiloissa on muutostarpeita ja sisäolosuhdeongelmia. Tilojen hankesuunnittelua esitetään tehtäväksi 2011.

Oulun poliisitalohanketta esitetään seuraavaan kehykseen. Ratkaisusta on tehty hankesuunnitelma, joka tulee päivitettäväksi 2011.

Rajavartiolaitos

Vaalimaan rajanylityspaikan kehittäminen, raskaan ja kevyen liikenteen eriyttäminen. Rajavartiolaitokselle aiheutuvat vuokramenot ovat 3,0 milj. euroa ja tullin noin 12,5 milj. euroa. Tulli vastaa hankkeen viemisestä raha-asiainvaliokuntaan. Hankkeen aikataulu ratkaistaneen valtiovarainministeriössä vuoden 2011 aikana.

Emäsalon merivartioaseman rakentaminen (n. 5 milj. euroa). Hankkeen ympäristölupaa koskevasta valituksesta on saatu Vaasan hallinto-oikeuden päätös, joka on valtio-omistajalle myönteinen. Mahdollisen jatkovalituksen johdosta rakentaminen lienee mahdollista aikaisintaan 2012–2013.

Hallinnonalan yhteiset

HALTIKIn Rovaniemen toimitilan hankinnasta on tehty hankintamenettelypäätös syyskuussa 2007. Hankinta suoritetaan yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa niin, että se toimii hankintayksikkönä ja vuokraa tilat edelleen HALTIKille. Rakentaminen on käynnistynyt huhtikuussa 2009 ja toimitila valmistuu loppuvuonna 2011. Vuokrasopimuksen arvo 15 vuodelta on noin 29 miljoonaa euroa.

Muut toimialat

Muilla toimialoilla ei ole käynnissä tai käynnistymässä toimitilahankkeita, joiden vuokrausmenot ylittäisivät vuokrakaudella 5 milj. euroa.

Sisäasiainhallinto on asettanut toimitila-asioita varten asiantuntijaverkoston, joka jatkossa ohjeistaa toimitila-asioden hoitoa hallinnonalalla.

2. Atk-laitteet ja ohjelmistot B 210 sekä eräät palvelut

Hankintojen arvo on noin 8,5 miljoonaa euroa.

Sisäasiainministeriö on liittänyt hallinnonalan kokonaisuudessaan seuraaviin Hansel Oy:n puitejärjestelyihin, joihin HALTIK on valinnut tai valitsee kevennetyillä kilpailutuksilla toimittajat ja tuotteet tuotealueittain koko hallinnonalaa varten:

1. *Työasemat, näytöt, tulostimet ja kannettavat tietokoneet*
Ks. edellä kohdassa 1 Valtionhallinnon yhteishankinnat kohdat B 2104, 2105, 2106 ja B 2108
2. *Palvelimet*
HALTIK on valinnut toimittajaksi Dell Oy:n.
3. *Monitoimilaitteet*
HALTIK on valinnut toimittajaksi Canon Oy:n.
4. *Atk-verkon aktiiviset komponentit sekä runkoverkon aktiivilaitteet ja verkon tietoturvaluotteet sekä salaustuotteet*
HALTIK tekee sopimuksen lähi- ja runkoverkon aktiivilaitteiden sekä verkon tietoturvaluotteiden hankinnasta ja ohjeistaa virastot hankintojen tekemisestä.
5. *Työasemien haittaohjelmien torjuntaohjelmistot*
HALTIKin koko hallinnonalalle Hansel Oy:n puitejärjestelystä Lan & Wan Oy:n kanssa tekemä sopimus McAfee-tuotteista on voimassa 29.9.2011 saakka. Palvelu sisältyy HALTIKin virastoille tuottamaan työasemapalveluun. HALTIK tekee uuden sopimuksen nykyisen sopimuksen päättymiseen mennessä.
6. *Massamuistien salaustuotteet*
Hallinnonalalle hankittu tuote on Check Point EndPoint. HALTIK hankkii tuotteelle tuen ja ylläpidon jatkoon.
7. *Atk-laitteiden huolto-, ylläpito- ja ympäristöpalveluita koskevat sopimukset*
HALTIK on kilpailuttanut uudet sopimukset ja valinnut koko hallinnonalaan koskevat palvelutoimittajat. Sopimukset optioineen ovat voimassa enintään vuoteen 2014 saakka. Toimittajat ovat osa-alueittain:
  1. Fujitsu Services Oy
    - X86-palvelimet lisälaitteineen, PC-työasemat ja tulostimet
    - SUN-palvelimet
    - Levyjärjestelmät ja SAN-kytkimet (HDS ja McData)
  2. Hewlett Packard Oy
    - X86-palvelimet lisälaitteineen, korotettu palveluaika
    - HP EVA ja SAN-kytkimet
  3. International Business Machines Oy
    - IBM RS/6000-palvelimetYmpäristöpalveluiden toimittaja on Fujitsu.

Muut atk-laite- ja palveluhankinnat

1. Videoneuvottelulaitteet (Atk-laitteet, muut oheislaitteet B 21010)

Videoneuvottelulaitteiden toimittaja on Videra Oy HALTIK:n tekemän, 30.6.2011 saakka voimassa olevan sopimuksen ehdoilla.

HALTIK käyttää oikeuden optiovuoteen.

2. Microsoft EA (enterprise agreement –sopimus)

Hankintojen arvo on yhteensä noin 2,7 miljoonaa euroa vuodessa.

Hallinnonalan yhdistetty, HALTIK:n tekemä Hansel-puitejärjestelyn mukainen Microsoft EA -sopimus on voimassa 31.12.2011 saakka.

Sopimus koskee koko hallinnonalaan lukuun ottamatta hallinnonalan oppilaitoksia ja Suomen Erillisverkot Oy:tä. Hankintapäätöksen ja toimittajavalinnan on tehnyt sisäasiainministeriö. Toimittaja on Atea Finland Oy.

HALTIK valmistelee uuden sopimuksen yhdessä hallinnonalan tietohallinnon ohjausryhmän kanssa.

3. Microsoft School Agreement –sopimus

HALTIK on kilpailuttanut ja tehnyt Microsoft Oy:n kanssa School Agreement -puitesopimuksen, joka on voimassa 31.12.2011 saakka.

Sopimus koskee Pelastusopistoa, Poliisiammattikorkeakoulua ja Raja- ja merivartiokoulua. Oppilaitokset ovat tehneet omat liittymäsopimuksensa. Toimittaja on Atea Finland Oy. HALTIK huolehtii sopimuksista EA-sopimuksen yhteydessä.

4. Microsoft Select Plus –puitesopimus

HALTIK on tehnyt 18.11.2009 koko hallinnonalaan koskevan Hansel-puitejärjestelyn mukaisen Microsoft Select Plus -liittymäsopimuksen. Hankintapäätöksen ja toimittajavalinnan on tehnyt ministeriö. Toimittaja on Atea Finland Oy.

Jälleenmyyjiä/ostopaikkoja (sopimustoimittajat LAR) koskeva sopimus on voimassa 31.5.2012 asti.

5. Adobe CLP –sopimus

HALTIK on uudistanut vuonna 2009 koko hallinnonalaan koskevan Hansel-puitejärjestelyn mukaisen Adobe CLP -liittymäsopimuksen.

Toimittaja on Atea Finland Oy. Hanselin puitejärjestely on voimassa 30.6.2011 saakka. HALTIK hoitaa sopimuksen jatkoon.

3. AV-laitteet ja tarvikkeet, valokuvaus

1. Dataprojektorit (C 2202)

Hankintojen arvo on noin 150 000 euroa. Dataprojektorit hankitaan Hansel Oy:n sopimustoimittajilta. Sisäasiainministeriö on tehnyt koko hallinnonalaan koskevan liittymisilmoituksen dataprojektoreista Hanselin puitesopimukseen, joka on voimassa 31.7.2011 saakka. Tuote- ja toimittajavalintaa ei ole tehty keskitetysti, vaan hankinnat tehdään Hanselin toimintaohjeen mukaisesti ja tarvittaessa hankintayksiköt tekevät kevennetyt kilpailutukset itse.

4. Viestilaitteet, varaosat ja tarvikkeet

1. Viestilaitteet viranomaisverkkoihin, Virve (B 2301)

Hankintojen arvo on noin 413 000 euroa. Hansel Oy on irtautunut sopimuksesta pysyvästi elokuussa 2008. Tuotteen kilpailutusvastuu on virastoilla ja laitoksilla. Toistaiseksi virastot voivat hankkia päätelaitteet omana kilpailutuksenaan tai mahdollisesti suoraan hankintoina.

Rajavartiolaitos on valmistanut päätelaitteiden vaatimusmäärittelyjä. Määrittelyt viedään hyväksyttäväksi VIRVE-yhteistyöryhmään lokakuussa 2010. Poliisin tekniikkakeskus kilpailuttaa päätelaitehankinnat koko hallinnonalan puolesta.

2. Matkaviestimet (C 2302)

Hankintojen arvo on noin 390 000 euroa. Koko hallinnonalaan koskeva liittymisilmoitus **matkapuhelinlaitteita, tarvikkeita ja niihin liittyviä peruspalveluja** koskevaan Hansel Oy:n puitejärjestelyyn on tehty. Laitteita voidaan hankkia Elisan ja SoneraPisteiden kautta. Puitesopimus on voimassa 30.4.2012 saakka.

Sisäasiainministeriö on liittänyt koko hallinnonalan Hanselin **matkaviestimiä koskevien elinkaari-, ylläpito- ja hallintapalvelujen** 31.5.2012 saakka voimassa olevaan puitejärjestelyyn. HALTIK on tehnyt TelianSoneran (DataInfo) kanssa sopimuksen, joka on voimassa 28.2.2011 saakka. HALTIK hankkii palvelun jatkoon Hanselin ohjeistuksen mukaan ja ohjeistaa tilaamisen.

Mobiililaitteiden vuokraus on myös mahdollista, mutta Hansel Oy ei suosittele laitteiden vuokrausta, koska hankintaa koskevan valituksen johdosta ei ole käytettävissä pitkäaikaista puitejärjestelyä.

5. Liikennejuopumusnäytteiden tutkimukset (B 5501)

Hankintojen arvo on noin 1 500 000 euroa. Keskusrikospoliisi käynnisti uuden kilpailutuksen markkinaoikeuden päätöksen jälkeen, jonka voitti THL. Kilpailija valitti päätöksestä KHO:een, jossa asian käsittely on kesken.

6. Matkustuspalvelut (A 460)

Hankintojen arvo on noin 12,5 miljoonaa euroa, josta matkatoimiston kautta tilatut lentokuljetuspalvelut ovat noin 6,5 miljoonaa euroa ja matkatoimiston palvelumaksut noin 360 000 euroa.

Hansel Oy on kilpailuttanut matkustuspalvelut myös muilta osin kuin valtionhallinnon yhteishankintoja koskevassa päätöksessä on edellytetty. Hansel Oy:n sopimuksia käytetään kotimaan majoitus- ja kokouspalvelujen, Brysselin majoituspalvelujen sekä laiva- ja junakuljetusten hankinnoissa. Ministeriö on liittänyt koko hallinnonalan Hanselin puitejärjestelyihin. Sopimukset ovat nähtävissä hallinnonalan intranetissa (Virta). Muissa ulkomaan kohteissa kuin Brysselissä hyödynnetään majoituspalveluissa Matkatoimisto Oy Arean tarjontaa.

7. Rekrytointi- ja henkilöstöpalvelut (C 590)

Käännös- ja tulkkaukspalvelut

Hankintojen arvo on noin 2,9 miljoonaa euroa. Käytetään Hansel Oy:n vuonna 2009 voimaan tulleita ja vuoteen 2012 voimassa olevia puitejärjestelyjä. Virastot liittyvät itse tarvitsemiinsa puitejärjestelyihin ja valitsevat toimittajat puitejärjestelyn toimintaohjeiden mukaisesti.

Muut toimenpiteet vuonna 2011

Sopimusten hallinta SOHVI

Sisäasiainhallinnon sopimushallintajärjestelmän SOHVIn avulla sisäasiainhallinnon virastojen on mahdollista saada omat ja hallinnonalan yhteiset sopimukset käyttöönsä ja hallintaansa. Järjestelmä palvelee koko hallinnonalan operatiivista toimintaa sekä yhteistoimintaa hankintojen kaupallisen valmistelun kanssa.

Sopimushallintajärjestelmä SOHVI on toiminnallinen työväline, joka toimii asian- ja dokumentinhallinnan (ASDO) tietojärjestelmän yhteydessä. Järjestelmän käyttö on aloitettu sisäasiainministeriössä vuonna 2009. Hallinnonalan virastojen on aloitettava SOHVIn käyttöönotto vuoden 2011 aikana.

Rahastoista rahoitettavien hankintojen erityispiirteet

EU-hankkeissa tulee hankintaohjeistuksen lisäksi noudattaa rahastokohtaisia säädöksiä sekä viranomaisen asiasta mahdollisesti antamia ohjeita. Kansalliseen rahoitusosuuteen on aina varauduttava ennen hankintasuunnitelman tekemistä ja hankintojen tukikelpoisuus tulee tarvittaessa erikseen selvittää. Valvontavelvollisuus em. säännösten toteutumisesta on tuen myöntäjällä.

Hankintatoimen osaamisen varmistaminen

Sisäasiainministeriön osastojen tulee yhdessä alaisten virastojensa kanssa huolehtia toimialalla tarvittavien tuotteiden sisällöllisistä ja teknisistä vaatimuksista. Ministeriön osastojen tulee ministeriön sisäisten hankintojen valmistelussa noudattaa vahvistettuja menettelyjä ja sisäistä määräystä sekä varata omalta osaltaan riittävät resurssit hankinnan asianmukaiseen hoitamiseen. Hankintalainsäädännön muutosten johdosta sisäasiainhallinnon hankintaohjetta on muutettu loppuvuonna 2010. Virastojen tulee huolehtia siitä, että hankintatoimen tehtävissä toimivat virkamiehet tuntevat uudet säädökset ja ohjeet.

Valtion hankintastrategian mukaan viraston johdon vastuulla on hankintatoimen ja hankintatoimen henkilöstön osaamisen määrätietoinen kehittäminen. Virastojen on huolehdittava, että hankintojen päätöksenteko on selkeästi määritelty.

Ministeriön osastojen ja virastojen tulee varautua uuden hankehallintamallin käyttöönottoon ICT- ja muissa hankinnoissaan.

Hankintatoimen asiantuntijaverkostotyön kehittäminen

Sisäasiainhallinnon hankinta-asiantuntijaverkostoa hyödynnetään sisäasiainhallinnon hankintatoimen kehittämisessä. Asiantuntijaverkoston jäsenten tehtävänä on huolehtia hankintoja koskevien yhteisten ohjeistusten yms. jakelusta ja jalkauttamisesta omassa virastossaan. Hankintatiimi huolehtii asiantuntijaverkoston kokoontumisesta ja tarvittavasta osaamisen kehittämisestä.

Tietotekniikan laite- ja valmisohjelmistohankintojen seurantaryhmä

Sisäasiainministeriön atk-kilpailutustyöryhmä muutetaan ICT-hankintojen seurantaryhmäksi, jonka tehtävänä on seurata Hanselin ICT-toimialan puitejärjestelyjä ja hallinnonalan keskitettyjen ICT-sopimusten toteutumista. Ryhmä osallistuu tarvittaessa koko hallinnonalaan koskevien ICT-hankintojen valmisteluun ja kommentointiin koko hallinnonalan näemyksen saamiseksi keskitettyihin ICT-hankintoihin.

Työryhmä raportoi hankintatiimille ja tietohallinnon yhteistyöryhmälle Tihrylle.

12 Tuottavuustoimenpiteet

Sisäasiainministeriön hallinnonalalle ja sen eri toimijoille määrätystä tehtävistä sekä erilaisista palvelutavoitteista huolehditaan täysimääräisesti tuottavuusohjelman toimeenpanosta huolimatta ja hallinnonalalla toteutettavilla tuottavuustoimenpiteillä ei saa olla yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantavia vaikutuksia koskien poliisitoimea, pelastustoimea tai Rajavartiolaitosta. Tuottavuusohjelman edellyttämät henkilötyövuosivähennykset kohdennetaan ensisijaisesti muihin kuin operatiivisten tehtävien hoitamiseksi olemassa oleviin virkoihin, jotta kansalaisia välittömästi koskettavat ja operatiivista toimintakykyä edellyttävät palvelut pystytään kaikissa olosuhteissa turvaamaan. Muussa tapauksessa tässä määritelty tavoiteasetanta arvioidaan uudelleen.

	2005	Tot.väh.	TP 2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Yhteensä
	htv	2005 - 2009	htv	htv	htv	väh. htv	väh. htv	väh. htv	väh. htv	väh. htv
Sisäasiainministeriö	293	-8	285	252	249	-4 245	-1 244	-1 243	-1 242	-7 242
Hallinnon tietotekniikkakeskus	180	137	317	355	353	-7 346	-9 337	-9 328	-11 317	-36 317
Poliisitoimi	10 817	-114	10 703	10 599	10 643	-101 10 542	-103 10 439	-96 10 343	-126 10 217	-426 10 217
Rajavartiolaitos	3 150	-284	2 866	2 855	2 826	-41 2 785	-48 2 737	-39 2 698	0 2 698	-128 2 698
Hätäkeskuslaitos (1)	760	-21	739	775	774	-2 772	-8 764	-12 752	-28 724	-50 724
Pelastusopisto										
Pelastusopisto	100	19	119	118	117	0 117	0 117	-3 114	-2 112	-5 112
Kriisinhallintakeskus	0	29	29	30	34	0 34	0 34	-10 24	-2 22	-12 22
Maahanmuuttovirasto	233	45	278	305	230	-3 227	-8 219	-8 211	-8 203	-27 203
Valtion vastaanottokeskukset	75	28	103	130	130	-27 103	0 103	0 103	0 103	-27 103
Muut (rakennekorjaus)	107	-92	15							0
Kaikki yhteensä	15 715	-261	15 454	15 419	15 356	-185 15 171	-177 14 994	-178 14 816	-178 14 638	-718 14 638

Hallinto
35/2010

Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2012–2015 sekä tulossuunnitelma 2011

Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2012-2015 sisältää:

- 1) Ministeriön hallinnonalan toimintaympäristön kuvauksen, toimintalinjat, toiminnan painopisteet ja päämäärät 4-vuotiskaudelle.
- 2) Tärkeimmät tavoitteet toiminnan ja rahoituksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden kehitykselle ministeriön hallinnonalalla suunnittelukaudelle.
- 3) Hallituksen tulevan varainhoitovuoden talousarvioesityksen perusteella laaditun menojen peruslaskelman.
- 4) Arvion hallinnonalan tuloista.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan tulossuunnitelma 2011 sisältää tuloskeskustelujen ja –neuvottelujen pohjalta asetetut tuloksellisuustavoitteet.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2012-2015 sekä tulossuunnitelma 2011 on vahvistettu sisäasiainministeriön johtoryhmässä 9.12.2010.

SM:n julkaisusarjan teemat ovat:

Hallinto

Sisäinen turvallisuus

Maahanmuutto

Yhdenvertaisuus

Keskustelualoitteet

Julkaisujen verkkosivut:
www.intermin.fi/julkaisut

Tilaukset:
Sisäasiainministeriö
PL 26, 00023 Valtioneuvosto

ISSN 1236-2840
ISBN 978-952-491-625-7 (nid.)
ISBN 978-952-491-626-4 (PDF)